

**ALANYA VE GAZİPAŞA (ANTALYA)' DA
HALK TARAFINDAN KULLANILAN BAZI
DOĞAL BİTKİLERİN ETNOBOTANİK ÖZELLİKLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Hacer İrem YILDIRIM

DANIŞMAN
Doç. Dr. Mustafa KARGIOĞLU

MOLEKÜLER BİYOLOJİ VE GENETİK
ANABİLİM DALI
MAYIS, 2015

Bu tez çalışması **12.HIZ. DES.31** numaralı proje ile **Afyon Kocatepe Üniversitesi BAP Koordinasyon Birimi** tarafından desteklenmiştir.

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALANYA VE GAZİPAŞA (ANTALYA)' DA
HALK TARAFINDAN KULLANILAN BAZI
DOĞAL BİTKİLERİN ETNOBOTANİK ÖZELLİKLERİ

Hacer İrem YILDIRIM

DANIŞMAN

Doç. Dr. Mustafa KARGIOĞLU

MOLEKÜLER BİYOLOJİ ve GENETİK ANABİLİM DALI

MAYIS, 2015

TEZ ONAY SAYFASI

Hacer İrem YILDIRIM tarafından hazırlanan "Alanya ve Gazipaşa (Antalya)' da Halk Tarafından Kullanılan Bazı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri" adlı tez çalışması lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca 11/05/2015 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Moleküler Biyoloji ve Genetik Anabilim Dalı' nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Mustafa KARGIOĞLU

Başkan : Prof. Dr. Muhsin KONUK

Üsküdar Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi

Üye : Doç. Dr. Mustafa KARGIOĞLU

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi

Üye : Yrd. Doç. Dr. Mehmet TEMEL

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun

...../...../..... tarih ve

..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

.....

Prof. Dr. İbrahim EROL

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

14/04/2015

Hacer İrem YILDIRIM

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ALANYA VE GAZİPAŞA (ANTALYA)' DA HALK TARAFINDAN KULLANILAN BAZI DOĞAL BİTKİLERİN ETNOBOTANİK ÖZELLİKLERİ

Hacer İrem YILDIRIM

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Moleküler Biyoloji ve Genetik Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Mustafa KARGIOĞLU

Bu çalışmada, Antalya İli Alanya ve Gazipaşa ilçelerinde yetişen yabancı bitkilerin etnobotanik kullanımları incelenmiştir. 52 köy, 15 belde ve 2 ilçe merkezinden yüz yetmiş bir kişi ile görüşülmüştür. 70 familyaya ait 199 tür ve bunların 1034 kullanım alanı tespit edilmiştir. Tespit edilen türlerin etnobotanik kullanımları insan sağlığı (497), hayvan sağlığı (56), gıda (189), yem (31), baharat (15), boya (14) ve diğer amaçlar (232) için kullanılmaktadır.

2015, xiii + 252 sayfa

Anahtar Kelimeler: Alanya, Antalya, Etnobotanik, Gazipaşa, Tıbbi Bitkiler

ABSTRACT

M.Sc. Thesis

THE ETHNOBOTANIC FEATURES OF SOME NATURAL HERBS USED BY THE PEOPLE IN ALANYA AND GAZİPAŞA (ANTALYA)

Hacer İrem YILDIRIM

Afyon Kocatepe University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Molecular Biology and Genetics

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Mustafa KARGIOĞLU

In this study, the ethnobotanical usages of wild plants grown in Alanya and Gazipaşa counties of Antalya Province were investigated. A hundred and seventy one persons from 52 villages, 15 towns and 2 county centrums were interviewed. 199 plant species belonging to 70 plant families and their 1034 usage area were identified. The ethnobotanical usages of the identified species included human health (497), animal health (56), food (189), fodder (31), spice (15), dye (14) and various other purposes (232).

2015, xiii + 252 pages

Key Words: Alanya, Antalya, Ethnobotany, Gazipaşa, Medicinal Plants

TEŞEKKÜR

Tez çalışmalarım sırasında bana her zaman yol gösteren ve destek olan danışman hocam Doç. Dr. Mustafa KARGIOĞLU'na,
Çalışmalar esnasında bilgi ve görüşlerini benden esirgemeyen değerli hocam sayın Prof. Dr. Muhsin KONUK'a,
Bu çalışmada harita çizim ve ayarlamasında bilgilerini ve desteğini esirgemeyen değerli hocam Sayın Arş. Gör. Hülya KAYMAK'a,
Tez yazım aşamasında bilgi ve tecrübelerini benden esirgemeyen değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Hakan TERZİ'ye ve Uzm. Bio. Nermin AKÇALI'ya,
Bu tez çalışması 12.HIZ. DES.31 numaralı proje ile A.K.Ü BAP Koordinasyon Birimi'ne Arazi çalışmalarım sırasında bana yardımlarını esirgemeyen Ali BAŞ'a, Durali PİŞKİN'e, Emrullah KIRICI 'ya ve tüm yöre halkına teşekkür ederim.
Bu çalışma için beni heveslendiren anneannem Fatma ÇOŞKUN ve arkadaşım Harun ÜSTÜNOĞLU mekânınız cennet olsun.
Ayrıca bu çalışma esnasında maddi ve manevi destekleriyle beni yalnız bırakmayan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hacer İrem YILDIRIM
AFYONKARAHİSAR, 2015

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	iv
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
ÇİZELGELER DİZİNİ	xiii
1. GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR BİLGİLERİ	3
2.1 Türkiye’de Son Yıllarda Yapılan Çalışmalar	3
2.2 Dünya’da Yapılan Çalışmalar	3
2.3 Alanya ve Gazipaşa Çevresinde Yapılan Floristik ve Etnobotanik Çalışmalar	4
2.4 Alanya Ve Gazipaşa İlçeleri Hakkında Genel Bilgi	5
2.4.1 Coğrafik Bilgiler	5
2.4.1.1 Gazipaşa	6
2.4.1.2 Alanya	6
2.4.2 İklim	7
2.4.2.1 Gazipaşa	7
2.4.2.2 Alanya	8
2.4.3 Nüfus ve Sosyal Yaşam.....	9
2.4.3.1 Gazipaşa	9
2.4.3.2 Alanya	10
3. MATERYAL VE YÖNTEM	12
3.1 Materyal.....	12

3.2 Yöntem.....	23
4. BULGULAR.....	26
4. 1 Familya: ACANTHACEAE.....	26
4.2 Familya: AMARANTHACEAE	26
4.3 Familya: AMARYLLIDACEAE	27
4.4 Familya: ANACARDIACEAE	29
4.5 Familya: APIACEAE	31
4.6 Familya: APOCYNACEAE.....	34
4.7 Familya: ARACEAE.....	35
4.8 Familya: ASPLENIACEAE	36
4.9 Familya: ASTERACEAE	36
4.10 Familya: BERBERIDACEAE	44
4.11 Familya: BORAGINACEAE	45
4.12 Familya: BRASSICACEAE	48
4.13 Familya: BUXACEAE.....	50
4.14 Familya: CACTACEAE	50
4.15 Familya: CAMPANULACEAE	51
4.16 Familya: CANNABACEAE	51
4.17 Familya: CAPPARACEAE	52
4.18 Familya: CARYOPHYLLACEAE	52
4.19 Familya: CISTACEAE	53
4.20 Familya: CONVOLVULACEAE	54
4.21 Familya: CUCURBITACEAE.....	55
4.22 Familya: CUPRESSACEAE.....	56
4.23 Familya: CYPERACEAE	57

4.24 Familya: DENNSTAEDTIACEAE	58
4.25 Familya: EBENACEAE	58
4.26 Familya: ELAEAGNACEAE	58
4.27 Familya: ERICACEAE	59
4.28 Familya: EUPHORBIACEAE	61
4.29 Familya: FABACEAE	62
4.30 Familya: FAGACEAE	70
4.31 Familya: HYPERICACEAE	72
4.32 Familya: IRIDACEAE	73
4.33 Familya: JUGLANDACEAE	73
4.34 Familya: LAMIACEAE	74
4.35 Familya: LAURACEAE	84
4.36 Familya: LYTHRACEAE	86
4.37 Familya: MALVACEAE	87
4.38 Familya: MELIACEAE	89
4.39 Familya: MORACEAE	89
4.40 Familya: MUSACEAE	90
4.41 Familya: MYRTACEAE	91
4.42 Familya: OLEACEAE	92
4.43 Familya: OROBANCHACEAE	94
5.44 Familya: PAEONIACEAE	95
4.45 Familya: PAPAVERACEAE	95
4.46 Familya: PEDALIACEAE	96
4.47 Familya: PINACEAE	97
4.48 Familya: PLATANACEAE	102

5.49 Familya: PLANTAGINACEAE	103
4.50 Familya: POACEAE.....	104
4.51 Familya: POLYGONACEAE	107
4.52 Familya: PORTULACACEAE	108
4.53 Familya: PRIMULACEAE	109
4.54 Familya: RANUNCULACEAE	109
4.55 Familya: RHAMNACEAE	110
4.56 Familya: ROSACEAE.....	111
4.57 Familya: RUTACEAE.....	117
4.58 Familya: SALICACEAE	118
4.59 Familya: SANTALACEAE.....	119
4.60 Familya: SCROPHULARIACEAE	120
4.61 Familya: SMILACACEAE.....	120
4.62 Familya: SOLANACEAE	121
4.63 Familya: STYRACACEAE	122
4.64 Familya: TAMARICAEAE	123
4.65 Familya: THYMELAEACEAE.....	123
4.66 Familya: ULMACEAE.....	124
4.67 Familya: URTICACEAE	125
4.68 Familya: VITACEAE	126
4.69 Familya: XANTHORRHOEACEAE	127
4.70 Familya: ZINGIBERACEAE	128
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	129
5.1 Tartışma	129
5.2 Sonuç.....	145

6. KAYNAKLAR.....	203
6.1 İnternet Kaynakları.....	206
ÖZGEÇMİŞ.....	207
7.EKLER	208
Ek-1: Çalışma Alanından Bazı Görüntüler	208

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

Simgeler

mm	Milimetre
°C	Santigrat derece
*	Kültür bitkisi

Kısaltmalar

Herb. No	Herbaryum Numarası
----------	--------------------

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1	Araştırma alanının lokasyon haritası..... 5
Şekil 5.1	Tür sayısı bakımından en zengin 7 familya..... 148
Şekil 5.2	Halk tarafından kullanılan bitkilerin kullanılan kısımları ve sayıları..... 148
Şekil 7.1	<i>Galanthus elwesii</i> Hooker Fil. 208
Şekil 7.2	<i>Chenopodium folisum</i> (Moench) Asch. 209
Şekil 7.3	<i>Pistacia palaestina</i> Boiss. 209
Şekil 7.4	<i>Pistacia palaestina</i> Boiss. 210
Şekil 7.5	<i>Pistacia palaestina</i> Boiss. 210
Şekil 7.6	<i>Rhus coriaria</i> L. 211
Şekil 7.7	<i>Ferulago trachycarpa</i> Boiss. 211
Şekil 7.8	<i>Nerium oleander</i> L. 212
Şekil 7.9	<i>Arum dioscoridis</i> SM. var. <i>dioscoridis</i> 212
Şekil 7.10	<i>Asplenium ceterach</i> L. 213
Şekil 7.11	<i>Achillea santolinoides</i> Lag. subsp. <i>wilhelmsii</i> (K.Koch) Greuter .. 213
Şekil 7.12	<i>Artemisia absinthium</i> L. 214
Şekil 7.13	<i>Chondrilla juncea</i> L. 215
Şekil 7.14	<i>Berberis crataegina</i> D.C. 215
Şekil 7.15	<i>Heliotropium dolosum</i> DeNot. 216
Şekil 7.16	<i>Onosma sp.</i> 216
Şekil 7.17	<i>Opuntia ficus-barbarica</i> A. Berger 217
Şekil 7.18	<i>Capparis spinosa</i> L. 217
Şekil 7.19	<i>Celtis australis</i> L..... 218
Şekil 7.20	<i>Agrostemma githago</i> L..... 218
Şekil 7.21	<i>Dianthus orientalis</i> Adams 219
Şekil 7.22	<i>Cistus creticus</i> L. 220
Şekil 7.23	<i>Cistus salviifolius</i> L. 220
Şekil 7.24	<i>Cuscuta planiflora</i> Ten. 221

Şekil 7.25	<i>Juniperus oxycedrus</i> L. subsp. <i>oxycedrus</i>	221
Şekil 7.26	<i>Diospyros kaki</i> L. Fil.	222
Şekil 7.27	<i>Arbutus andrachne</i> L.	222
Şekil 7.28	<i>Arbutus andrachne</i> L.	223
Şekil 7.29	<i>Erica manipuliflora</i> Salisb.	224
Şekil 7.30	<i>Cercis siliquastrum</i> L. subsp. <i>siliquastrum</i> L.	224
Şekil 7.31	<i>Euphorbia kotschyana</i> Fenzl.	225
Şekil 7.32	<i>Quercus cerris</i> L.	226
Şekil 7.33	<i>Quercus coccifera</i> L.	226
Şekil 7.34	<i>Cyclotrichium organifolium</i> (Bill.) Manden & Scheng	227
Şekil 7.35	<i>Lavandula stoechas</i> L. subsp. <i>stoechas</i> L.	227
Şekil 7.36	<i>Melissa officinalis</i> L. subsp. <i>officinalis</i>	228
Şekil 7.37	<i>Mentha longifolia</i> (L.) L. subsp. <i>typhoides</i> (Briq.) Harley	229
Şekil 7.38	<i>Origanum majorana</i> L.	230
Şekil 7.39	<i>Phlomis grandiflora</i> H.S. Thompson var. <i>fimbriligera</i> (Hub.- Mor.) Hub.-Mor.	230
Şekil 7.40	<i>Satureja cuneifolia</i> Ten.	231
Şekil 7.41	<i>Sideritis congesta</i> P. H. Davis & Hub.-Mor.	231
Şekil 7.42	<i>Sideritis syriaca</i> L. subsp. <i>nusairiensis</i> (Post) Hub.-Mor.	232
Şekil 7.43	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	232
Şekil 7.44	<i>Thymbra spicata</i> L. subsp. <i>spicata</i>	233
Şekil 7.45	<i>Laurus nobilis</i> L.	234
Şekil 7.46	<i>Alcea biennis</i> Winterl	234
Şekil 7.47	<i>Ficus carica</i> L. subsp. <i>carica</i> (All.) Schinz Et Thell.	235
Şekil 7.48	<i>Melia azedarach</i> L.	235
Şekil 7.49	<i>Morus nigra</i> L.	236
Şekil 7.50	<i>Phillyrea latifolia</i> L.	236
Şekil 7.51	<i>Myrtus communis</i> L. subsp. <i>communis</i> L.	237
Şekil 7.52	<i>Sesamum indicum</i> L.	238
Şekil 7.53	<i>Paeonia mascula</i> (L.) Mill. subsp. <i>mascula</i> (L.) Mill.	239

Şekil 7.54	<i>Cedrus libani</i> A. Rich var. libani	239
Şekil 7.55	<i>Pinus brutia</i> Ten. var. brutia	240
Şekil 7.56	<i>Portulaca oleracea</i> L.	240
Şekil 7.57	<i>Paliurus spina-christi</i> Mill.	241
Şekil 7.58	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq. var. monogyna	241
Şekil 7.59	<i>Cydonia oblonga</i> Mill.	242
Şekil 7.60	<i>Rosa canina</i> L.	242
Şekil 7.61	<i>Rosa damascena</i> Mill.	243
Şekil 7.62	<i>Cotoneaster nummularius</i> Fisch. & C.A.Mey.	243
Şekil 7.63	<i>Arceuthobium oxycedri</i> (DC.) M. Bieb.	244
Şekil 7.64	<i>Smilax aspera</i> L.	244
Şekil 7.65	<i>Styrax officinalis</i> L.	245
Şekil 7.66	<i>Asphodelus aestivus</i> Brot.	245
Şekil 7.67	<i>Daphne gnidioides</i> Jaub. & Spach.	246
Şekil 7.68	Arazi çalışmalarından örnekler-1	247
Şekil 7.69	Arazi çalışmalarından örnekler-2	247
Şekil 7.70	Arazi çalışmalarından örnekler-3	248
Şekil 7.71	Arazi çalışmalarından örnekler-4	248
Şekil 7.72	Arazi çalışmalarından örnekler-5	249
Şekil 7.73	Kirmen (Yün inceltme aleti)	249
Şekil 7.74	Yannık (Tereyağı elde etmek için kullanılan keçi derisinden yapılan tuluk)	250
Şekil 7.75	Bişek (Yanlık içerisinde süttten yağ elde edilirken kullanılan karıştırıcı)	251
Şekil 7.76	Culfalık(Halı Dokuma Makinesi)	252

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 2.1	Aylık ortalama yağış miktarı (mm)..... 8
Çizelge 2.2	Aylık ortalama sıcaklık (°C)..... 8
Çizelge 2.3	Aylık ortalama yağış (mm) miktarı..... 9
Çizelge 2.4	Aylık ortalama sıcaklık (°C)..... 9
Çizelge 2.5	Gazipaşa ilçesinin yıllara göre nüfusu 10
Çizelge 2.6	Alanya ilçesinin yıllara göre nüfusu..... 11
Çizelge 3.1	Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler..... 12
Çizelge 5.1	Taksonların kullanım alanları ve toplam kullanım sayıları..... 147
Çizelge 5.2	Belirlenen taksonların isimleri..... 152
Çizelge 5.3	İnsan hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılan bitkiler..... 174
Çizelge 5.4	Hayvan hastalıklarında kullanılan bitki türleri ve hastalıkları..... 183
Çizelge 5.5	Gıda olarak kullanılan bitki türler..... 187
Çizelge 5.6	Hayvan yemi olarak kullanılan bitki türleri..... 197
Çizelge 5.7	Baharat olarak kullanılan bitki türleri..... 199
Çizelge 5.8	Biyolojik mücadelede kullanılan bitki türleri..... 200
Çizelge 5.9	Boya olarak kullanılan bitki türleri..... 201
Çizelge 5.10	Ev malzemeleri olarak kullanılan bitki türleri..... 202
Çizelge 5.11	Süs olarak kullanılan bitki türleri..... 204
Çizelge 5.12	Ticari öneme sahip bitki türleri..... 205

1. GİRİŞ

İnsanoğlu varlığından beri bitkilerle i içe yaşamıştır. Bu etkileşim bitkilerin çeşitli kullanımlarını da beraberinde getirmiştir. Tedavi ve gıda bunların başında gelmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda yeni bilim dalları olarak etnobotanik ve paleoetnobotanik gibi alanlar ortaya çıkmıştır (Vural 2008).

Etnobotanik terimi ilk kez 1996 yılında botanikçi John W. Harshberger tarafından kullanılmıştır. Etnobotanik terimi insanların bitkilerden yararlanması olarak ifade edilmekle birlikte belli bir coğrafi bölgede yaşayan halkın o yöredeki bitkileri gıda, tıbbi, yakacak, sanayi, ss vb. amaçlarla kullanılması olarak da kullanılmıştır (Vural 2008).

Alanya ve Gazipaşa ilçelerinde özellikle de yerleşim birimlerine uzak köylerde yaşayan halkın kullandığı doğal bitkilerin ve bazı kültür bitkilerinin etnobotanik özellikleri incelenmiş, bazı yörelerdeki çalışmalarla karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Etnobotanik bir çalışma alanı olarak Alanya ve Gazipaşa ilçelerinin seçilmesinin nedenlerini:

1. Araştırma alanının daha önce hiç araştırılmamış olması,
2. Araştırma alanımızın bütün yerleşim birimlerinde yaşayan insanların çoğunluğunun Türkiye’de “Yrk” olarak bilinen göçebe insanlardan oluşması ve buna bağlı olarak da bitkilerin etnobotanik kullanımlarının çeşitinin ve sayısının ortaya çıkarılarak kayıt altına alınması düşüncesi,
3. Kentleşmenin kıyı kesiminde artmasıyla unutulmaya başlayan bilgilerin gün yüzüne çıkarılarak kayıt altına alınması ve genç nesillerin de bu bilgileri kullanımlarına sunulması,
4. Halkın şifa bulduğu ve bu amaç için kullandığı bitkilerin ortaya çıkarılması,
5. Günümüzde revaçta olan bu alanın konuya hkim olmayan kişilerce kirletilmesinin önüne geçilmesi,
6. yerel halk tarafından tıbbi amaç için kullanılan bitkilerin kullanım dozlarının öğrenilmesi ve insanların zarar görmelerinin önüne geçilmesi,

7. Yörede yetişen bitkilerin tıbbi amaç için ve etnobotanik kullanımlarının diğer benzer çalışmalarla karşılaştırılması ve kullanılanlarının yerel adlarının verilmesi,
8. Alanya ve Gazipaşa çevresindeki bitki vejetasyonunun nüfus artışı, turizm ve şehirleşme gibi nedenlerle tahrip edilmesinden dolayı yöredeki etnobotanik materyal sayısının azalabileceği düşüncesidir.

Araştırma alanı, Davis'in belirlediği grid sistemine göre C3 karesine girmektedir. Çalışma alanı Toros dağlarının küçük bir alanında yer almakla beraber bitki çeşitliliği bakımından oldukça zengindir. Bu çalışma, Antalya ilinin Alanya ve Gazipaşa ilçelerinde özellikle de yerleşim birimlerine uzak köylerde yaşayan halkın kullandığı bitkilerin yöresel ve bilimsel adlarının, bunlardan yararlanma şekillerinin ortaya çıkarılması ve kayıt altına alınması için kaynak bir çalışma olacaktır.

Böylece Türkiye' nin bir yöresinin daha etnobotanik açıdan tanınmasına ve bu konudaki kültürün yaşatılmasına katkıda bulunacağına inanarak, elde edilen sonuçların bilime ve ekonomiye kazandırılması amaçlanmıştır.

2. LİTERATÜR BİLGİLERİ

2.1 Türkiye’de Son Yıllarda Yapılan Çalışmalar

Türkiye’de son yıllarda etnobotanik alanında yapılmış çalışmalara; Işık vd. (1995), Vural vd. (1997), Duran (1998), Bağcı (2000), Abay ve Kılıç (2001), Tuzlacı (2002), Keskin ve Alpınar (2002), Akçiçek ve Vural (2003), Ertuğ vd. (2004), Özgen vd. (2004), Işıl vd. (2004), Özçelik ve Balabanlı (2005), Kıran (2006), Bulut (2006), Elçi ve Erik (2006), Türkan vd. (2006), Mart (2006), Onar (2006), Bulut (2008), Eşen (2008), Kargioğlu vd. (2008, 2010), Urbaş (2008), Saday (2009), Erdoğan (2011) ve Sargın (2013) örnek olarak verebiliriz.

2.2 Dünya’da Yapılan Çalışmalar

Dünyadaki etnobotanik çalışmalar bakımından en ileri ülke Hindistan’ dır. Buna bağlı olarak Hint Etnobotanikçiler Derneği’ nin yayın organı olan Ethnobotany dergisi de saygın dergiler arasında sayılmaktadır (Koyuncu 2005). Dünyada son yıllarda etnobotanik alanda çalışma yapan araştırmacılara örnek olarak: Harsha vd. (2002), Ghorbani (2005), Nebel vd. (2006), De Natale and Pollio (2007), Norscia and Borgognini-Tarli (2006), Tahraoui vd. (2006), Teklehaymanot vd. (2007), Balakrishnan vd. (2009) ve Mohammed Rahmatullah vd. (2009) verebiliriz.

ICEP (Uluslararası Kültürel Değişim Programları) çerçevesinde 1.’si 1992’de Cordoba (İspanya), 2.’si 1997 Mexico City (Meksika), 3.’sü 2001’de Napoli (İtalya), 4.’sü İstanbul’da 5. si 2009’da Arjantin de ve 6. ’sı 2014 Kasım ayı içerisinde tekrar Cordoba (İspanya) yapılan etnobotanik kongreleriyle dünyadaki etnobotanik alandaki bilgi ve deneyimler paylaşılmaktadır (İnt. kyn. 1). Ayrıca 1.’si 2013 Gazimağusa (KKTC) ve 2.’si 2015 Antalya’da gerçekleşen MESMAP kongreleri örnek olarak gösterilebilir.

2.3 Alanya ve Gazipaşa Çevresinde Yapılan Floristik ve Etnobotanik Çalışmalar

Bulut (2006) "Manavgat (Antalya) Yöresinin Faydalı Bitkileri", adlı çalışmasında tıbbi amaçlı 66, gıda olarak 40, boya maddesi olarak 14 ve diğer kullanımlar için 75 bitki taksonu tespit etmiştir.

Duran (1998), " Akseki (Antalya) İlçesindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları ve Etnobotanik Özellikleri " adlı makalesinde 195 bitki türü belirlemiştir. Bunların 29'u gıda, 27'si tıbbi, 7'si baharat, 15'i de endüstriyel ve ekonomik amaçlıdır. Diğer bitkilerin ise hayvansal besin kaynağı ve yöre halkının günlük ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanıldığını ortaya koymuştur.

Esen (2008), "Aydınlar Köyü Ve Çevresinin (Erdemli / Mersin) Etnobotanik Özellikleri" isimli çalışmasında, yöreye ait çeşitli amaçlar için kullanılan 40 familyaya ait 93 bitki türünü rapor etmiştir.

Mart (2006), "Bahçe Ve Hasanbeyli (Osmaniye) Halkının Kullandığı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Yönden Araştırılması" isimli çalışmasında, 33 familyaya ait 79 bitki türünü çeşitli amaçlar için kullanıldığını belirlemiştir.

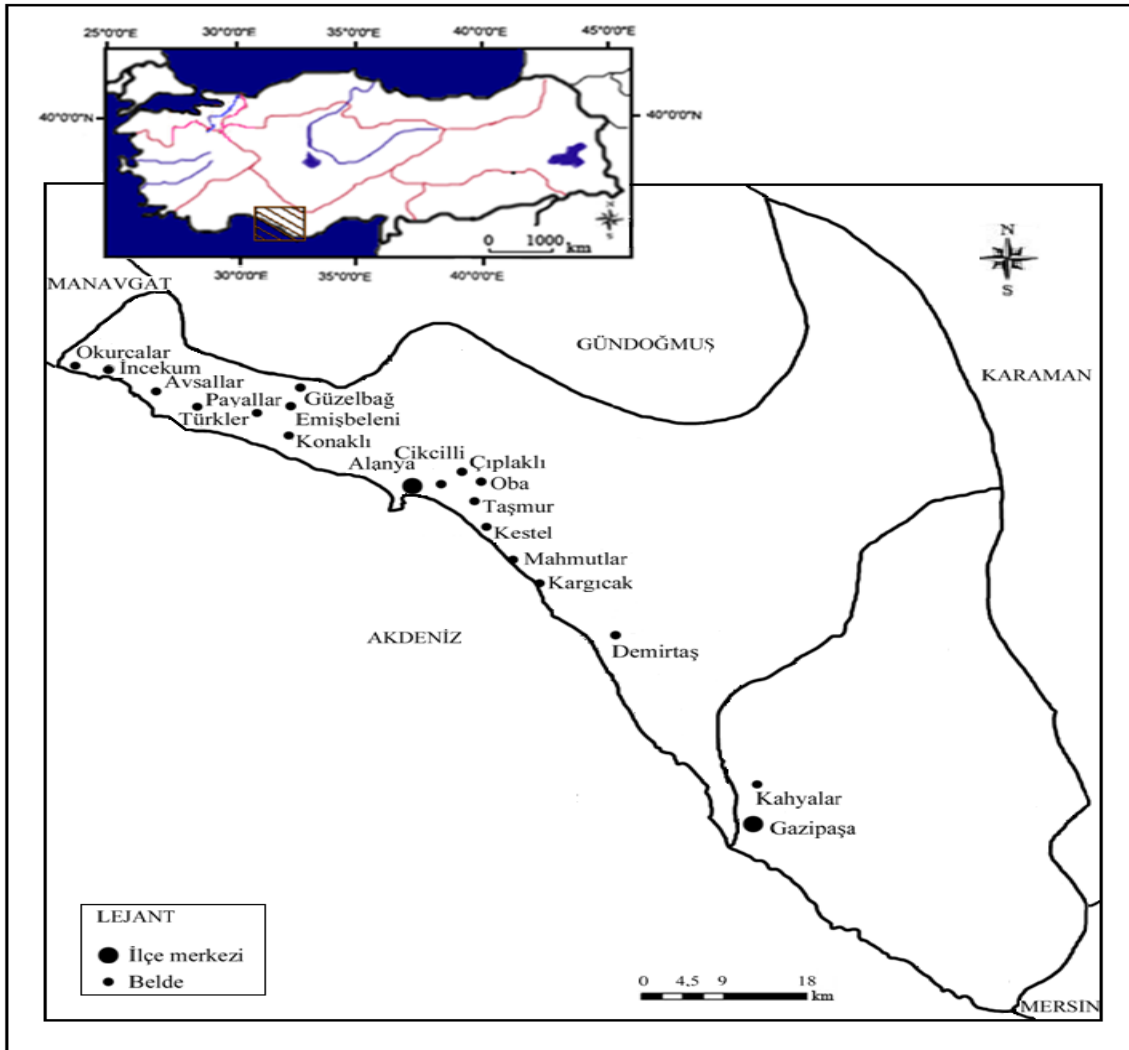
Metin (2009), "Mut Ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin (Mersin) Etnobotanik Özellikleri" adlı araştırmasında, 75 familyaya ait 195 türün, gıda (163 kullanım), tedavi (328 kullanım), yem (21 kullanım), boya (22 kullanım), süs (30 kullanım), yakacak (7 kullanım) ve çeşitli amaçlar için (23 kullanım) kullanıldığını kaydetmiştir.

Oral (2007), "Konya İlinde Kullanılan Halk İlaçları Üzerinde Etnobotanik Araştırmalar" adlı araştırmasında, Konya 'ya bağlı bazı ilçelerin merkez ve köylerinde halk tarafından kullanılan 99 bitkinin halk ilacı olarak kullanıldığını tespit etmiştir.

Saday (2009), "Güzeloluk Köyü ve Çevresinin (Erdemli / Mersin) Etnobotanik Özellikleri" adlı araştırmasında, 38 familyaya ait 92 bitki türü ve bunların gıda tıbbi ve diğer çeşitli amaçlarla kullanımları ve yöresel isimlerini belirlemiştir.

2.4 Alanya Ve Gazipaşa İlçeleri Hakkında Genel Bilgi

2.4.1 Coğrafik Bilgiler

Şekil 2.1 Araştırma alanının lokasyon haritası

2.4.1.1 Gazipaşa

Antalya'nın 180 km doğusunda 10 km uzunluğu, 7 km eninde Akdeniz kıyısında Gazipaşa Ovası üzerine kurulmuştur. Doğusunda İçel ili Anamur İlçesi, kuzeydoğusunda Karaman ili Ermenek ilçesi kuzeyinde Sarıveliler ilçesi ve batısında ise Alanya ilçesiyle komşudur. Güney sınırları teşkil eden Akdeniz sahiline paralel bir şekilde yaklaşık 35 km içerde batıdan doğuya doğru uzanan Toroslarla çevrilidir. Yüzölçümü 931 km olup ilçe merkezi sahilden 3 km içerde yer almakta ise de yeni yerleşimler sahile kadar uzanmıştır.

İlçenin kıyı şeridi uzunluğu yaklaşık 50 km'dir. Kıyı şeridinin yarıya yakını kumsal olup diğer kısmı kayalıklardan oluşur. Fakat kayalıkların arasına gizlenmiş müthiş güzellikte koylar da denize girmek için ideal mekânlardır. İlçe merkezi ile deniz kıyısı arasında alçak tepeler yer almaktadır. Ovanın kuzeyinde dağlık plato bulunur.

Kuzeyindeki kütle olan Torosların batı kıyı sıradağlarının adı Akçal Dağları adıyla bilinir ve en yüksek tepesi "Deliktaş" noktası 2253 m' dir. Alçak kısımlar ise kıyı boyunca uzanan alüvyal bir ova meydana getirmektedir. Alivüyal ovoidan yüksek dağlık sahaya geçiş nispeten dik yamaçlarla olmaktadır. Güneyde Selinus harabelerinin bulunduğu tepenin ön kısmında yalıyarlar vardır. Yalıyarlar kalkerlerden oluşup yer yer 50-100 m yüksekliğe kadar ulaşmaktadır.

Toprakları kıyıda kızıl kestane renkli olup bu topraklar sebze, narenciye ve muz tarımına uygundur. İçerilere doğru kızıl renkli (Terrarossa) topraklar olup bu topraklarda da tahıl tarımı yapılır. Dağlık kesimlerde de hayvancılık ağırlık kazanmaya başlar. (İnt. Kyn. 3)

2.4.1.2 Alanya

Türkiye'nin Akdeniz Bölgesi'ndeki Antalya iline bağlı bir turizm ilçesidir. Şehir merkezine uzaklığı 132 kilometredir. Türkiye'nin güney sahillerinde bulunan Alanya, 1.598,51 km²'lik bir alana sahiptir ve nüfusu (2013 nüfus sayımına göre) 276.277'dir.

Antalya Körfezi'nde, Anadolu'nun güney sahili boyunca Pamfilya ovasına yerleşmiş, kuzeyinde Toros Dağları ve güneyinde Akdeniz bulunan, Türk Rivierası sınırları dâhilinde, kıyı şeridi boyunca 70 kilometrelik alana sahip bir ilçedir. Batıdan doğuya sahil şeridi boyunca Manavgat ilçesi, kuzeybatı kısımlarında dağlık bir araziye sahip Gündoğmuş ilçesi, kuzeyinde Hadim, doğusunda Taşkent ve Sarıveliler, güneydoğusunda ise Gazipaşa ilçeleriyle çevrilidir. Manavgat, Side ve Selge gibi eski şehirlere ev sahipliği yapmaktadır.

Pamfilya ovası, denizin ve dağların arasında izole edilmiş, tipik Doğu Akdeniz kozalaklı-sklerofil-geniş yapraklı ormanlara sahiptir. Bu ormanlarda Lübnan sediri, yıl boyunca yapraklarını dökmeyen makiler, incir ağaçları ve karaçam yetişmektedir. Antalya'nın doğusu ve Alanya'da dağlar genellikle başkalaşım kayalarından meydana gelmektedir. Bu oluşumla birlikte kayaların yüksekten alçağa hareket etmesi sonucu ilçe bölünmüştür. Böylece Mahmutlar, Sugözü ve Yumrudağ bölgeleri oluşmuştur. Benzer bir litojik hareketin şehrin altında da olduğu gözlemlenmiştir. Boksit, alüminyum cevheri, ilçenin kuzeyinde sıkça görülür ve mayınlı olabilme ihtimali vardır (İnt. Kyn. 3).

2.4.2 İklim

Alanya ve Gazipaşa tipik bir Akdeniz iklimine sahiptir. Akdeniz havzası kışın çok fazla yağış getirir, yazları ise kışa oranla daha uzun, sıcak ve yağışsız geçer. Pek sık olmasa da kıyıya yakın bölgelerde sağanak yağış yıl içinde görülür. Toros Dağları'nın denize yakın olması sise neden olur ve çoğu sabah gökkuşağı oluşur. Sıcak günlerde sıklıkla olmasa da dağların yüksek kesimlerine kar yağmaktadır. (İnt. Kyn. 3).

2.4.2.1 Gazipaşa

Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü 17974 numaralı Gazipaşa istasyonu verilerine göre;

Çizelge 2.1 Aylık ortalama yağış miktarı (mm)

Aylık Ortalama Yağış (mm)													
Yıl/	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Yıllık
Ay													Toplam
2010	193,4	123,0	1,8	12,5	66,9	8,7	-999	-999	11,5	50,6	32,0	268,0	760,7
2011	168,2	135,7	84,2	61,9	86,9	1,0	-999	2,0	42,3	122,9	76,0	203,2	984,3
2012		202,3		80,0	17,0	15,0	-999	-999	6,0	159,0	129,4	352,0	960,7
2013	199,1		22,3	94,7	37,1	-999	-999	-999	15,5	82,5	19,2	32,9	503,3

-999: Yağış yoktur. Boşluk: yağış ölçümü yapılmamıştır.

Çizelge 2.1'deki verilerine göre; ilçe en çok yağışı Aralık ve Ocak aylarında almaktadır. Bu aylar içerisindeki ortalama yağış miktarı 202,4 mm'dir. Çizelge 2.2'deki verilen verilere göre ilçede en yüksek sıcaklık Temmuz ve Ağustos ayları içerisinde görülmektedir. 2013 yılı verilerine göre ilçenin ortalama sıcaklığı 19,7°C 'dir.

Çizelge 2.2 Aylık ortalama sıcaklık (°C)

Aylık Ortalama Sıcaklık (°C)													
Yıl/	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Ay													
2010	11,9	11,8	13,5	15,9	20,1	24,2	27,3	29,4	26,1	20,2	17,0	13,9	
2011	12,0	11,8	13,3	16,1	19,8	24,5	28,0	28,1	25,3	19,6	13,7	11,9	
2012		10,0		16,6	20,1	25,1	29,3	29,1	25,3	21,3	17,4	13,0	
2013	11,4		13,8	17,2	22,1	24,7	27,6	28,1	24,6	18,6	16,9	11,6	

2.4.2.2 Alanya

Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü 17310 numaralı Alanya istasyonu verilerine göre;

Çizelge 2.3 Aylık ortalama yağış (mm) miktarı

Aylık Ortalama Yağış (mm)													
Yıl/ Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Yıllık Toplam
2010	251,4	154,0	12,6	20,1	21,1	18,6	-999	0,1		113,2	51,4	462,1	1104,6
2011	174,8	178,4	65,6	284,0	80,4	-999	-999	0,2	122,6	194,7	28,3	218,3	1346,7
2012	547,3	227,9	201,3	80,5	37,9				0,0	134,3	146,5	390,6	1766,3
2013	118,2	150,9	17,9	76,8	54,6	0,1	0,1	-999	15,9	119,1	72,6	49,5	675,7

-999: Yağış yoktur. Boşluk: yağış ölçümü yapılmamıştır.

Çizelge 2.3'deki verilerine göre; ilçe en çok yağışı Ekim, Aralık, Ocak ve Şubat aylarında almaktadır. 2013 verilerine göre yıllık toplam yağış miktarı 675,7 mm'dir. Çizelge 2.4'deki verilen verilere göre ilçe en yüksek sıcaklığı Temmuz ve Ağustos ayları içerisinde almaktadır. Verilen tarihler aralığında Temmuz ve Ağustos ayları ortalama sıcaklığı 29,7°C 'dir. 2013 yılı verilerine göre ilçenin ortalama sıcaklığı 20,7 °C 'dir.

Çizelge 2.4 Aylık Ortalama sıcaklık (°C)

Aylık Ortalama Sıcaklık (°C)												
Yıl/ Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2010	14,0	14,1	16,6	19,1	22,6	26,4	29,1	30,9		23,0	20,0	15,9
2011	13,2	13,4	15,2	17,4	21,7	26,4	29,5	30,1	27,6	21,5	15,6	13,8
2012	11,2	11,3	13,7	18,1	21,8				27,6	23,1	18,9	14,4
2013	13,0	14,3	15,7	18,7	23,5	26,5	29,3	29,7	26,5	20,6	18,7	12,7

Boşluk: yağış ölçümü yapılmamıştır.

2.4.3 Nüfus ve Sosyal Yaşam

2.4.3.1 Gazipaşa

Yöredeki son yapılan nüfus sayımına göre nüfus 48 134 kişidir. Yörede yaşayan bireylerin çoğunluğu kırsal alanda yaşamaktadır. 2011 Genel Nüfus Sayımı verilerine göre 48 184 bireyin; 22 009 kişisi şehir merkezi, 26 175 kişisi de kırsalda yaşamaktadır (İnt. Kyn. 3).

Kırsal alanda yaşayan bireylerin çoğunluğu tarım veya hayvancılıkla uğraşmaktadır. Şehir merkezinde oturan bireylerin çoğunluğunu ise memur ve esnaf bireyler oluşturmaktadır. Çizelge 2.5’de Gazipaşa ilçesinin yıllara göre nüfusu verilmiştir.

Çizelge 2.5 Gazipaşa ilçesinin yıllara göre nüfusu

Yıl	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Toplam Nüfus
2013	24 329	23 805	48 134
2012	24 222	23 741	47 963
2011	24 306	23 878	48 184
2010	24 484	24 041	48 525
2009	24 367	24 002	48 369
2008	24 680	23 995	48 675
2007	24 123	23 576	47 699

2.4.3.2 Alanya

Yörede yapılan son nüfus sayımına göre rakamlar 276 277 göstermektedir. Araştırma alanı içerisinde yaşayan bireylerin çoğunluğu kırsal alanda yaşamaktadırlar. 2011 Genel Nüfus Sayımı verilerine göre 259 787 bireyin 103 673 kişisi şehir merkezi, 156 114 kişisi de kırsalda yaşamaktadır (İnt. Kyn. 3). Yörede şehir nüfusu turizmin artmasıyla birlikte zamanla artış göstermiştir. Ayrıca bu gelişim dışardan göç miktarını da artırmıştır. Bu gelişim kırsal alanları da etkilemiştir. Kırsallarda nüfusda bir azalma görülmezken tarım ve hayvancılık faaliyetlerinde azalmalara rastlanılmıştır. Çizelge 2.6 Alanya ilçesinin yıllara göre nüfusu verilmiştir.

Çizelge 2.6 Alanya ilçesinin yıllara göre nüfusu

Yıl	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Toplam Nüfus
2013	141 040	135 237	276 277
2012	135 495	129 197	264 692
2011	133 060	126 727	259 787
2010	127 306	120 980	248 286
2009	124 029	117 422	241 451
2008	119 773	114 146	233 919
2007	116 381	109 855	226 236

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Materyal

Çalışma materyalini, 2012–2013 yılları arasında Alanya ve Gazipaşa ilçe merkezi, ilçelere bağlı 15 belde ve 52 köyden toplanan 199 bitki türü, 708 fotoğraf ve 171 canlı kaynak oluşturur. Bu canlı kaynakların listesi aşağıda verilmiştir (Çizelge 3.1). Bitkilerin Latince tür isimlerinin tespit edilmesinde Flora of Turkey esas alınmıştır (Davis 1965–1985, Davis et al. 1988, Güner et al. 2000). Bitkilerin Türkçe genel isimlerinin belirlenmesinde ise Türkiye Bitkileri Listesi Damarlı Bitkiler ve İnt. Kyn.5 kullanılmıştır (Güner2012, İnt. Kyn.5). 199 bitki türünün 9 tanesi endemik türdür. Endemik türlerin tehlike sınıfları ise Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı’ndan yararlanılarak belirlenmiştir(Ekim vd. 2000). Kültür bitkileri tezde ismi geçen yerlerde “*” simgesiyle gösterilmiştir.

Araştırma alanının lokasyon haritasında büyük yerleşim birimleri belirtilmiştir (Şekli 2. 1). Harita üzerinde karışıklığa sebep olacağı düşünülerek köylerin isimleri yazılmamıştır. Bu çalışma 2012-2015 yılları arasında yapılmıştır. Şekli 2.1’de verilen harita bu tarihler arasında düzenlenmiştir. Ancak 2014 seçimlerinden sonra Alanya ve Gazipaşa ilçelerinde Büyük Şehir Belediyeleri Kanunu gereğiyle ilçe merkezlerine yakın Belde Belediyeleri ve ilçe merkezlerine yakın köyleri merkez Belediyeye bağlayarak Mahalle statüsü verilmiştir. Örneğin Avsallar beldesi 2014 seçimlerinden önce belediyelik iken 2014 seçimlerinden sonra Avsallar Mahallesi olarak kayıtlarda bulunmaktadır.

Çizelge 3.1 Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
1	Kemal Baysal	73	E	İlkokul	Emekli kamyoncu, çiftçi	İncekum Beldesi
2	Mustafa Karaduman	57	E	İlkokul	Çiftçi	Karabuynuzlar köyü, Yeşilköy

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
3	Songül Çelik	21	K	Lise	Ev hanımı	Kayabaşı köyü, Türktaş Beldesi
4	Ümmühan Akdağ	56	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Türktaş Beldesi
5	Mehmet Akdağ	65	E	Lise	Serbest meslek	Kayabaşı, Mahmutseydi
6	İlyas Çelik	28	E	Lise	Serbest meslek	Hocalar köyü, İncekum Beldesi
7	Rahime Çolak	43	K	İlkokul	Serbest meslek	Akdam köyü, Avsallar Beldesi
8	Hatice Görgülü	38	K	İlkokul	Ev hanımı	Hacılar Köyü
9	Azime Görgülü	20	K	İlköğretim	Ev hanımı	Konaklı Beldesi, Payallar Beldesi
10	Musa Çam	70	E	Okuryazar	Çiftçi	Soğuk pınar Köyü
11	Şefik Çam	49	E	İlkokul	Çiftçi	Soğuk pınar Köyü
12	Durmuş	92	E	Okuryazar	Çiftçi	Güzelbağ Beldesi
13	Mustafa Aksoy	75	E	Okuryazar değil	Çiftçi	Bayırkozağacı Köyü
14	Mümine Kızıldaş	63	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Elikesik Köyü
15	Mevlüd Kızıldaş	73	E	Okuryazar değil	Çiftçi	Elikesik Köyü
16	Ömer Kara	31	E	Lise	Serbest meslek	Toslak Köyü

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
17	Muzaffer Kara	62	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Toslak Köyü
18	Mustafa Kara	64	E	İlkokul	Çiftçi	Toslak Köyü
19	Nazife Sadullahoğlu	73	K	İlkokul	Ev hanımı	Türktaş Beldesi, Alanya Merkez
20	Fatma Sadullahoğlu	41	K	İlkokul	Ev hanımı	Türktaş Beldesi, Alanya Merkez
21	Abdullah Pişkin	55	E	İlkokul	Çiftçi	Toslak
22	Hilmi Sadullahoğlu	35	E	İlkokul	Serbest meslek	Türktaş Beldesi, Alanya Merkez
23	Gülizar Pişkin	53	K	İlkokul	Ev hanımı	Toslak Köyü, Türktaş Beldesi
24	Mustafa Pişkin	85	E	Okuryazar	Çiftçi	Toslak Köyü
25	Hasan Türk	60	E	İlköğretim	Serbest meslek	Oba Beldesi
26	Kerim Ateş	57	E	İlkokul	Serbest meslek	Güzelbağ Beldesi
27	Abdurrahman Gencer	65	E	Okuryazar değil	Çiftçi	Gözübüyük Köyü
28	Mustafa Batıray	78	E	Okuryazar değil	Çiftçi	Karamanlar Köyü, Orhanlar Köyü
29	Ali Ersoy	55	E	İlkokul	Çiftçi	Karamanlar Köyü, Orhanlar Köyü

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
30	Ümmü Barcın	49	K	İlkokul	Ev hanımı	Saburlar Köyü
31	Fatma Akmaz	53	K	İlkokul	Ev hanımı	Saburlar Köyü
32	Abdullah Barcın	53	E	İlkokul	Çiftçi	Saburlar Köyü
33	Ahmet Sarı	60	E	İlkokul	Çiftçi	Alara Köyü, Çakallar Köyü
34	Cemal Uyar	50	E	İlkokul	Çiftçi	Alara Köyü, Çakallar Köyü
35	Fatma Gürkan	85	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Gözüküçüklü Köyü
36	Aysel Akbaş	50	K	İlkokul	Ev hanımı	Çığlık Köyü
37	Mahmut Baş	58	E	Üniversite	Ziraat Mühendisi	Gazipaşa Merkez
38	Âlime Özdemir	46	K	İlkokul	Çiftçi	Kırahmetler Köyü
39	Halil Özdemir	50	E	İlkokul	Çiftçi	Kırahmetler Köyü
40	Seher Şahiner	41	K	İlkokul	Ev hanımı	Gazipaşa Merkez
41	Ali Görgülü	63	E	İlkokul	İmam	Payallar Beldesi
42	Gülser Mutlu	57	K	Okuryazar	Ev hanımı	Alanya Merkez
43	Meryem Dolaz	77	K	Okuryazar	Ev hanımı	Alanya Merkez
44	Fatma Dolaz	35	K	Lise	Serbest Meslek	Alanya Merkez
45	Davut Gökkaya	67	E	İlkokul	Çiftçi	Gözüküçüklü Köyü
46	Naima Kambur	66	K	İlkokul	Ev hanımı	Şıy Köyü, Kocaoğlanlı Köyü
47	Ahsen uysal	48	K	İlkokul	Ev hanımı	Zeytinada Köyü

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
48	Hasan Uysal	59	E	İlkokul	Marangoz, çiftçi	Yenigüney Köyü
49	Şükran yıldız	41	K	İlköğretim	Ev hanımı	Akoluk Köyü
50	Yılmaz Yıldız	48	E	İlköğretim	Taksi şoförü	Akoluk Köyü
51	Fatma Aksoy	75	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Sugözü Köyü
52	Tahsin Güzel	48	E	Lise	Serbest meslek	Sugözü Köyü
53	Yeter Dolu	42	K	İlkokul	Ev hanımı	Beyrebucak Köyü
54	Şerife Dolu	78	K	Okuryazar	Ev hanımı	Beyrebucak Köyü
55	Leyla Çağlar	44	K	İlköğretim	Ev hanımı	Gürçam Köyü
56	Nadir Çağlar	48	E	Lise	Memur	Gürçam Köyü
57	Fatma Yılmaz	24	K	Lise	Ev hanımı	Aydıncık Köyü
58	Özcan Yılmaz	28	E	İlköğretim	Serbest meslek	Çörüş Köyü
59	Hatice Fidan	41	K	Üniversite	Öğretmen	Gadavgar Köyü
60	Fatma Baş	49	K	İlkokul	Ev hanımı	Macar Köyü
61	Ercan Kaplan	38	E	İlkokul	Müzisyen	Karalar Köyü
62	Bilal Ercan	48	E	İlkokul	Çiftçi	Başköy
63	Şerife Ercan	63	K	İlkokul	Ev hanımı	Başköy
64	Fatma Karagül	55	K	İlkokul	Ev hanımı	Akçatı Köyü, Oba Beldesi
65	Şefika Tuğran	66	K	İlkokul	Ev hanımı	Oba Alacami Köyü, Kızılcaşehir Köyü
66	Hasan Aydoğan	53	E	İlkokul	Serbest meslek	Değirmendere Köyü
67	Rabia Taşer	83	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Mahmutlar Beldesi

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
68	Zehra Yılmaz	49	K	İlkokul	Ev hanımı	Değirmendere Köyü, Çıplaklı Beldesi
69	Mehmet Yılmaz	51	E	İlkokul	Çiftçi	Değirmendere Köyü, Oba Beldesi
70	Hatice Arslan	28	K	Üniversite	Öğretmen	Çığlık Köyü, Dere Köyü
71	Serpil Özdemir	37	K	İlkokul	Ev hanımı	Çığlık Köyü
72	Ayşe Özdemir	49	K	İlkokul	Çiftçi, çoban	Göçük Köyü
73	Mesut Özdemir	52	E	İlkokul	Çiftçi, çoban	Göçük Köyü
74	Seval Özdemir	21	K	İlkokul	Çiftçi, çoban	Göçük Köyü
75	Naile Özdemir	60	K	İlkokul	Çiftçi, çoban	Göçük Köyü
76	Kemal Sezer	67	E	Okuryazar	Çiftçi	Gümüşkavak Köyü
77	Emine Sezer	47	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Gümüşkavak Köyü
78	Rabia Demiral	76	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Karaçukur Köyü
79	Havana Baş	65	K	Okuryazar	Ev hanımı	Çakmak Köyü
80	Fatma Sezer	70	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Gümüşkavak Köyü
81	Ayşe Ünver	75	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Korubaşı Köyü
82	Fatma Değirmencioğlu	80	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Korubaşı Köyü
83	Neriman Özgenç	46	K	Lise	Ev hanımı	Gazipaşa Merkez

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
84	Celal Özdemir	72	E	İlkokul	Çiftçi	Göçük Köyü
85	Dursun Özdemir	62	K	Okuryazar	Çiftçi	Göçük Köyü
86	Meryem Karademir	63	K	Okuryazar	Ev hanımı	İncekum Beldesi
87	Cemal Karademir	72	E	İlkokul	Emekli şoför	İncekum Beldesi
88	Emine Değirmencioğlu	93	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Korubaşı Köyü
89	Hasan Değirmencioğlu	58	E	Üniversite	Öğretmen	Korubaşı Köyü
90	Eşşe Baş	67	K	Okuryazar	Ev hanımı	Korubaşı Köyü
91	Hanife Arslan	57	K	İlkokul	Çoban	Örcün Köyü, Çakmak Köyü
92	Kenan Arslan	28	E	İlköğretim	Serbest meslek	Çakmak Köyü
93	Arife Arslan	24	K	İlköğretim	Çoban	Çakmak Köyü
94	Aysel Arslan	21	K	İlköğretim	Çoban	Çakmak Köyü
95	Fatma Boz	48	K	İlkokul	Ev hanımı	Kestel Kasabası
96	İbrahim Çelik	63	E	İlkokul	Çiftçi	Hacılar Köyü, İncekum Beldesi
97	Dudu Candaner	57	K	Üniversite	Hemşire	Gazipaşa Merkez
98	Nazmiye Köker	76	K	İlkokul	Ev hanımı	Doğanca Köyü
99	Mazlume Yıldırım	81	K	Okuryazar	Ev hanımı	Gazipaşa Merkez
100	Çiğdem Yıldırım	35	K	İlkokul	Ev hanımı	İnceağrı Köyü, Gazipaşa Merkez
101	Mehmet Çetin	Ali 86	E	Okuryazar	Çiftçi	Çile Köyü

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
102	Ayşe Çetin	80	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Çile Köyü
103	Merve Candaner	24	K	Üniversite	Bankacı	Gazipaşa Merkez
104	Nefise Uysal	65	K	Okuryazar	Çoban	Doğanca Köyü
105	Mehmet Arslan	76	E	İlkokul	Çoban, çiftçi	Gazipaşa Merkez
106	Ayşe Arslan	65	K	Okuryazar değil	Çoban, çiftçi	Gazipaşa Merkez
107	Dursun Berber	66	K	Okuryazar değil	Çiftçi	Gazipaşa Merkez
108	İbrahim Berber	69	E	Okuryazar	Çiftçi	Gazipaşa Merkez
109	Hanife Kırıcı	60	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Gazipaşa Merkez
110	Meryem Duman	50	K	İlkokul	Ev hanımı	Çakmak Köyü
111	Kerim Duman	51	E	İlkokul	Çiftçi, şoför	Çakmak Köyü
112	Mustafa Özdemir	55	E	İlkokul	Çiftçi	Kırahmetler Köyü
113	Ayten Özdemir	48	K	İlkokul	Çiftçi	Kırahmetler Köyü
114	Mustafa Baş	64	E	Üniversite	Emekli öğretmen	Çakmak Köyü
115	Erkay Cılız	32	E	İlköğretim	Çiftçi	Çakmak Köyü
116	Ömer Coşkun	60	E	İlkokul	Çiftçi	Gözüküçüklü Köyü
117	Zeliha Coşkun	58	K	İlkokul	Ev hanımı	Gözüküçüklü Köyü
118	Sultan Çakmak	43	K	İlkokul	Ev hanımı	Çığlık Köyü
119	Şükriye Coşkun	62	K	İlkokul	Ev hanımı	Gözüküçüklü Köyü
120	Süleyman Gürgen	55	E	İlkokul	Çiftçi	Gözüküçüklü Köyü

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
121	Ümmü Akgün	57	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Gökçeler Köyü
122	Ümmü Evsen	50	K	İlkokul	Ev hanımı	Çakmak Köyü
123	Rahime Karabulut	45	K	İlkokul	Ev hanımı	Gazipaşa Merkez
124	Yakup Çatar	56	E	İlkokul	Çiftçi	Gözüküçüklü Köyü
125	Sultan İnce	32	K	İlkokul	Ev hanımı	Dim Uzunöz Köyü
126	Fatma İnce	68	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Dim Uzunöz Köyü
127	Hasan Taşkın	48	E	İlkokul	Emekli memur	Çamlıca Köyü
128	Emine İnce	40	K	İlkokul	Ev hanımı	Dim Uzunöz Köyü
129	Ali Duman	60	E	İlkokul	Çiftçi	Çamlıca Köyü
130	Hüseyin Aşıkoğlu	67	E	İlkokul	Çiftçi	Çamlıca Köyü
131	Ferhat Kızıl	50	E	Okuryazar	Çoban	İshaklı Köyü,
132	Şükrü Kızıl	60	E	Okuryazar	Çoban	İshaklı Köyü
133	Merve Kızıl	20	K	Okuryazar	Çoban	İshaklı Köyü, Demirtaş Beldesi
134	Şerife kızıl	62	K	Okuryazar	Çoban	İshaklı Köyü
135	Bilge Pişkin	23	K	Üniversite	Ev hanımı	Mahmutlar Beldesi
136	Durali Pişkin	50	E	İlkokul	Çiftçi	Mahmutlar Beldesi
137	Hacı Yıldırım	53	E	İlkokul	Çiftçi	Akdam Köyü
138	Emine yıldırım	51	K	İlkokul	Ev hanımı	Akdam Köyü
139	Sibel Görgülü	28	K	Lise	Ev hanımı	Avsallar Beldesi
140	Halime Kırıcı	51	K	İlköğretim	Ev hanımı	Gazipaşa Merkez

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
141	Mustafa Duman	78	E	Okuryazar değil	Çiftçi	Çamlıca Köyü
142	Ferhat Kızıl	51	E	İlkokul	Çoban	İshaklı, Aliefendi Köyü
143	Mustafa Kaçak	45	E	İlkokul	Çoban	İshaklı, Aliefendi Köyü
144	Ahmet Kızıl	23	E	İlkokul	Çoban	İshaklı, Aliefendi Köyü
145	Ali Rıza Akdemir	63	E	İlköğretim	Çoban	Avsallar Beldesi
146	Ayşe Tuncer	37	K	İlkokul	Ev hanımı	Mahmutlar Beldesi
147	Ezo Çoban	35	K	İlkokul	Ev hanımı	Mahmutlar Beldesi
148	Durdane Çoban	65	K	İlkokul	Ev hanımı	Mahmutlar Beldesi
149	Raziye Çoban	35	K	İlkokul	Ev hanımı	Mahmutlar Beldesi
150	Şükrü Karakülah	76	E	Okuryazar değil	Çoban	Mahmutlar Beldesi
151	Hayriye Çelik	60	K	Okuryazar	Ev hanımı	İncekum Beldesi
152	Gülçehre Fatma Yıldırım	53	K	Üniversite	Emekli Öğretmen	Kestel Kasabası
153	Ahmet Tevfik Coşkun	79	E	İlkokul	Emekli Şoför	Kestel Kasabası
154	Meryem Yüksel	46	K	İlkokul	Ev hanımı	Fakırcalı Köyü
155	Mehmet Yüksel	48	E	İlkokul	Şoför	Fakırcalı Köyü
156	Mehmet Görgülü	73	E	Okuryazar	Çiftçi, Çoban	Avsallar Beldesi

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
157	Zeynep Görgülü	71	K	Okuryazar	Ev hanımı	Avsallar Beldesi
158	Hasibe Tuncer	43	K	İlkokul	Ev hanımı	Gazipaşa Merkez
159	Ali Baş	46	E	Lise	Serbest meslek	Çakmak Köyü, Gazipaşa Merkez
160	Ümmügülsüm Baş	43	K	Lise	Ev hanımı	Alanya Merkez, Gazipaşa Merkez
161	Emrullah Kırıcı	57	E	Lise	Serbest meslek	Gazipaşa Merkez
162	Seher Pişkin	52	K	İlkokul	Ev hanımı	Mahmutlar Beldesi
163	Şükrü Pişkin	80	E	Okuryazar	Çiftçi	Mahmutlar Beldesi
164	Hacı Kadın Karakaya	80	K	İlkokul	Ev hanımı	Demirtaş Beldesi, Seki Kasabası
165	Nefise Coşkun	32	K	Lise	Serbest meslek	Alanya Merkez
166	Ayşe Yıldırım	59	K	Okuryazar	Ev hanımı	Avsallar Beldesi
167	Mehmet Yıldırım	63	E	Okuryazar	Emekli şoför	Avsallar Beldesi
168	Elif Koç	37	K	Lise	Serbest meslek	Alanya Merkez
169	Şükrü Koç	39	E	İlkokul	Serbest meslek	Fakırcalı Köyü, Alanya Merkez
170	Münevver Mutlu	85	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Kestel Merkez

Çizelge 3.1 (devamı) Araştırma alanında yaşayan kaynak kişiler hakkında bilgiler

No	Ad Soyad	Yaş (2013)	Cinsiyet	Eğitim	Meslek	Adres
171	Fatma Coşkun	74	K	Okuryazar değil	Ev hanımı	Kestel Kasabası

Araştırma alanında belirlenen 199 bitki türünün 151'i doğal, kalan 48'i ise araştırma bölgesinde yaygın olarak yetiştirilen kültür bitkisidir. Doğal olarak yetişen 151 bitkinin 9'u endemiktir. Endemik 9 türün 5'i LC (Least Concern-En Az Endişe Verici), 3'ü NT (Near Threatened-Tehdit Altına Girebilir) ve 1'i VU (Vulnerable-Zarar Görebilir) IUCN (Uluslararası Doğal Hayatı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği) tehlike kategorilerine ait türlerdir.

3.2 Yöntem

Alanya ve Gazipaşa (Antalya) ilçeleri ve çevresinde etnobotanik ve floristik açıdan literatür taraması yapıldı. Halkın kullandığı bitkilerin bilimsel adının, yerel isimlerinin ve kullanım amaçlarının bulunduğu veri tabanı oluşturuldu. Bitkilerin tanınip Latince tür tayinlerinin doğru olarak yapılmasını kolaylaştırmak amacıyla 2012 Mart – 2013 Aralık ayları arasındaki dönemde, bitkilerin çiçeklenme ve meyve oluşumu gibi evrelerinde araştırma alanına gidilerek örnekler alındı. Bitkilerin bu evrelerinde fotoğrafları çekilmiştir. Tür teşhisleri yapılmış bitkilerin birer örneği Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Herbariyumu'nda muhafaza edilmektedir.

Araştırmaya başlarken araştırmacının kendi akrabalarından yöredeki bitkiler ve kullanımları hakkında ön bilgiler alınmıştır. Bu çalışmalarda fotoğraf ve herbariyum örnekleri üzerinden ilerlemiştir.

Yöre halkı ile kurulan iletişimlerde yöre ağzının kullanımı samimi bir ortam oluşturmuş ve yeni bilgilere ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra yöre halkının yaşlılarıyla konuşulurken o yöreye ait geçmişte yaşanan olaylardan bahsedilerek hoş bir sohbet ortamında bilgiler alınmıştır. Evlere yapılan ziyaretlerde yarım elma gönül alma babından küçük hediyeler

götürülerek dostane bir ortam sağlanmıştır. Ev ziyaretlerine giderken “içlerinden biri” olduğu izlenimi vermek için yöresel kıyafetler tercih edilmiştir.

Konuşma esnasında yöre halkının çekingen tavrından dolayı ses kayıt cihazı, fotoğraf makinası, kamera, bilgisayar gibi teknolojik aletler kullanılmamıştır. Konuşmalar yazı yoluyla kayda alınmıştır. Önceden hazırlanmış oluğumuz ve üzerinde bitki numarası, familya ismi, tür ismi, yöresel ismi, toplandığı bölge, Türkiye’ de yetiştiği yerler, yükselti, habitatu, çalışmanın yapıldığı tarih, kullanım amacı, kullanılan kısmı, bitkinin ne zaman toplandığı ve kullanım şekli gibi bilgilerin yer aldığı anket formu, yöre halkı bu formları gördüklerinde resmi belge zannettikleri için çekingen tavırlar göstermişler bu yüzden kullanılmamıştır. Bunun yerine bilgi alınan kişilere karnın ağrıdığında ne içersin, başın ağrıdığında ne yaparsın gibi sorular yöneltilerek bilgiler alınmıştır. Bilgiler daha sonra anket şekline dönüştürülmüştür. Konuşmacının kişisel bilgileri röportaj sonunda alınarak halkın çekingen tavrı önlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmacının o yörede doğup büyümüş olması bitkilerin yöresel isimlerine ve kullanım alanlarına aşinalığı kendisine avantaj sağlamıştır. Ev ziyaretlerinde hakkında bilgi edinilen bitkilerin daha sonra araziden örnekleri getirilerek bilgi alınan kişiye gösterilmiş ve doğruluğu test edilmiştir. Bazı bitkilerin yöresel isimleri köyler arasında hatta bireyler arasında bile farklılık gösterdiği gözlenmiştir. Bu farklılıktan doğabilecek karışıklıklar tariflerle ya da bitkinin gösterilmesiyle giderilmiştir.

Araştırma esnasında konuşulan kişilerle bitkilerin kullanım alanları hakkındaki bilgilerini en eskiden başlayarak etraflıca anlatmaları istenmiştir.

Bitkilerin büyük bir bölümü hakkındaki bilgiler ise konuyla ilgisi olan kimselerle arazide incelenerek kayıt edilmiştir.

Kural olarak doğruluğu kesin olmayan bilgiler kayıt altına alınmamıştır. Bazı bitkilerin gıda ve tedavi amaçlı kullanım bilgilerinden birkaç tanesi araştırma alanımıza dışarıdan gelmiş ve bunlar tartışma-sonuç kısmında belirtilmiştir (sayfa142).

Bitkilerin etnobotanik kullanım bilgileri Çizelge 3.1' de verilen bu yerleşim birimlerinden 171 kişi ile birebir görüşülmüştür. Görüşmeler esnasında sorulan sorulardan bazıları;

- Başın ağrıdığında ne içersin?
- Karnın ağrıdığında ne yaparsın?
- Keçinin gözüne boz yürüyünce ne kullanırsın?
- Buzağı yeni doğduğunda altına ne serersin?
- Zeytini neye kullanırsın?

şeklindedir.

4. BULGULAR

Bu çalışmada; Çizelge 3.1' de adları verilen 171 canlı kaynaktan alınan bilgilere göre, Alanya ve Gazipaşa (Antalya)'nın merkez, belde ve köylerinde halk tarafından kullanılan bitkilerin ait oldukları familya ve Latince tür isimleri alfabetik olarak verilirken yerel isimleri, Türkiye'deki yayılış alanları ve kareleri ile kullanımları da yazılmıştır. Familya isimleri, tohumuz bitki, açık tohumlu, kapalı tohumlu, bir çenekli, iki çenekli olduğuna bakılmaksızın alfabetik olarak verilmiştir. Tür isimlerinden sonra bitkilerin herbaryum numaraları yazılmıştır.

4.1 Familya: ACANTHACEAE

Tür ismi: *Acanthus hirsutus* Boiss. (Herb. No: Yıldırım 1204)

Yerel isim: Akdiken

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Kareleri: Adana, Amasya, Ankara, Çanakkale, Denizli, Isparta, İçel, Kırşehir, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Muğla, Sivas, Tekirdağ, Tokat (A1, A4, A5, A6, A7, B1, B2, B3, B4, B5, B6, C2, C3, C4, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: Hayvan hastalıkları, Hayvan yemi

Kullanılış Şekli:

- a) Toprak üstü aksamı hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- b) Tohumlarından kahve yapılarak hayvanların soğuklamalarına karşı dâhilen tedavi amacıyla kullanılmaktadır.

4.2 Familya: AMARANTHACEAE

Tür ismi: *Chenopodium folisum* (Moench) Asch (Herb. No: Yıldırım 1238) (Şekil 7.2)

Yerel isim: Öküz göbeği

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, Iğdır, Ankara, Bursa, Gümüşhane, Isparta, Kayseri, Kütahya, Muğla, Ordu, Tunceli, Van, Bayburt, Karaman (A2, A3, A4, A6, A7, A8, B2, B4, B5, B7, B9, B10, C2, C3, C4, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Olgun meyveleri gıda olarak tüketilmektedir.

4.3 Familya: AMARYLLIDACEAE

Tür ismi: *Allium cepa* L.* (Subfamily: Alliioideae)

Yerel isim: Soğan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Eşeklerin karnı şiştiğinde közlenmiş soğanın orta kısmı makattan içeriye bırakılır.
- b) Dolama olmuş parmak közlenmiş soğan, orta kısmı çıkarıldıktan sonra parmağa sarılarak tedavi sağlanır.
- c) Vücutta herhangi bir yerin zedelenmesine karşı küçük parçalara ayrılan soğan tuzla karıştırılarak haricen uygulanır.
- d) Soğanın kaynatılıp içilmesi iltihap söktürücü olarak kullanılmaktadır.
- e) Çiğ olarak tüketilmesi egzamayı çoğaltmaktadır.
- f) Kuru soğan soda ile karıştırılarak hayvana yedirilmesi soğuklama tedavisinde kullanılmaktadır.
- g) Kömür ateşinde közlenen soğan boğaza sarılarak bademcik tedavisinde dâhilen kullanılmaktadır.
- h) Bayanların adet günleri haricinde 1 soğan 4'e bölerek 1 dakika bekleterek kaynatılır. Hazırlanan su ılıdığı zaman içilerek vücuttaki atıklar için kullanılmaktadır.
- i) Soğan kaynatılarak elde edilen suyu damar tıkanıklığı için kullanılmaktadır.
- j) Hayvan soğukladığı zaman soğan ve katran karıştırılarak ağızdan yedirilerek tedavi sağlanmaktadır.

Tür ismi: *Allium curtum* Boiss. & Gaill. (Subfamily: Alliioideae) (Herb. No: Yıldırım 1268)

Yerel isim: Körmen

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Osmaniye, İçel (C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Yunt Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Kavru olarak gıda olarak tüketilmektedir.

Tür ismi: *Allium sativum* L.* (Subfamily: Alliioideae)

Yerel isim: Sarımsak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Gövdelerinin tüketilmesi tansiyon hastalığını düzenlemede kullanılmaktadır.
- b) Astım rahatsızlığı için 1kg sarımsak az suyla pişirilerek merhem kıvamına getirilir. 1 kg balla karıştırılan pişen sarımsaklar 1 ay boyunca tüketilmektedir.
- c) Gövdeleri gribal rahatsızlarda tedavi amaçlı tüketilmektedir.
- d) Tavuklarda meydana gelen rahatsızlıklarda sarımsaklar dövülerek limon ve yoğurt ile karıştırılarak hayvana yedirilir.
- e) Gövdeleri diş ağrılarına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Allium scorodoprasum* L. **subsp. rotundum** (L.) Stearn (Subfamily: Alliioideae)
(Herb. No: Yıldırım 1194)

Yerel isim: İt soğanı, Öküz soğanı, Yabani soğan, Köpek soğanı, Ayı soğanı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Osmaniye, Bolu, İstanbul, Mardin, Çankırı, Adıyaman, Ağrı, Ankara, Antalya, Artvin, Çorum, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Hatay, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Konya, Kütahya, Kahramanmaraş, Muğla, Sivas, Trabzon (A2, A3, A4, A5, A6, A7, A9, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Diğer

Kullanılış Şekli:

- a) Toprakaltı gövdesi tutkal olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Galanthus elwesii* Hooker Fil. (Herb. No: Yıldırım 1269) (Şekil 7.1)

Yerel isim: Dağ nergisi

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Yalova, Ankara, Antalya, Çanakkale, İçel, İzmir, Konya, Muğla, Tokat (A1, A2, A3, A5, B1, C2, C3, C4, C5)

Araştırma Alanı: Alanya-Gümüşkavak Köyü

Kullanım Amacı: Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçekleri ticari öneme sahiptir.

4.4 Familya: ANACARDIACEAE

Tür ismi: *Pistacia palaestina* Boiss. (Herb. No: Yıldırım 1003, 1032, 1041, 1133, 1134, 1263) (Şekil 7.3, Şekil 7.4, Şekil 7.5)

Yerel isim: Sakızlak, Meneviş, Menevşe, Çıtlık

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Karabük, Kastamonu, Amasya, Antalya, Çanakkale, Hatay, İçel, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Malatya, Manisa, Muğla, Tokat, Trabzon (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, B2, B5, B7, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Olgun meyveleri çıtlık olarak isimlendirilmektedir. Çıtlık, kuruyemiş olarak tüketilir.
- b) Çıtlığın tüketilmesi mide ağrılarına karşı kullanılır.
- c) Sakızlak purcundan (tomurcuk çiçekleri) şepit (bazlama) yapılmaktadır.
- d) Sakızlak üğürtmeyi (taze sürgünleri, telleme, taze süügün) gıda olarak tüketilmektedir. Bağışıklık sistemi güçlendirici olarak kullanılmaktadır.

- e) Çıtlık ilk önce kavrulup daha sonra dövülerek kahvesi yapılmaktadır. Boğaz ağrısına karşı tedavide dâhilen kullanılmaktadır.
- f) Çıtlık ezilerek yağı çıkartılır, ağrıyan ve sızlayan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- g) Çıtlık kuruyemiş olarak şeker hastalığına karşı kullanılmaktadır.
- h) Çıtlık dövülüp suyla karıştırılarak baş ağrısı tedavisinde kullanılır.
- i) Taze yapraklarının kaynatılıp içilmesi reflü tedavisinde kullanılır.
- j) Telleme kısımları yenildiğinde ağızda hoş bir tat bırakır ve ağızdaki kötü kokuyu gidermede kullanılmaktadır.
- k) Reçinesinden kaynatılarak yapılan sakızı, yara tedavisinde ve çıban olgunlaştırmada kullanılmaktadır.
- l) Yapraklarının başa tülbent yardımıyla sarılması baş ağrısı giderici olarak kullanılmaktadır.
- m) Sakızlak purcunun su ile kaynatılarak ayakların ılık su içerisine sokulması mantar ve egzama tedavisinde kullanılmaktadır.
- n) Çıtlığın dövülüp boğaza haricen uygulanarak bademcik şişmesine karşı tedavide kullanılır.
- o) Kabukları soyulmuş dalı, üzüm pekmezi kaynatılırken hoş koku vermek ve kıvamlaştırıcı olarak ve de pekmez içerisindeki tanelerin çökmesini sağlamak için kullanılmaktadır.
- p) Reçinesi açık dikişli yara tedavisinde haricen kullanılmaktadır.
- r) Meyveleri, kuruyemiş olarak kabızlık sorununu gidermede kullanılmaktadır.
- s) Bitkinin öz kısmı, yakılarak külü egzama olan bölgeye haricen uygulanır.
- t) Bitkiye Antep fıstığı aşıl原因 olarak bölge de nadir olarak yetiştirilmektedir.
- u) Çıtlık (çöğre) havanda ezilerek ağız yaralarına karşı haricen kullanılır.
- v) Taze sürgünleri ve meyveleri ticari öneme sahiptir.
- y) Yörede bu bitki için bir tekerleme vardır: Ye tellemeyi iç suyu ağzın bala dönsün, ye balı iç suyu ağzın çöpe dönsün.

Tür ismi: *Rhus coriaria* L. (Herb. No: Yıldırım 1206) (Şekil 7.6)

Yerel isim: Sumak, Mavru

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Gaziantep, İstanbul, Hakkâri, Kastamonu, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Çanakkale, Denizli, Gümüşhane, İzmir, Kütahya (A1, A2, A4, A5, A7, A9, B1, B2, B4, B5, C1, C2, C3, C4, C6, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Baharat, Biyolojik mücadele, Boya, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari,

Kullanılış Şekli:

- a) Olgun meyveleri baharat olarak kullanılır.
- b) Yanlığın (keçi derisinden elde edilen tereyağı yapmak için kullanılan tulum) dışına haşere gelmesini önlemek için sumağın olgun meyveleri ezilip tuz ile karıştırılarak yanlığın dışına uygulanır.
- c) Sumak ve şap karıştırılarak deriye siyah renk vermek amacıyla boya maddesi olarak kullanılmaktadır.
- d) Meyvelerinin su ile karıştırılıp elde edilen karışım gargara yapılarak diş ağrılarında tedavi amaçlı kullanılmaktadır.
- e) Olgun meyvelerinin kaynama yoluyla yapılan çayı şeker hastalığına karşı tedavi amaçlı kullanılmaktadır.
- f) Olgun meyvelerinin kaynama yoluyla yapılan çayı faranjit tedavisinde kullanılır.
- g) Sumak yaprağının kaynama yoluyla yapılan çayı mide rahatsızlıklarında, ülser ve gastrit tedavisinde kullanılmaktadır.
- h) Olgun meyveleri, deri sanayinde deri kalınlaştırmada ve baharat olarak kullanılmasından dolayı ticari öneme sahiptir.

4.5 Familya: APIACEAE

Tür ismi: *Ferulago trachycarpa* Boiss. (Herb. No: Yıldırım 1221, 1238) (Şekil 7.7)

Yerel isim: Yayla çağşırı, Çaşır, Çakşır

Türkiye'deki Yayılış Alanı: Osmaniye, Antalya, Balıkesir, Hatay, Isparta, İçel, İzmir, Konya, Kütahya, Manisa, Muğla (B1, B2, B3, C2, C3, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası-Akçal Mevkii

Kullanım Amacı: Ev malzemeleri, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan Hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yörükler, kışın yağmur yağdığıında kıl çullarının ıslanmaması ve çamur olmaması amacıyla hem bu bitkinin toprak üstü kısmı hem de çalpa (*Phlomis grandiflora* var. *fimbrilligera*) bitkisinin toprak üstü kısmı beraberce bu yaygının altına koymaktadır.
- b) Yaprakları hayvanların, kökleri ise insanların cinsel isteklerini artırır.
- c) Kökü, kaynatılarak tansiyon ve şeker hastalıklarına karşı kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Foeniculum vulgare* Mill.*

Yerel isim: Rezene, Erezdene, Erezene

Türkiye'deki Yayılış Alanı:-

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Baharat, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yaprakları baharat olarak kullanılmaktadır.
- b) Yapraklarından demleme yoluyla elde edilen çayı sakinleştirici olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Petroselinum crispum* (Mill.) A. W. Hill.*

Yerel isim: Maydunuz, Maydanoz, Maydonoz

Türkiye'deki Yayılış Alanı: -

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Toprak üstü kısımları gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Yaprakları sütle kaynatılıp buğusu iltihap söktürücü olarak kullanılmaktadır.
- c) Yapraklarından elde edilen çayı idrar söktürücü olarak kullanılmaktadır.
- d) Yapraklarından elde edilen çayı zayıflamak için kullanılmaktadır.

- e) Yapraklarından elde edilen çayının aç karnına içilmesi böbrek taşı düşürmede kullanılmaktadır.
- f) Toprak üstü aksamı çiğnenerek diş ağrısına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Pimpinella anisum* L.*

Yerel isim: Anason

Türkiye'deki Yayılış Alanı: -

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından kaynama yoluyla elde edilen çayı adet sancularına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- b) Dallarından kaynama yoluyla elde edilen çayı karın ağrısına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Dallarından kaynama yoluyla elde edilen çayının bebeklere az miktarda verilmesi gaz sancularına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Scandix australis* L. **subsp. grandiflora** (L.) Thell. (Herb. No: Yıldırım 1064)

Yerel isim: İğnelik, İğnelice

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Adıyaman, Afyonkarahisar, Ankara, Antalya, Çanakkale, Çorum, Eskişehir, İçel, İzmir, Manisa, Kahramanmaraş, Muğla, Tekirdağ, Yozgat (A1, A2, A4, B1, B2, B3, B4, B5, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C7)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası-Saraağalar Mevkii

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünleri haşlanarak, kavrularak veya yoğurtla karıştırılarak gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Taze sürgünlerinden hazırlanan yemeği bağırsak çalıştırıcı olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Seseli gummiferum* Pallas ex Smith **subsp. corymbosum** (Boiss & Heldr.) P.H. Davis (Herb. No: Yıldırım 1094)

Yerel isim: Çağşır, Çaşır, Çakşır

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Antalya, Isparta, Niğde (C3, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Ev malzemesi, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yörükler, kışın yağmur yağdığıında kıl çullarının ıslanmaması ve çamur olmaması amacıyla hem bu bitkinin toprak üstü aksamı hem de çalba (*Phlomis grandiflora* var. *fimbrilligera*) bitkisinin toprak üstü aksamı beraberce bu yaygının altına koymaktadır.
- b) Yaprakları hayvanların, kökleri ise insanların cinsel isteklerini artırır.
- c) Kökü, kaynatılarak tansiyon ve şeker hastalıklarına karşı kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Tordylium apulum* L. (Herb. No: Yıldırım 1270)

Yerel isim: Karahabar otu, Göbeği kara, Karafatma otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Antalya, Aydın, Bursa, Çanakkale, Hatay, İzmir, Konya, Muğla (A1, A2, B1, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçekli dalları ayakta meydana gelen yaralara haricen uygulanır.

4.6 Familya: APOCYNACEAE

Tür ismi: *Nerium oleander* L. (Herb. No: Yıldırım 1148) (Şekil 7.8)

Yerel isim: Zakkum, Ağu, Ağı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Adıyaman, Antalya, Aydın, Çanakkale, Denizli, Hatay, İçel, Manisa, Muğla (B1, C2, C3, C4, C5, C6, C7)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Hasdere Köyü

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Diğler, Ev malzemesi, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Dalları kaynatılıp soğuduktan sonra camekânlardaki (sera) bitkilerin sulama suyuna karıştırılarak parazitlere karşı kullanılmaktadır.
- b) Bu bitkinin dalları, kekik dalları, zeytinyağı ve katran beraberce su ile kaynatılarak elde edilen karışım pülverizatör yardımıyla büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarda haşerelere karşı mücadelede kullanılmaktadır (Bazen küçükbaş hayvanlar doğrudan elde edilen karışıma batırılıp çıkarılarak da uygulanır).
- c) Kurumuş çiçekleri, toz haline getirildikten sonra buruna çekilerek kanama durdurucu olarak kullanılır.
- d) Taze sürgünlerinin dış kabuğu soyulduktan sonra buruna konulması kanama durdurucu olarak kullanılmaktadır.
- e) Dalları, zeytinyağında bir ay bekletildikten sonra romatizmal ağrıların olduğu bölgelere haricen kullanılır.
- f) Gövdesinden kürek sapı yapılır.
- g) Yaprakları nazara karşı kullanılmaktadır.
- h) Bitkinin yapraklı dalları, Tehnel, murt ve kekik bitkilerinin yapraklı dalları su ile kaynatılarak içine katran ve çökelek suyu koyularak karıştırılır. Bu karışım, hayvanlara içirilerek parazitlere karşı mücadelede kullanılır.
- i) Dallarına ipek böceği koza yapar.
- j) Dalları kaynatılarak suyu bitkilere dışarıdan uygulanarak ak sineklere karşı mücadelede kullanılır.
- k) Yörede kuyruklu adı verilen hayvan insanları ısırıldığı zaman ısırılan hayvanın kısıkaçları kesilerek o bölgeye sürülür. Daha sonra üzerine ağı yaprakları kaynatılarak o bölgeye haricen uygulanmaktadır.

4.7 Familya: ARACEAE

Tür ismi: *Arum dioscoridis* SM. var. *dioscoridis* (Herb. No: Yıldırım 1157) (Şekil 7.9)

Yerel isim: İlan purçalağı, Yılan purçalağı, Kabargan, Ölüm körü

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, Burdur (C2, C3, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Korubaşı Köyü

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yumrusunun gıda olarak tüketilmesi mide rahatsızlıkları ve basura karşı kullanılır.
- b) Kabargan ve asma yaprağını ısıtıp başa sarılması ağrı kesici olarak kullanılır.
- c) Kavrulup yemeğinin yapılması ishale karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Yapraklarının ısıtılıp dizin ağrıyan bölgelerine sarılması diz ağrularına karşı tedavide kullanılmaktadır.

4.8 Familya: ASPLENIACEAE

Tür ismi: *Asplenium ceterach* L. (Herb. No: Yıldırım 1020) (Şekil 7.10)

Yerel isim: Kınalı parmak, Gınalı parnak, Altın otu, Kınalıca parmak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Bolu, İstanbul, Antalya, Artvin, Aydın, İzmir, Muğla, Sinop (A2, A4, A5, A8, A9, B1, C1, C2, C3, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü-Taş arası Mevkii

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yapraklarından demleme yöntemiyle yapılan çayı, idrar yolu iltihabı ve böbrek taşı düşürülmesinde kullanılır.
- b) Yapraklarından demleme yöntemiyle yapılan çayı ile hamile, loğusa bayanlar ve bebekler yıkanmaktadır.
- c) Toprak üstü aksamı kurutulup öğütülerek sulu yara üzerine dökülerek tedavi sağlamaktadır.

4.9 Familya: ASTERACEAE

Tür ismi: *Achillea santolinoides* Lag. **subsp. wilhelmsii** (K.Koch) Greuter (Herb. No: Yıldırım 1189, 1211) (Şekil 7.11)

Yerel isim: El kurtaran otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Gaziantep, İstanbul, Mardin, Ağrı, Amasya, Ankara, Antalya, Erzurum, Eskişehir, İçel, Kayseri, Konya, Kütahya, Malatya, Sivas, Tokat, Şanlıurfa, Bayburt (A2, A3, A4, A5, A6, A8, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Karadağ Mevkii

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünlerinden demleme yoluyla yapılan çayı, karın ağrısı ve böbrek taşına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- b) Toprak üstü aksamı arpa (*Hordeum vulgare* L.) unuyla pişirilerek karnın ağrıyan bölgesine haricen uygulanır.

Tür ismi: *Anthemis chia* L. (Herb. No: Yıldırım 1086)

Yerel isim: Papatya, Babaçya

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Antalya, İçel, İzmir, Muğla (A2, B1, C1, C2, C3, C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Boya, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçek kısımlarının kurutularak demleme yöntemiyle yapılan çayı idrar söktürücü ve öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- b) Çiçekleri su ile kaynatılarak boya(sarı) maddesi olarak kullanılır.
- c) Kaynayan suyun içerisine çiçekleri konulur. Buğusu sinüzit tedavisinde kullanılır.
- d) Toprak üstü aksamı hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- e) Çiçek kısımlarının 3 tanesi yutularak sıtmaya karşı tedavide kullanılır.
- f) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı mide rahatsızlıklarında kullanılmaktadır.
- g) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı gargara yapılarak boğaz iltihabı tedavisinde kullanılmaktadır.

- h) Çiçeklerinden kaynama yoluyla elde edilen çayı basur olan bölgeye haricen uygulanır.
- i) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı adet sancıları ve doğum sonrası sancılarında tedavi olarak kullanılmaktadır.
- j) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı kanser tedavisinde kullanılmaktadır.
- k) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayının sakinleştirici özelliği nedeniyle uyku düzenleyici olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Artemisia absinthium* L. (Herb. No: Yıldırım 1084) (Şekil 7.12)

Yerel isim: Acı yavşan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, Bolu, İstanbul, Kars, Hakkâri, Kastamonu, Ağrı, Ankara, Antalya, Gümüşhane, İçel, Kahramanmaraş, Muş, Sivas, Tunceli, Bayburt, Karaman (A2, A3, A5, A6, A7, A8, A9, B6, B7, B8, B9, C2, C4, C5, C6, C9, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Toprak üstü aksamlarından demleme yöntemiyle yapılan çayı büyükbaş hayvanların soğuklama tedavisinde kullanılmaktadır.
- b) Yaprakları insanlar için hap şekline getirilerek içilmesi durumunda şeker hastalığı (düşürülmesinde), kolesterol, böbrek taşının düşürülmesi ve ishale karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Toprak üstü aksamından demleme yoluyla elde edilen çayının az miktarda içilmesi sıtma tedavisinde kullanılır.
- d) Ata yapraklarının kaynatılıp hayvanlara içirilmesi karın sancılarını giderici olarak kullanılır.
- e) Yaprakları dövülerek ineklerde bulunan açık yara tedavisinde kullanılır ve yara içerisindeki kurtların dışarıya atılmasını sağlamaktadır.
- f) Toprak üstü aksamı, arı parazitleri ve boyunlarındaki kenelere karşı tedavide kullanılmaktadır. Bu tedavi şu şekilde yapılmaktadır: tezeğin içerisine acı yavşanı koyup tezeği yaktıktan sonra kovanın içerisine bırakılarak yapılmaktadır.

- g) Taze yapraklarından demleme yoluyla yapılan çayı az miktarda tüketilmesi kansere karşı tedavide kullanılmaktadır.
- h) Bitkinin insanlar tarafından fazla içilmesi öldürücü etki yapmaktadır. Gün içerisinde alınan en yüksek doz 1 çay bardağını geçmemelidir.

Tür ismi: *Bellis perennis* L. (Herb. No: Yıldırım 1024)

Yerel isim: Papatya, Babaçya

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Düzce, İstanbul, Kastamonu, Bitlis, Antalya, Çanakkale, Elazığ, Gümüşhane, Hatay, İçel, İzmir, Kırklareli, Konya, Manisa, Rize, Samsun, Sinop (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, B1, B3, B7, B9, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Boya, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçek kısımlarının kurutularak demleme yöntemiyle yapılan çayı idrar söktürücü ve öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- b) Çiçekleri kaynatılarak suyu boya maddesi olarak kullanılır.
- c) Kaynayan suyun içerisine çiçekleri konulur. Buğusu sinüzit tedavisinde kullanılır.
- d) Toprak üstü aksamı hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- e) Çiçek kısımlarının 3 tanesi yutularak sıtmaya karşı tedavide kullanılır.
- f) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı mide rahatsızlıklarında kullanılmaktadır.
- g) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı gargara yapılarak boğaz iltihabı tedavisinde kullanılmaktadır.
- h) Çiçeklerinden kaynama yoluyla elde edilen çayı basur olan bölgeye sürülerek tedavi sağlanmaktadır.
- i) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı adet sancıları ve doğum sonrası sancılarında tedavi olarak kullanılmaktadır.
- j) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı kanser tedavisinde kullanılmaktadır.
- k) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayının sakinleştirici özelliği nedeniyle uyku düzenleyici olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Chondrilla juncea* L. (Herb. No: Yıldırım 1199) (Şekil 7.13)

Yerel isim: Sakız otu, Keklik otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Gaziantep, İstanbul, Hakkâri, Mardin, Karabük, Ağrı, Artvin, Denizli, Erzincan, Isparta, Kocaeli, Konya, Nevşehir, Samsun, Tekirdağ, Trabzon (A1, A2, A4, A5, A7, A8, B3, B4, B5, B7, B9, B10, C2, C3, C5, C6, C8, C9)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Sütünden yapılan sakızı mide rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Cirsium leucopsis* DC. (Herb. No: Yıldırım 1075)

Yerel isim: Gök diken, Gök tiken, Mor diken, Mor tiken (Endemik-LC)

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Amasya, Bursa, Isparta, Konya (A2, A5, B3, C3)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Karadağ Mevkii

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Enginarın atası olarak bilinmektedir.
- b) Olgunlaşınca reseptakulum enginar gibi tüketilmektedir.
- c) Yapraklarının ticari öneme sahiptir.
- d) Çiçek tablası karaciğer rahatsızlıklarında tedavi amaçlı olarak tüketilmektedir.
- e) Tohumlarından kahve yapılmaktadır.
- f) Tohumlarından yapılan kahvesi sinüzite karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Cynara cardunculus* L. subsp. *flavescens* Wiklund*

Yerel isim: Enginar

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Trabzon (A2, A7)

Araştırma Alanı:

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçek tablasının pişirilerek yemeği yapılır.

- b) Çiçekleri haşlanarak tüketilmektedir.
- c) Çiçek tablası karaciğer rahatsızlıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Çiçeklerinden kaynama yoluyla elde edilen çayı kolesterole karşı tedavide kullanılır.
- e) Çiçekleri ticari öneme sahiptir.

Tür ismi: *Helichrysum plicatum* DC. **subsp. plicatum** (Herb. No: Yıldırım1264)

Yerel isim: Düvenci çiçeği, Altın otu, Yılan otu, Göt çiçeği

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, Kars, Hakkâri, Karabük, Bitlis, Ağrı, Amasya, Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Erzincan, Erzurum, Hatay, Isparta, Kayseri, Konya, Kütahya, Kahramanmaraş, Niğde, Sivas, Trabzon, Karaman (A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10, C2, C3, C4, C5, C6, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı idrar söktürücü ve iltihap giderici olarak kullanılmaktadır.
- b) Çiçeğinin bulunduğu eve veya ahıra (Kestel Kasabasında gedey denilmektedir.) yılan gelmez.
- c) Çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı böbrek taşı ve karın ağrısına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Inula viscosa* (L.) Aiton (Herb. No: Yıldırım 1252)

Yerel isim: Zinbit, Zinebit, Zimbit

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Zonguldak, Kastamonu, Antalya, Aydın, Balıkesir, Çanakkale, Hatay, İçel, Muğla (A1, A2, A3, A4, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Deniz Yolu Mevkii

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Diğer, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Arılar bal yapmaktadır.

- b) Toprak üstü aksamı arpa unuyla pişirilerek burkulma sonucu ezilen bölgeye haricen uygulanmaktadır.
- c) Yaprakları düşme, burkulma veya kırılan bölgeye haricen uygulanmaktadır.
- d) Yaprakları göbeğe sarılarak eş düşmesi tedavisinde kullanılmaktadır.
- e) Toprak üstü aksamı su ile kaynatılıp açık olan yaraya sarılarak yaranın daha çabuk kapanması sağlanmaktadır.
- f) Bitki üzerinde oluşan sarı lekelere karşı toprak üstü aksamı suyla kaynatılarak bitki üzerine pülverizatör yardımıyla uygulanarak tedavi sağlanır.
- g) Zimbit, püse ve kekik karıştırılarak karın ağrısı bulunan bölgeye haricen uygulanarak karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır
- h) Zinebit, inek sütü ve arpa unu pişirilerek menüsküs sonucu oluşan soğuk şişkinliklerde sarılarak tedavi sağlanmaktadır.

Tür ismi: *Lactuca sativa* L.*

Yerel isim: Marul

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Gıda olarak tüketilmesi şeker hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Scorzonera laciniata* L. **subsp. laciniata** L. (Herb. No: Yıldırım1271)

Yerel isim: Dede sakalı, Deke sakalı, Tekesakalı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Hakkâri, Kastamonu, Ağrı, Ankara, Çanakkale, Elazığ, Eskişehir, İzmir, Konya, Sivas, Tekirdağ, Şanlıurfa, Uşak (A1, A2, A5, B1, B2, B3, B4, B6, B7, B9, C4, C6, C9)

Araştırma Alanı: Avsallar-Akdam

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünleri gıda olarak tüketilmektedir.

b) Taze sürgünleri kurutulularak demleme yoluyla yapılan çayı içilmektedir.

Tür ismi: *Senecio vernalis* Waldst. & Kit. (Herb. No: Yıldırım 1097)

Yerel isim: Sarıpapatya, Gelin yemiş

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, İstanbul, Kars, Hakkâri, Mardin, Kastamonu, Bitlis, Ağrı, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Çorum, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gümüşhane, Hatay, İçel, İzmir, Kocaeli, Malatya, Manisa, Muğla, Samsun, Tekirdağ, Yozgat (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C8, C9)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

a) Taze sürgünlerin ya salata yapılır ya da yoğurtla karıştırılıp gıda olarak tüketilmektedir.

Tür ismi: *Tanacetum argenteum* (Lam.) Willd. **subsp. flabellifolium** (Boiss & heldr.) Grierson (Herb. No: Yıldırım 1230)

Yerel isim: Gannık

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İçel, Konya, Karaman (C4, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: Boya

Kullanılış Şekli:

- a) Gövdesinden alınan hücre öz suyu kırmızı renkli boya maddesi olarak kullanılmaktadır. El içerisine kına gibi veya keçinin boynuzlarına sürülür.
- b) Kökboyası yapımında da kullanılmıştır (Günümüzde kullanılmamaktadır.)

Tür ismi: *Taraxacum officinale* F.H. Wigg (Herb. No: Yıldırım 1272)

Yerel isim: Hindibah, Güneyik, Hindiba, Sütü ot

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çığılık Köyü

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Kurutulmuş yapraklarından demleme yoluyla yapılan çayı baş ağrısına karşı tedavi kullanılmaktadır.
- b) Kurutulmuş yapraklarından demleme yoluyla yapılan çayı böbrek taşı düşürmek için ve iltihap söktürücü olarak tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Tragopogon porrifolius* L. **subsp. longirostis** (Sch. Bip.) Greuter (Herb. No: Yıldırım 1165)

Yerel isim: Kedicik

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Mardin, Şırnak, Ankara, Antalya, Aydın, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Diyarbakır, Hatay, İzmir, Konya, Muğla, Sivas, Şanlıurfa, Yozgat (A1, A2, A3, A6, B1, B4, B5, B7, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8, C9)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Diğer

Kullanılış Şekli:

- a) Tohumlarının(pappus veya kör kaliks yardımıyla) uçarak evin içerisine gelmesi eve misafir geleceği şeklinde yorumlanır.

4.10 Familya: BERBERIDACEAE

Tür ismi: *Berberis crataegina* D.C. (Herb. No: Yıldırım 1202) (Şekil 7.14)

Yerel isim: Karamık, Karamuk, Garamık, Garamuk

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Kastamonu, Ankara, Antalya, Erzincan, Kayseri, Konya, Kütahya, Malatya, Niğde, Şanlıurfa, Yozgat (A3, A4, B2, B3, B4, B5, B6, B7, C2, C3, C4, C6, C7)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Boya, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Olgun meyveleri gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Dalları süpürge yapımında kullanılır.

- c) Kökü boya olarak kullanılır.
- d) Kökünden kaynama yoluyla yapılan çayı şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.
- e) Kökünden kaynama yoluyla yapılan çayı davarlara (keçi) kıl kurduna karşı burnundan dökülerek tedavi sağlanır.
- f) Kökünden kaynama yoluyla yapılan çayı banyo yapılan suyun içine karıştırılması sarılığa karşı tedavide kullanılmaktadır.
- g) Kökünden kaynama yoluyla yapılan çayı hayvanlarda ciğer ağrılarına karşı kullanılmaktadır.

4.11 Familya: BORAGINACEAE

Tür ismi: *Alkanna tinctoria* (L.) Tausch (Herb. No: Yıldırım 1156)

Yerel isim: Kannık, Gannık

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Ankara, Antalya, Bilecik, Burdur, İçel, İzmir, Konya, Manisa, Muğla (A3, A4, B1, B2, B4, C1, C2, C3, C4, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Boya

Kullanılış Şekli:

- a) Gövdesinden alınan hücre öz suyu kırmızı renkli boya maddesi olarak kullanılmaktadır. El içerisine kına gibi veya keçinin boynuzlarına sürülür.
- b) Kökboyası yapımında da kullanılmıştır (Günümüzde kullanılmamaktadır.)

Tür ismi: *Anchusa azurea* Mill. **var. azurea** Mill. (Herb. No: Yıldırım 1155)

Yerel isim: Balcık

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Kars, Bitlis, Ağrı, Ankara, Antalya, Artvin, Bursa, Çanakkale, Elazığ, Konya, Kahramanmaraş, Muğla, Samsun, Tekirdağ, Şanlıurfa, Yozgat (A1, A2, A3, A4, A6, A8, A9, B1, B4, B5, B7, B8, B9, C2, C3, C4, C5, C6, C7)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Kale Mevkii

Kullanım Amacı: Gıda, Diğer

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçek nektarları tüketilmektedir.
- b) Arılar bal yapmak için kullanmaktadır.

Tür ismi: *Buglossoides incrassata* (Guss.) Johnston (Herb. No: Yıldırım 1012)

Yerel isim: Ekin zararlısı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Burdur, Hatay, İçel, İzmir, Konya, Muğla, Nevşehir, Şanlıurfa, Uşak (A2, B1, B2, B3, B4, B5, C2, C3, C5, C6, C7)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı:

Kullanılış Şekli:

- a) Ekin zararlısıdır.

Tür ismi: *Cynoglossum creticum* Mill. (Herb. No: Yıldırım 1180)

Yerel isim: Yapışkan, Demir puturağı, Demir puturak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Şırnak, Zonguldak, Bartın, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Bursa, Çanakkale, Diyarbakır, Eskişehir, Hatay, İçel, İzmir, Muğla, Samsun, Trabzon, Uşak (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, B1, B2, B3, B4, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C8, C9)

Araştırma Alanı: Alanya-İncekum Beldesi

Kullanım Amacı: Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- b) Akrep sokmasına karşı meyvelerinden demleme yoluyla yapılan çayı içilmektedir. Çay içildikten sonra yoğurt tüketilerek tedavi uygulanmaktadır.

Tür ismi: *Heliotropium dolosum* DeNot. (Herb. No: Yıldırım 1218) (Şekil 7.15)

Yerel isim: Bambul otu, Pambılık

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Düzce, Iğdır, Hakkâri, Karabük, Ağrı, Balıkesir, Denizli, Elazığ, İçel, Kayseri, Kocaeli, Konya, Kütahya, Samsun, Tekirdağ, Şanlıurfa (A1, A2, A3, A4, A6, B2, B4, B5, B7, B9, B10, C2, C3, C4, C5, C7, C9)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası-Sarağalar Mevkii

Kullanım Amacı: İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze çiçekli kısımları dövülerek ayakaltında oluşan kuş götü denilen nasırın tedavisinde kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Echium plantagineum* L. (Herb. No: Yıldırım 1059)

Yerel isim: Ballı ot, Ballıca

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Gaziantep, İstanbul, Antalya, Aydın, Çanakkale, Erzurum, Muğla, Sakarya, Samsun, Sinop, Tekirdağ, Trabzon (A1, A2, A3, A5, A6, A7, A8, B1, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çığlık Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçek nektarları tüketilmektedir.
- b) Arılar bal yapmak için kullanır.

Tür ismi: *Onosma aucheranum* DC. (Herb. No: Yıldırım 1060, 1100) (Şekil 7.16)

Yerel isim: Balcık, Arı çiçeği

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Gaziantep, Amasya, Ankara, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Denizli, Elazığ, Isparta, İçel, İzmir, Kocaeli, Kütahya, Nevşehir, Samsun, Sivas, Uşak, Van (A1, A2, A3, A4, A5, A6, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B9, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çığlık Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçek nektarları tüketilmektedir.
- b) Arılar bal yapmak için kullanır.

Tür ismi: *Onosma lycaonicum* Hub.-Mor. (Herb. No: Yıldırım 1036, 1037, 1042)

Yerel isim: Balcık, Arı çiçeği (**Endemik-NT**)

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Konya, Nevşehir, Aksaray (B4, C3, C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çığlık Köyü

Kullanım Amacı: Diğەر, Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçek nektarları tüketilmektedir.
- b) Arılar bal yapmak için kullanır.

4.12 Familya: BRASSICACEAE

Tür ismi: *Arabis verna* (L.) DC. (Herb. No: Yıldırım 1070)

Yerel isim: İğnecik

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, Aydın, Çanakkale, İzmir, Muğla, Tekirdağ
(A1, B1, C2, C3)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünleri haşlanıp, kavrulup veya yoğurtla karıştırılarak gıda olarak tüketilmesi bağırsakları çalıştırmaktadır.

Tür ismi: *Brassica oleracea* L.*

Yerel isim: Lahana, İlaana

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yaprakları başın ağrıyan kısımlarına sarılarak tedavi sağlanmaktadır.
- b) Yaprakları romatizmal ağrılarda ağrı olan bölgeye sarılarak tedavi edilir.

- c) Haşlanarak suyunun tüketilmesi veya yapraklarının çiğ olarak tüketilmesi şeker, tansiyon ve kolesterol düşürücü olarak tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik. (Herb. No: Yıldırım 1013)

Yerel isim: Çobançantası, Deli gerdeme

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Kars, Karabük, Bitlis, Amasya, Antalya, Artvin, Aydın, Hatay, Konya, Malatya, Niğde, Samsun (A2, A4, A5, A6, A8, A9, B5, B7, B9, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan yemi

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünlerinin salatası yapılarak gıda olarak tüketilmektedir.
b) Toprak üstü aksamı hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Eruca sativa* Mill.*

Yerel isim: Roka

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze yaprakları gıda olarak tüketilmektedir.
b) Taze yapraklarının tüketilmesi tansiyon ve şekerle karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Raphanus raphanistrum* L. (Herb. No: Yıldırım 1047, 1112)

Yerel isim: Turp otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Antalya, Aydın, Çanakkale, Hatay, İçel, Muğla, Sinop, Trabzon, Şanlıurfa (A1, A2, A5, A7, B1, C1, C2, C3, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünleri insanlar tarafından tüketilmektedir.
- b) Taze sürgünlerinin tüketilmesi ile bağırsakların çalışmasında rol oynadığı söylenmektedir.
- c) Toprak üstü aksamı hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Raphanus sativus* L.*

Yerel isim: Siyah turp

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Turp, ayva ve bal karıştırılarak birkaç gün bekletilerek çocuklara yedirilerek öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.

4.13 Familya: BUXACEAE

Tür ismi: *Buxus balearica* Lam.

Yerel isim: Şimşir

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Antalya, Hatay (C3, C5, C6)

Araştırma Alanı:

Kullanım Amacı: Ev malzemesi

Kullanılış Şekli:

- a) Eğirtmek (yün inceltme aleti), kaşık ve baston yapımında kullanılmaktadır.

4.14 Familya: CACTACEAE

Tür ismi: *Opuntia ficus-barbarica* A. Berger (Herb. No: Yıldırım 1273) (Şekil 7.17)

Yerel isim: Mart yemişi, Mart inciri

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Antalya, Hatay, İçel, Sinop (A5, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri tüketilmektedir.
- b) Meyveleri bağırsakları rahatsızlıklarını gidermektedir.
- c) Meyvelerinin afrodizyak etkisi vardır.
- d) Meyvelerinin pişirilerek şişen ayaklara sarılarak tedavi edilir.
- e) Yaprakları pişirilip üzerine karabiber serpilerek eş düşmesine karşı göbek üzerine sarılarak tedavi sağlanır.

4.15 Familya: CAMPANULACEAE

Tür ismi: *Michauxia campanuloides* L'Herit ex Aiton (Herb. No: Yıldırım 1105)

Yerel isim: Keçi biciği, Geçibiciği

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Osmaniye, Gaziantep, Antalya, Hatay, İçel, Kayseri, Malatya, Kahramanmaraş, Niğde, Karaman (B6, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Kökü gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Geçibiciği, kil, bal karıştırılarak tüketilmesi bağırsakların çalışmasında rol oynamaktadır.

4.16 Familya: CANNABACEAE

Tür ismi: *Celtis australis* L. (Herb. No: Yıldırım 1298) (Şekil 7.19)

Yerel isim: Dağan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Karabük, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bursa, Denizli, İçel, Kahramanmaraş, Rize, Samsun, Sinop (A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, B1, C1, C2, C3, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Çamlıca Köyü

Kullanım Amacı: Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri kuruyemiş olarak tüketilmektedir.
- b) Meyveleri mide ağrısına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Dal ve gövdelerinden zövele (öküz, at ve eşek gibi hayvanlarda kullanılan boyunduruktaki bir aparat)yapılmaktadır.
- d) Meyvelerinin ezilerek su ile karıştırılması kabızlığa karşı tedavi sağlamaktadır.
- e) Meyveleri bağırsak çalıştırıcı olarak tüketilmektedir.
- f) Meyveleri karın ağrısına karşı tedavide tüketilmektedir.
- g) Meyveleri damar sertliğine karşı tedavide tüketilmektedir.
- h) Meyveleri öksürüğe karşı tedavide tüketilmektedir.
- i) Meyveleri ezilip pekmeze pişirilerek zatürreye karşı tedavide tüketilmektedir.

4.17 Familya: CAPPARACEAE

Tür ismi: *Capparis spinosa* L. (Herb. No: Yıldırım 1274) (Şekil 7.18)

Yerel isim: Kapari, Gebere, Kedi cırnağı, Kedi tırnağı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, Muğla (C1, C3)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Meyvelerinden turşu yapılmaktadır.
- b) Meyvelerinin tüketilmesi kansere karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Meyvelerinin afrodisyak etkisi vardır.
- d) Meyveleri ticari öneme sahiptir.
- e) Meyvelerinden yapılan çayı, böbrek taşı ve idrar söktürücü tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

4.18 Familya: CARYOPHYLLACEAE

Tür ismi: *Agrostemma githago* L. (Herb. No: Yıldırım 1054) (Şekil 7.20)

Yerel isim: Ekin otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, İstanbul, Siirt, Çankırı, Kastamonu, Bitlis, Antalya, Artvin, Bilecik, Çanakkale, Elazığ, Erzurum, Gümüşhane, Hatay, Kayseri, Kütahya, Muğla (A1, A2, A3, A4, A5, A7, A8, B2, B5, B7, B8, B9, C2, C3, C6, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Hayvan yemi

Kullanılış Şekli:

- a) Ekin zararlısıdır.
- b) İnek yemi olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Dianthus orientalis* Adams (Herb. No: Yıldırım 1229) (Şekil 7.21)

Yerel isim: Yayla karanfili

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Kars, Hakkâri, Antalya, Artvin, Erzurum, Giresun, Kahramanmaraş, Niğde, Tunceli, Van (A7, A8, A9, B6, B7, B8, B9, C4, C5, C7, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa – Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçekli dallarından demleme yoluyla yapılan çayı, ağrı ve sancı giderici olarak kullanılmaktadır.
- b) Çiçekli dallarından demleme yoluyla yapılan çayı loğusa kadınlara içirilmektedir.

4.19 Familya: CISTACEAE

Tür ismi: *Cistus creticus* L. (Herb. No: Yıldırım 1019, 1092) (Şekil 7.22)

Yerel isim: Kara karaan, Gara garaan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, İstanbul, Karabük, Antalya, Aydın, Çanakkale, İçel, İzmir, Kahramanmaraş, Ordu, Rize, Sinop, Trabzon (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, B1, C1, C3, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Demirtaş Beldesi

Kullanım Amacı: Boya, Diğçer, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından süpürge yapılmaktadır.
- b) Yaprakları ve çiçekleri ticari öneme sahiptir.
- c) Tohumlarından kaynama yoluyla elde edilen çayı mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
- d) Bitkinin toprak üstü aksamı su ile kaynatılarak siyah renkli çarık boyası elde edilir.
- e) Karaan ve kekik yeni doğan hayvanların altına serilmektedir.

Tür ismi: *Cistus salviifolius* L. (Herb. No: Yıldırım 1043, 1089, 1146) (Şekil 7.23)

Yerel isim: Sarı karaan, Sarı garaan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Düzce, İstanbul, Antalya, Aydın, Çanakkale, Erzurum, Hatay, İçel, Rize, Samsun, Trabzon (A1, A2, A3, A6, A7, A8, B1, B6, C3, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Demirtaş Beldesi

Kullanım Amacı: Boya, Diğ̈er, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından süpürge yapılmaktadır.
- b) Yaprakları ve çiçekleri ticari öneme sahiptir.
- c) Tohumlarından kaynama yoluyla elde edilen çayı mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
- d) Bitkinin toprak üstü aksamı su ile kaynatılarak siyah renkli çarık boyası elde edilir.
- e) Karaan ve kekik yeni doğan hayvanların altına serilmektedir.

4.20 Familya: CONVOLVULACEAE

Tür ismi: *Cuscuta planiflora* Ten (Herb. No: Yıldırım 1235) (Şekil 7.24)

Yerel isim: Ökse otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Gaziantep, İstanbul, Hakkâri, Ankara, Burdur, Isparta, Manisa, Kahramanmaraş, Muğla, Nevşehir, Samsun (A2, A6, B1, B4, B5, B6, C1, C2, C3, C6, C9)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla yapılan çayı sancı giderici olarak kullanılmaktadır.

4.21 Familya: CUCURBITACEAE

Tür ismi: *Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum. & Nakai.*

Yerel isim: Karpuz

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Karpuz kabuğunun içerisine 7 yaşından küçük çocuğun idrarı yaptırılarak ayazda(soğuk) bekletilir. 3 gün sabahları bu karışım içilerek sarılığa karşı tedavide kullanılmaktadır.
- b) Susam toplarken ele yapışan salası karpuzla temizlenir.
- c) Meyveleri tüketilmektedir.

Tür ismi: *Ecballium elaterium* (L.) A. Rich. (Herb. No: Yıldırım 1275)

Yerel isim: Acı kelek

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Amasya, Balıkesir, Bilecik, Denizli, Hatay, İçel, İzmir, Kırklareli, Kahramanmaraş, Muğla, Sinop, Tekirdağ, Karaman (A1, A2, A3, A5, B1, C1, C2, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı:

Kullanım Amacı: İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyvelerinden elde edilen suyunun 1 damlası burun içerisine damlatılarak sinüzite karşı tedavide kullanılmaktadır.
- b) Meyvelerinden elde edilen suyunun 1 damlası temriye rahatsızlığı olan bölgeye damlatılarak tedavi sağlanmaktadır.
- c) Diz ağrılarına karşı meyvelerinden elde edilen suyu diz üzerine sürülerek diz ağrılarına karşı tedavide kullanılmaktadır.

4.22 Familya: CUPRESSACEAE

Tür ismi: *Cupressus sempervirens* L. (Herb. No: Yıldırım 1228)

Yerel isim: Ardıç

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, İçel (C3, C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş yaylası Akçal Mevkii

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemeleri, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Gövdesinden döven ve züven (çivi gibi yere çakılır) yapılmaktadır.
- b) Çobanların üzerindeki habalar yapılırken yünü ardıç pürüyle(dalları) yıkarlar. Buda yünü kırar (daha sert olmasını sağlarlar).
- c) Tohumlarından kaynama yoluyla yapılan çayı kanser hastalığı önleyici özelliği vardır.
- d) Ardıç katranı kovan içerisine konularak arı parazitlerine karşı kullanılmaktadır.
- e) Ardıç reçinesi açık yara tedavisinde haricen kullanılmaktadır.
- f) Ardıç giliği (tohumu) ve yaprağının çayı öksürüğe iyi gelmektedir.
- g) Ardıç yaprağının ısıtılıp bel gibi ağrıyan bölgelere konularak tedavi edilmektedir.
- h) Ardıcı pir (pür) olarak evin zeminine döşerler.

Tür ismi: *Juniperus drupacea* Lab. (Herb. No: Yıldırım 1004)

Yerel isim: Andız

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, Hatay, İçel, Karaman (C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çığlık Köyü

Kullanım Amacı: Ev malzemeleri, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından eğirtmek(yün inceltici alet) yapılmaktadır.
- b) Tohumlarından pekmez yapılmaktadır.
- c) Pekmezi her gün sabah aç karna 1 çorba kaşığı içilmesi basura ve astıma karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Andız tohumları dövülerek demleme yoluyla yapılan çayı prostata karşı tedavide kullanılmaktadır.

- e) Andız tohumları (giliği = ayı cevizi) dövülerek demleme yoluyla yapılan çayı insan ve hayvanlarda öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- f) Andız tohumları ticari öneme sahiptir.

Tür ismi: *Juniperus oxycedrus* L. subsp. *oxycedrus* (Herb. No: Yıldırım 1028) (Şekil 7.25)

Yerel isim: Katran ardıcı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Kastamonu, Bitlis, Adıyaman, Ankara, Antalya, Bilecik, Çanakkale, İçel, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kütahya, Kahramanmaraş, Sakarya, Samsun, Sinop, Sivas, Trabzon (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, B1, B2, B4, B5, B6, B9, C3, C4, C5, C6, C7)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çığlık Köyü

Kullanım Amacı: Ev malzemeleri, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından eğirtmek (yün inceltme aleti) yapılmaktadır.
- b) Tohumlarından pekmez yapılmaktadır.
- c) Pekmezi her gün sabah aç karna 1 çorba kaşığı içilmesi basura ve astıma karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Tohumlarından kaynama yoluyla yapılan çayı astıma karşı tedavide kullanılmaktadır.

4.23 Familya: CYPERACEAE

Tür ismi: *Cyperus rotundus* L. (Herb. No: Yıldırım 1137)

Yerel isim: Topalak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Mardin, Antalya, Çanakkale, Erzurum, İçel, İzmir, Muğla, Samsun, Trabzon (A1, A2, A6, A7, B1, B8, C1, C2, C3, C4, C5, C8)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası-Sarağalar Mevkii

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Rizom gövde patates şeklindedir. Haşlanarak veya közlenerek tüketilmektedir.

4.24 Familya: DENNSTAEDTIACEAE

Tür ismi: *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn (Herb. No: Yıldırım 1132)

Yerel isim: Ayı döşeği, Ayı otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Karabük, Amasya, Antalya, Artvin, Balıkesir, Denizli, Ordu, Trabzon (A2, A4, A5, A6, A7, A8, A9, B1, C2, C3)

Araştırma Alanı: Alanya-Dim Çayı Mevkii

Kullanım Amacı: Diğer

Kullanılış Şekli:

- a) Yaz ayların pazarlarda karpuzların altına ve piknikteki insanlar kullandıkları örtülerin altına koyarlar.

4.25 Familya: EBENACEAE

Tür ismi: *Diospyros kaki* L. Fil.* (Şekil 7.26)

Yerel isim: Yer elması, Trabzon hurması, Hatay hurması

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Meyveleri tüketilerek şeker hastalığı tedavisi ve karaciğer rahatsızlıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Meyveleri ticari öneme sahiptir.

4.26 Familya: ELAEAGNACEAE

Tür ismi: *Elaeagnus angustifolia* L.*

Yerel isim: İğde

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Iğdır, Hakkâri, Batman, Çankırı, Bitlis, Ankara, Balıkesir, Bilecik, Çanakkale, Denizli, Erzurum, Gümüşhane, İçel, Kayseri, Konya,

Malatya, Kahramanmaraş, Samsun, Sinop, Sivas, Şanlıurfa(A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A9, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10, C2, C4, C5, C6, C7, C9, C10)

Araştırma Alanı:

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Meyvelerinin tüketilerek tansiyon ve kalp rahatsızlıklarına karşı kullanılmaktadır.

4.27 Familya: ERICACEAE

Tür ismi: *Arbutus andrachne* L. (Herb. No: Yıldırım 1018, 1269) (Şekil 7.27, Şekil 7.28)

Yerel isim: Dağ çileği, Çılak, Sandal ağacı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, Zonguldak, Amasya, Antalya, Artvin, Aydın, Bursa, Çanakkale, İçel, İzmir, Muğla, Sinop, Trabzon (A1, A2, A3, A5, A6, A7, A8, B1, C1, C2, C3, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Gözüküçüklü Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Olgun meyvesi insanlar tarafından tüketilmektedir.
- b) Olgun meyveleri ticari öneme sahiptir.
- c) Gövdesinden eğirtmek, mekik ve kaşık yapılmaktadır.
- d) Olgun meyvelerinden reçel ve pekmez yapılmaktadır.
- e) Yaprakları hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- f) Yaprakları İpek böcekçiliğinde koza yapımında kullanılmaktadır.
- g) Bitkinin dış kabuğundan fes yapılmaktadır.
- h) Arıların Nisan-Mayıs aylarında yaptıkları bal sandal ağacının çiçeğinden olmaktadır. Bu bal şeker hastalığında tedavi amaçlı kullanılmaktadır
- i) Bitkinin gövdesinin küçük parçalara getirilmiş dış kabuğu, inek sütü ve arpa unu ile karıştırılarak pişirilir. Menüsküs tedavisinde ağrıyan bölgeye haricen sarılarak uygulanır (Bu kullanım dize dokunulduğunda şişkinlik sıcak ise uygulanılır).

Tür ismi: *Arbutus unedo* L. (Herb. No: Yıldırım 1030)

Yerel isim: Dağ çileği, Çılak, Sandal ağacı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Düzce, İstanbul, Zonguldak, Antalya, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, İçel, İzmir, Kocaeli, Muğla, Sakarya, Samsun, Sinop (A1, A2, A3, A5, B1, B2, C1, C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Gözüküçüklü Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Meyvesi insanlar tarafından tüketilmektedir.
- b) Olgun meyveleri ticari öneme sahiptir.
- c) Eğirtmek, mekik ve kaşık yapılmaktadır.
- d) Meyvelerinden reçel ve pekmez yapılmaktadır.
- e) Yaprakları hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- f) Bitkinin dış kabuğundan fes yapılmaktadır.
- g) Arıların Nisan-Mayıs aylarında yaptıkları bal sandal ağacının çiçeğinden olmaktadır. Bu bal şeker hastalığında tedavi amaçlı kullanılmaktadır
- h) Bitkinin gövdesinin küçük parçalara getirilmiş dış kabuğu, inek sütü ve arpa unu ile karıştırılarak pişirilir. Menüsküs tedavisinde ağrıyan bölgeye haricen sarılarak uygulanır (Bu kullanım dize dokunulduğunda şişkinlik sıcak ise uygulanılır).

Tür ismi: *Erica manipuliflora* Salisb. (Herb. No: Yıldırım 1093, 1249) (Şekil 7.29)

Yerel isim: Püren, Piren

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Antalya, Hatay, İzmir, Muğla (A2, B1, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından süpürge yapılmaktadır.
- b) Çiçeği ve yapraklarından demleme yoluyla yapılan çayı baş ağrısı ve tansiyonu yükseltmek amacıyla tedavi kullanılmaktadır.

- c) Arılar nektarından bal yapmaktadır. Püren balı olarak isimlendirilir.
- d) Püren balı zeytinyağı ile karıştırılarak tüketildiğinde öksürük tedavisinde kullanılır.
- e) Dallarına ipek böceği koza yapmaktadır.
- f) Dökkü olarak kullanılmaktadır. Dökkü: ahırlarda buzağuların altında ıslaklık olmasın diye yolluk şeklinde serilen yaygıya denir.
- g) Taze badem ve otçam dövülerek balı ile karıştırılır. Bu karışım öksürüğe karşı kullanılmaktadır.

4.28 Familya: EUPHORBIACEAE

Tür ismi: *Euphorbia davisii* M.S. Khan (Herb. No: Yıldırım 1005)

Yerel isim: Yayla sütlüğü, Yayla sütleğeni

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, İçel, Karaman (C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Diğer, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Sütü kaşıntı, yara ve sihil olan bölgeye sürülerek tedavi sağlanmaktadır.
- b) Bitkinin tamamı parçalara ayrılarak havuz içerisine atılarak kurbağa pislikleri temizlenmektedir.
- c) Bitkinin tamamı parçalanarak suyu kaynatılır. Meydana gelen bu karışım nematod ilacı olarak kullanılmaktadır.
- d) Eski zamanlarda sütü yoğurt yapımında maya olarak kullanılmaktadır.
- e) Sütlük sütü yüzdeki lekelerle karşı tedavide haricen kullanılmaktadır.
- f) Sütü bayanların kişisel temizlik malzemesi olan ağda olarak kullanılmaktadır.
- g) Sütü tırnak mantarına karşı tedavide haricen kullanılmaktadır.
- h) Sütü saçlı deride bulunan egzamaya karşı tedavide haricen kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Euphorbia kotschyana* Fenzl. (Herb. No: Yıldırım 1198) (Şekil 7.31)

Yerel isim: Sütlük, Sütleğen

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, Burdur, Denizli, Isparta, İçel, İzmir, Konya, Kütahya, Manisa, Muğla, Niğde, Uşak, Karaman (B1, B2, B3, C2, C3, C4, C5)

Araştırma Alanı: Alanya-İncekum Beldesi

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Diğer, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Sütlük sütü kaşıntı, yara ve sihil olan bölgeye sürülerek tedavi sağlanmaktadır.
- b) Bitkinin tamamı parçalara ayrılarak havuz içerisine atılarak kurbağa pislikleri temizlenmektedir.
- c) Bitkinin tamamı parçalanarak suyu kaynatılır. Meydana gelen bu karışım nematod ilacı olarak kullanılmaktadır.
- d) Eski zamanlarda sütü yoğurt yapımında maya olarak kullanılmaktadır.
- e) Sütlük sütü yüzdeki lekelerle karşı tedavide haricen kullanılmaktadır.
- f) Sütü bayanların kişisel temizlik malzemesi olan ağda olarak kullanılmaktadır.
- g) Hayvanlarda açık olan yaralarda kurtlanma varsa sütlük sütü ile tedavi sağlanmaktadır.
- h) Basur olan bölgeyi kanatarak sütlük sütü haricen kullanılarak tedavi sağlanmaktadır.

4.29 Familya: FABACEAE

Tür ismi: *Acacia longifolia* Willd. (Caesalpinioideae)*

Yerel isim: Sarı akasya, Sarı orman

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Süs

Kullanılış Şekli:

- a) Bahçe süslemede kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Arachis hypogaea* L.*

Yerel isim: Yer fıstığı, Fıstık

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan yemi, İnsan Hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Fıstıkları kuruyemiş olarak tüketilmektedir.
- b) Fıstıkları çiğ olarak tüketilmesi tansiyonu (düşürmek) dengelemektedir.
- c) Fıstıkları kavrulmuş olarak tüketilmesi tansiyonu (yükseltme) dengelemektedir.
- d) Toprak üstü aksamaları hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Calicotome villosa* (Poir.) Link (Herb. No: Yıldırım 1116, 1129)

Yerel isim: Azgan, Deve diken, Kör diken, Sarıdiken

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, İstanbul, Antalya, Çanakkale, İçel, İzmir, Muğla (A1, A2, B1, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Karadağ Mevkii

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Toprak üstü aksamı hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- b) Tomurcuk çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayı, böbrek tedavisinde kullanılmaktadır.
- c) Tomurcuk çiçeklerinden demleme yoluyla yapılan çayının fazla içilmesi idrar yolunun genişlemesine neden olmaktadır.
- d) Ekili olan bahçelerin kenarlarına asarak (çit gibi) hayvanların bahçeye girmesini önlemede kullanılmaktadırlar.
- e) Tohumlarından demleme yöntemiyle yapılan çayı, sırt ve vücut ağrılarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- f) Ciğer yağlanmalarına karşı pişirilerek tüketilmektedir.

Tür ismi: *Ceratonia siliqua* L.

Yerel isim: Keçi boynuzu, Keçi buynuzu, Buynuz, Harnup

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, İstanbul, Antalya, İçel, Muğla (A2, C2, C3, C4, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Boya, Gıda, Hayvan hastalıkları, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyvesi tüketilmektedir.
- b) Meyvelerinden pekmezi elde edilir.
- c) Pekmezinin kan yapıcı özelliği vardır.
- d) Meyveleri sperm sayısını çoğaltarak doğurganlığı artırır.
- e) Meyveleri şeker hastalığını tedavide kullanılmaktadır.
- f) Meyvelerinin bir gece suda bekletilerek elde edilen suyu ishale karşı tedavide kullanılmaktadır.
- g) Pekmezi ve suyu öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- h) Meyveleri susamla dövülerek kavıt denilen yiyecek yapılmaktadır.
- i) Meyvesi öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- j) Meyveleri yeşil haldeyken kırılıp içinden çıkan suyu tırnak boyası olarak kullanılmaktadır.
- k) Olgun meyvelerinin kaynatılıp içilmesi kansızlığa karşı kullanılmaktadır.
- l) Ağız erimelerine karşı pekmezi kullanılmaktadır.
- m) Hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- n) Mal eskidiği zaman (hayvanlarda depresyon) meyveleri dövülerek hayvana yedirilir.
- o) Her gün bir kaşık pekmez şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Cercis siliquastrum* L. **subsp. siliquastrum** L. (Herb. No: Yıldırım 1114) (Şekil 7.30)

Yerel isim: Çitlevik, Çiçceli, Çitleli, Erguvan, Çiçekli keçi ağacı, Yalancı keçi,

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, İstanbul, Karabük, Amasya, Antalya, Balıkesir, Bursa, Kocaeli, Muğla (A2, A3, A4, A5, B1, C2, C3, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçekleri kavrulularak gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Taze çiçekleri pişirilmeden gıda olarak tüketilmektedir.
- c) Kaynayan suyun içerine atılıp haşlanır, daha sonra yoğurtlanarak gıda olarak tüketilmektedir.
- d) Nektarı tüketilmektedir.
- e) Tohumlarının yakılarak egzama olan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlamaktadır.
- f) Bitkinin dış kabuklarından kaynama yöntemiyle elde edilen çayı alerjik reaksiyonların bulunduğu bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.

Tür ismi: *Cicer arietinum* L.*

Yerel isim: Nohut

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Gıda olarak tüketildiğinde vücut üzerindeki açık yaraları açıcı özelliği vardır.
- b) Tohumlarından kahvesi yapılmaktadır.
- c) Tohumlarından yemeği yapılmaktadır.
- d) Tohumları alınan bitki hayvan yemi olarak kullanılır.

Tür ismi: *Securigera cretica* (L.) Lassen (Herb. No: Yıldırım 1080)

Yerel isim: Tosbaa otu, Tosbağa otu, Dilfir

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Tekirdağ, Çanakkale, İstanbul, Bilecik, Samsun, Trabzon, İzmir, Adana, Hatay (A1,A2 A5, A6, A7, B1, C1, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü, Yıldırım 1080.

Kullanım Amacı: Diğer, Hayvan yemi

Kullanılış Şekli:

- a) Toprak üstü aksamı hayvan olarak kullanılmaktadır.
- b) Arılar bal yapmaktadır.

Tür ismi: *Glycyrrhiza glabra* L. var. *glandulifera* (Waldst. & Kit.) Boiss. (Herb. No: Yıldırım 1276)

Yerel isim: Karanfil, Meyan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Kars, Hakkâri, Şırnak, Çankırı, Amasya, Ankara, Antalya, Aydın, Erzurum, Hatay, Isparta, İçel, İzmir, Kırşehir, Malatya, Manisa, Samsun, Sivas, Tunceli, Şanlıurfa, Van (A4, A5, A6, A7, A9, B1, B2, B4, B5, B6, B7, B8, B9, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C8, C9, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Gökguzluk Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Kökünden kaynama yoluyla yapılan çayı karın sancılarını tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Lathyrus sativus* L.*

Yerel isim: Burçak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:

Araştırma Alanı:

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan yemi, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Tohumları parçalara ayrılarak kaynama yoluyla yapılan çayı basura karşı tedavide gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Bağırsak kurtlarına karşı 1çay bardağı suya 2 yemek kaşığı burçak konularak kaynama yöntemiyle hazırlanan çayı tedavi amaçlı tüketilmektedir.
- c) Büyük baş hayvanların kuvvetlenmesi için hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Lens culinaris* Medik.*

Yerel isim: Mercimek

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Hayvanların soğuklamasına karşı mercimeği haşlayarak, kıl çulun külü ile karıştırılır. Ve hayvana yedirilerek tedavi sağlanır.
- b) Meyveleri gıda olarak tüketilir.
- c) Mercimeği haşlayıp soğuyunca hayvana içirilir. Böylece eterini düşürür.

Tür ismi: *Lotus corniculatus* L. **var. corniculatus** (M. Bieb.) Arc. (Herb. No: Yıldırım 1128)

Yerel isim: Sarı dilfir, Tosbaa otu, Tosbağa otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, Ardahan, Hakkâri, Mardin, Bitlis, Amasya, Ankara, Balıkesir, Denizli, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Kütahya, Kahramanmaraş, Niğde, Ordu, Rize, Van, Karaman (A3, A4, A5, A6, A8, A9, B1, B2, B4, B5, B7, B8, B9, B10, C2, C4, C5, C6, C8, C9, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Hayvan yemi

Kullanılış Şekli:

- a) Arılar bal yapmaktadır.
- b) Hayvan yemi olarak kullanılır.

Tür ismi: *Medicago rigidula* (L.) All. **var. rigidula** (L.) All. (Herb. No: Yıldırım 1142)

Yerel isim: Puturak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Osmaniye, İstanbul, Batman, Bitlis, Ankara, Antalya, Çanakkale, Çorum, Erzurum, İçel, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Muğla, Tunceli, Şanlıurfa, Uşak (A1, A2, A4, A5, B1, B2, B4, B5, B7, B8, B9, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı:

Kullanılış Şekli:

- a) Bahçe zararlısıdır.

Tür ismi: *Onobrychis caput-galli* (L.) Lam. (Herb. No: Yıldırım 1138)

Yerel isim: Puturak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Osmaniye, İstanbul, Batman, Bitlis, Ankara, Antalya, Çanakkale, Çorum, Erzurum, İçel, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Muğla, Tunceli, Şanlıurfa, Uşak (A1, A2, A4, A5, B1, B2, B4, B5, B7, B8, B9, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası-Saraağalar Mevkii

Kullanım Amacı:

Kullanılış Şekli:

- a) Bahçe zararlısıdır.

Tür ismi: *Spartium junceum* L. (Herb. No: Yıldırım 1166)

Yerel isim: Ulama borcak, Porcak, Sırım borcak, Katırkuyruğu, Borcak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Kastamonu, Antalya, Çanakkale, Hatay, İçel, İzmir, Kocaeli, Muğla, Samsun, Sinop, Trabzon (A1, A2, A4, A5, A6, A7, C1, C2, C3, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çığlık Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemeleri, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Dalları üzerinde incir kurulmaktadır.
- b) Dallarından süpürge yapılmaktadır.
- c) Dallarının kaynama yöntemiyle yapılan çayının kanser önleyici özelliği vardır.
- d) Dallarına ipek böcekleri koza yapmaktadır.
- e) Çiçeklerinden demleme yöntemiyle elde edilen çayı böbrek taşı ve idrar yolları iltihabı tedavisinde kullanılmaktadır.
- f) Develerin çok sevdiği bir yiyecektir.
- g) Çiçeklerinden demleme yöntemiyle elde edilen çayı ayak mantarına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Vicia cracca* L. *subsp. stenophylla* Vel. (Herb. No: Yıldırım 1191)

Yerel isim: Yayla yoncası, Yonca çiçeği

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, Gaziantep, İstanbul, Siirt, Çankırı, Bitlis, Ankara, Antalya, Balıkesir, Çanakkale, Elazığ, Gümüşhane, İçel, İzmir, Kırklareli, Kırşehir,

Kocaeli, Konya, Rize, Sivas, Şanlıurfa, Yozgat(A1, A2, A3, A4, A5, A7, A8, B1, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, C2, C3, C4, C5, C7, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Diğer, Hayvan yemi

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçeklerinden arılar bal yapmaktadırlar.
- b) Bitki kurutulup balya haline getirilerek hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Vicia faba* L.*

Yerel isim: Bakla, Pakla

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri ve tohumları gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Gıda olarak tüketilmesi ishal ve Parkinson hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Vicia peregrina* L. (Herb. No: Yıldırım 1009, 1099)

Yerel isim: Gilik, Deli bezelye

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Iğdır, Mardin, Şırnak, Afyonkarahisar, Amasya, Ankara, Antalya, Çanakkale, Erzincan, Hatay, İzmir, Kayseri, Konya, Muğla, Niğde, Tokat, Trabzon, Şanlıurfa(A1, A2, A4, A5, A6, A7, B1, B3, B4, B5, B7, B10, C2, C4, C5, C6, C7, C8, C9)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı:

Kullanılış Şekli:

- a) Ekin zararlısıdır.

Tür ismi: *Vicia sativa* L. subsp. *sativa* L. (Herb. No: Yıldırım 1082)

Yerel isim: Deli bezelye

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Gaziantep, İstanbul, Mardin, Kastamonu, Afyonkarahisar, Antalya, Erzurum, İçel, Kocaeli, Muğla, Samsun, Tekirdağ (A1, A2, A4, A5, B3, B8, C2, C3, C4, C5, C6, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı:

Kullanılış Şekli:

a) Ekin zararlısıdır.

Tür ismi: *Vicia villosa* Roth subsp. *dasycarpa* (Ten.) Cav. (Herb. No: Yıldırım 1127, 1174)

Yerel isim: Deli bezelye

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Düzce, İstanbul, Isparta, Muğla (A3, C2, C3)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı:

Kullanılış Şekli:

a) Ekin zararlısıdır.

Tür ismi: *Vigna radiata* (L.) R. Wilczek*

Yerel isim: maş

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

a) Tohumları gıda olarak tüketilmektedir.

4.30 Familya: FAGACEAE

Tür ismi: *Quercus coccifera* L. (Herb. No: Yıldırım 1002, 1246) (Şekil 7.33)

Yerel isim: Ger pelit, Mazı meşesi

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Zonguldak, Aydın, Bursa, Çanakkale, Denizli, Giresun, Isparta, İzmir, Konya, Tekirdağ, Tokat, Uşak (A1, A2, A3, A6, B1, B2, B3, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Diğfer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Gövde ve dalları keser ve kazma sapı yapımında kullanılmaktadır.
- b) Dallarından kaşık yapılmaktadır.
- c) Gövdesinden saban yapılmaktadır.
- d) Ağacın öz kısmından Culfalık(halı dokuma tezgahı) yapılmaktadır.
- e) Dallarından eğirtmek yapılmaktadır.
- f) Tohumlarından elde edilen unu kasık ve kulak arkası pişiklerinde tedavi amaçlı haricen kullanılmaktadır.
- g) Hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- h) Kökünden kaynama yöntemiyle elde edilen çayı kanser tedavisinde kullanılmaktadır.
- i) İpek böceği kozasını yapmaktadır.
- j) Kökünün az miktarda suyla kaynatılıp merhem kıvamına gelince yanık tedavisinde haricen kullanılmaktadır.
- k) Piynarın kırmızı olan dış kabuğunun suyla kaynatılması yanık tedavilerinde haricen kullanılmaktadır.
- l) Piynarın kırmızı olan dış kabuğunun suyla kaynatılarak yapılan çayı mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
- m) Külü eski zamanlarda çamaşır yıkamak için kullanılmıştır.

Tür ismi: *Quercus cerris* L. (Herb. No: Yıldırım 1253, 1254) (Şekil 7.32)

Yerel isim: Kara pelit, Palamut meşesi

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Düzce, İstanbul, Kastamonu, Çanakkale, Denizli, Elazığ, Hatay, Isparta, İçel, İzmir, Kırklareli, Konya, Malatya, Manisa, Muğla,

Samsun, Sinop, Aksaray (A1, A2, A3, A4, A5, A6, B1, B2, B3, B5, B6, B7, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Kabuğunun kaynama yoluyla yapılan çayı ülser tedavisinde kullanılmaktadır.
- b) Kupula kısmı ticari öneme sahiptir.
- c) Palamut adı verilen meyvelerinden un yapılmaktadır.
- d) Yapraklı dalları hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

4.31 Familya: HYPERICACEAE

Tür ismi: *Hypericum montbretii* Spach (Herb. No: Yıldırım 1088)

Yerel isim: Sarı küpecik, Kantaron otu, Sütlüce ot

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Bolu, İstanbul, Kastamonu, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bursa, Eskişehir, Hatay, Isparta, Kayseri, Kırklareli, Manisa, Sinop (A1, A2, A3, A4, A5, A8, B1, B2, B3, B9, C1, C2, C3, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla yapılan çayını, mide rahatsızlıklarında ve tansiyon düşürmek için tedavi amaçlı kullanılmaktadır.
- b) Çiçekleri ile zeytinyağı karıştırılarak bekletilir. Krem kıvamına gelince açık yara tedavisinde haricen kullanılmaktadır.
- c) Demleme yoluyla yapılan çayı kansere karşı tüketilmektedir.

Tür ismi: *Hypericum perforatum* L. (Herb. No: Yıldırım 1164)

Yerel isim: Sarıçiçekli ot, Sarı kantaron

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, Çanakkale, İzmir, Manisa, Muğla (A1, B1, C1, C3)

Araştırma Alanı: Alanya-Şıyh Köyü

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla yapılan çayının, mide rahatsızlıklarında ve tansiyon düşürmek için tedavi amaçlı kullanılmaktadır.
- b) Çiçekleri ile zeytinyağı karıştırılarak bekletilir. Krem kıvamına gelince açık yara tedavisinde haricen kullanılmaktadır
- c) Demleme yoluyla yapılan çayı kansere karşı tüketilmektedir.

4.32 Familya: IRIDACEAE

Tür ismi: *Gladiolus anatolicus* (Boiss.) Stapf (Herb. No: Yıldırım 1079)

Yerel isim: Çiğdem, Horozibiği (Endemik-LC)

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, Antalya, Aydın, İçel, İzmir, Konya, Muğla, Karaman (B1, C1, C2, C3, C4, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Çekirdeği çıkartılarak gıda olarak tüketilmektedir.

4.33 Familya: JUGLANDACEAE

Tür ismi: *Juglans regia* L.*

Yerel isim: Ceviz

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Boya, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Her sabah aç karına 2-3 tane ceviz tüketilmesi şeker hastalığına karşı tedavi sağlanmaktadır.

- b) Tohumları birbirinde ayıran bölmelerin kaynama yöntemiyle yapılan çayı şeker hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Tohum ve tohumları ayıran bölen yapı beraber 12saat suda bekletilir. Hazırlanan suyun içilmesi guatr rahatsızlığına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Tohumları kuru yemiş olarak tüketilmektedir.
- e) Yel otunu ceviz kabuğunun içerisine konularak dizin ağrıyan bölgelerine sarılarak tedavi sağlanmaktadır.
- f) 3 tane ceviz tohumları ayıran bölen yapı ile beraber 12 saat suda ıslatılır. Her gün aç karna hazırlanan suyun içilmesi kolesterole karşı tedavide kullanılmaktadır.
- g) Taze ceviz meyvelerinin kabukları boya maddesi olarak kullanılmaktadır.
- h) Gövdesinden senit ve çeyiz sandığı yapılmaktadır.
- i) Ceviz meyvelerinin yeşil kabukları egzamalı bölgeye haricen uygulanarak egzamaya karşı tedavide kullanılmaktadır.
- j) 1 tane ceviz kırılarak arasındaki zar kısmıyla beraber 12 saat suda ıslatılır. Her gün aç karna hazırlanan suyun içilmesi aşırı kilo alımına karşı kullanılmaktadır.
- k) Meyveleri ticari öneme sahiptir.

4.34 Familya: LAMIACEAE

Tür ismi: *Cyclotrichium organifolium* (Bill.) Manden & Scheng (Herb. No: Yıldırım 1081)
(Şekil 7.34)

Yerel isim: Su nanesi

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Osmaniye, Antalya, Denizli, Isparta, İçel, Niğde (C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa–Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Baharat, Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Yemeklerde baharat olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Lamium garganicum* L. subsp. *reniforme* (Mont. & Aucher ex Bentham) R. Mill.
(Herb. No: Yıldırım 1231)

Yerel isim: Çay

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Bolu, Hakkâri, Mardin, Bitlis, Afyonkarahisar, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Erzincan, Gümüşhane, Hatay, Isparta, İçel, Kayseri, Konya, Kütahya, Kahramanmaraş, Niğde, Trabzon, Bayburt (A3, A4, A5, A7, A8, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, C3, C4, C5, C6, C8, C9, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa – Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla yapılan çayı tüketilmektedir.

Tür ismi: *Lavandula stoechas* L. subsp. *stoechas* L. * (Şekil 7.35)

Yerel isim: Karabaş otu, Oğul otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla yapılan çayının tüketilmesi tansiyon düzenleyici olarak kullanılmaktadır.
- b) Demleme yoluyla yapılan çayının sakinleştirici özelliği vardır.
- c) Demleme yoluyla yapılan çayının sigara bırakmada yardımcı olarak kullanılmaktadır.
- d) Demleme yoluyla yapılan çayının iltihap söktürücü özelliği vardır.

Tür ismi: *Marrubium globosum* Montbret & Aucher ex Bentham subsp. *globosum*
Montbret & Aucher ex Bentham (Herb. No: Yıldırım 1237)

Yerel isim: Kokulu çay (Endemik-LC)

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adıyaman, Çorum, Diyarbakır, Hatay, Isparta, Kayseri, Malatya, Muğla, Niğde, Sivas, Uşak, Karaman (A5, B2, B3, B5, B6, B7, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla yapılan çayı tüketilmektedir.
- b) Demleme yoluyla yapılan çayı mide soğuklamalarına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Marrubium parviflorum* Fisch. & Mey. **subsp. oligodon** (Boiss.) Seybold (Herb. No: Yıldırım 1215)

Yerel isim: Çalba çayı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Afyonkarahisar, Ankara, Erzurum, Gümüşhane, Kayseri, Malatya, Muş, Nevşehir, Van (A3, A4, A7, A8, B3, B5, B6, B7, B8, B9, C3)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, Diğer

Kullanılış Şekli:

- a) Arılar bal yapmaktadır.
- b) Demleme yoluyla yapılan çayı tüketilmektedir.

Tür ismi: *Melissa officinalis* L. **subsp. officinalis** (Herb. No: Yıldırım 1277) (Şekil 7.36)

Yerel isim: Tülübişme, Öküz otu, Melisa

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Zonguldak, Amasya, Antalya, Artvin, Balıkesir, Giresun, İçel, Kırklareli, Kocaeli, Muğla, Sivas, Tekirdağ (A1, A2, A3, A5, A7, A8, B1, C1, C2, C3, C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Baharat, Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Taze yaprakları baharat olarak kullanılmaktadır.

- b) Soğan ile birlikte kavruarak yemeği yapılmaktadır.
- c) Yapraklarından demleme yoluyla çayı yapılmaktadır.

Tür ismi: *Mentha longifolia* (L.) L. subsp. *typhoides* (Briq.) Harley (Herb. No: Yıldırım 1069, 1233) (Şekil 7.37)

Yerel isim: Yayla yarpuzu, Yarpız, Yarpuz

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Mardin, Bitlis, Ankara, Antalya, Aydın, Bursa, Çanakkale, Denizli, Eskişehir, Gümüşhane, İçel, Kayseri, Kırklareli, Konya, Malatya, Muş, Sinop, Tunceli, Şanlıurfa, Uşak, Karaman (A1, A2, A3, A4, A5, A7, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, C1, C2, C3, C4, C5, C7, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: Baharat, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Baharat olarak kullanılmaktadır.
- b) Kavruarak gıda olarak tüketilmektedir.
- c) Demleme yoluyla yapılan çayı soğuklama tedavisinde kullanılmaktadır.
- d) Yarpuz, ayva yaprağı kaynama yöntemiyle yapılan çayı öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.
- e) Yaprakları ısıtılıp basur olan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.

Tür ismi: *Ocimum basilicum* L.*

Yerel isim: Feslikan, Fesleğen

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Baharat, Biyolojik mücadele, Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Baharat olarak kullanılmaktadır.
- b) Yemeklerde baharat olarak kullanılması iltihap söktürücü olarak kullanılmaktadır.
- c) Bitkinin bulunduğu yere haşereler gelmez.

- d) Üzüm pekmezi yapılırken aroma vermek ve tortu kısmı çöktürmek için fesleğen dalları kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Origanum majorana* L. (Herb. No: Yıldırım 1244) (Şekil 7.38)

Yerel isim: Eşek kekiği, Köy kekiği, Ak kekik

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, İçel (C3, C4)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Baharat, Biyolojik mücadele, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünleri baharat olarak kullanılmaktadır.
- b) Dolap içerisindeki kıyafet ve yatakların arasına konularak haşereyle mücadele edilmektedir.
- c) Demleme yoluyla yapılan çayı tansiyon düşürülmede kullanılmaktadır.
- d) Demleme yoluyla yapılan çayı incir gibi kuru yemilere haşerelerin gelmesini önlemek için kullanılmaktadır. Kuru incirler yapılan çayda yıkanır ve tekrar kurutulur.
- e) Demleme yoluyla yapılan çayı karın ağrısı ve mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
- f) Dalları karın ağrısı ve soğuklamaya karşı haricen kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Phlomis grandiflora* H.S. Thompson **var. fimbriigera** (Hub.-Mor.) Hub.-Mor. (Herb. No: Yıldırım 1038) (Şekil 7.39)

Yerel isim: Çalba, Sığırkuyruğu, Sarı balcık, Arı bitkisi, Çoban çırası (Endemik-VU)

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Afyonkarahisar, Antalya (C2, C3,C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Kale Mevkii

Kullanım Amacı: Diğir, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Arılar bal yapmaktadır.
- b) Yerler çamur olduğu zamanlarda kıl çulun altına serilmektedir.
- c) Toprak üstü aksamı süpürge yapımında kullanılmaktadır.

- d) Çiçek nektarları insanlar tarafından tüketilmektedir.
- e) Yaprakları kanama olan bölgeye haricen uygulanarak kanamayı durdurur.

Tür ismi: Rosmarinus officinalis L.*

Yerel isim: Biberiye, Mezmeri

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Baharat, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yaprakları baharat olarak kullanılmaktadır.
- b) Yapraklarında demleme yoluyla yapılan çayı tüketilmez.
- c) Yapraklarında demleme yoluyla yapılan çayı baş ağrısına tedavide tüketilmez.
- d) Yapraklarında demleme yoluyla yapılan çayı tansiyonu yükseltmektedir.
- e) Yapraklarında demleme yoluyla yapılan çayı soğuk algınlığına karşı tedavide tüketilmez.

Tür ismi: *Satureja cuneifolia* Ten. (Herb. No: Yıldırım 1090, 1091, 1115, 1193, 1201)
(Şekil 7.40)

Yerel isim: Yayla kekiği, Kara kekik

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, Niğde (C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası-Akçal Mevkii

Kullanım Amacı: Baharat, Biyolojik mücadele, Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Yapraklarından demleme yöntemiyle yapılan çayı tüketilmektedir.
- b) Yapraklarından demleme yöntemiyle yapılan çayı mide rahatsızlıkları ve soğuklamaya karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Yaprakları baharat olarak kullanılmaktadır.
- d) Zimbit, pese, kekik karıştırılarak karın ağrısı ve sancı olan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.

- e) Yapraklarından demleme yöntemiyle yapılan çayı tansiyonu düzenlenmektedir.
- f) Yapraklarından demleme yöntemiyle yapılan çayı sarılığa karşı tedavide kullanılmaktadır.
- g) Yapraklarından elde edilen yağı diş eti hastalıklarında tedavide kullanılmaktadır.
- h) Kekik suyu çıkartılarak diş rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
- i) Ağrı, katran, kekik, zeytinyağı hayvanlara sürülerek sinek ilacı olarak kullanılmaktadır.
- j) Dallarından kaynama yoluyla elde edilen çayı hayvan parazitlerine karşı tedavide kullanılmaktadır.
- k) Hayvanların soğuklama tedavisinde karın kısmının alt tarafına gelecek şekilde yakılarak buğuya tutulmaktadır.
- l) Soğuklama ve mide rahatsızlıkları tedavisinde küp şekerin üzerine 2 damla kekik yağı damlatılarak tüketilmektedir.
- m) Murt yaprağı, tehni yaprağı ve kekik kaynatılarak kurutulan incirler bu suya batırılarak tekrar kurutularak haşereye karşı mücadelede kullanılmaktadır.
- n) Dalları karın ağrısı ve soğuklamaya karşı karın bölgesine haricen uygulanarak tedavi sağlanır.
- o) Karaan ve kekik dallarını yeni doğan hayvanların altına sererler.
- p) Yapraklarından demleme yöntemiyle yapılan çayı şeker hastalığını tedavisinde kullanılmaktadır.
- r) Arı iç parazitlerine karşı, bal şurubunun içerisine kekik çayı şekerle karıştırılıp arılara yedirilerek tedavi sağlanmaktadır.
- s) Salatalık seralarında haşerelere karşı mücadelede kaynama yoluyla yapılan çayı sulama suyunun içerisine dökülerek tedavi sağlanmaktadır.
- t) Kaynama yoluyla yapılan çayı bitkiye dışarıdan pulvazitör yardımıyla uygulanması sineklere karşı biyolojik mücadelede kullanılmaktadır.
- u) Yılan ve kuyruklu sokmalarına karşı yara üzerine kekik yağı haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- v) Yaprakları veya yağı açık yara tedavisinde haricen kullanılmaktadır.
- y) Toprak üstü aksamı ticari öneme sahiptir.

Tür ismi: *Sideritis congesta* P. H. Davis & Hub.-Mor. (Herb. No: Yıldırım 1248) (Şekil 7.41)

Yerel isim: Adaçayı (Endemik-NT)

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, İçel (C3, C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Boya, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari.

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla elde edilen çayı tansiyonu yükseltir.
- b) Demleme yoluyla elde edilen çayı iltihap söktürücü olarak kullanılmaktadır.
- c) Buğusu yapılarak sinüzit tedavisi sağlanır.
- d) Kaynama yoluyla yapılan çayı saç boyası olarak kullanılmaktadır.
- e) Dalları ticari öneme sahiptir.

Tür ismi: *Sideritis libanotica* Labill. **subsp. linearis** (Benth) Bornm. (Herb. No: Yıldırım 1212)

Yerel isim: Yarpuz kokulu çay (Endemik-LC)

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Antalya, Burdur, Denizli, Konya, Kahramanmaraş, Muğla, Niğde (B6, C2, C3, C4, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla yapılan çayı mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Sideritis syriaca* L. **subsp. nusairiensis** (Post) Hub.-Mor. (Herb. No: Yıldırım 1236) (Şekil 7.42)

Yerel isim: Yayla çayı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: HATAY (C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası-Akçal Mevkii

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla yapılan çayı tüketilmektedir.

Tür ismi: *Teucrium polium* L. (Herb. No: Yıldırım 1240)

Yerel isim: Elkurtaran otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Gaziantep, İstanbul, Kars, Hakkâri, Mardin, Bitlis, Ağrı, Amasya, Ankara, Artvin, Aydın, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, İçel, Kayseri, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Muğla, Samsun, Trabzon, Şanlıurfa, Van (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8, C9, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Karadağ Mevkii

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla çayı yapılarak karın ağrısı tedavisinde kullanılır.

Tür ismi: *Thymus cherlerioides* Vis. (Herb. No: Yıldırım 1278)

Yerel isim: Geven dikenli, Dikenli kekik (Endemik-NT)

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, Balıkesir, Isparta, İçel (B1, C3, C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataltaş Yaylası

Kullanım Amacı: Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla çayı gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Hayvanların soğuklamalarına karşı karın kısmının altına yakılarak buğu yapılarak tedavi sağlanır.
- c) Çobanlar dağlarda yakarak ısınırlar.

Tür ismi: *Thymus longicaulis* C. Presl **subsp. longicaulis** (Herb. No: Yıldırım 1279)

Yerel isim: Kara çalba

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, İstanbul, Amasya, Ankara, Balıkesir, Bilecik, Gümüşhane, Kırklareli, Kocaeli, Samsun, Tekirdağ (A1, A2, A4, A6, A7, B3)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataltaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından demleme yoluyla yapılan çayı tüketilmektedir.

Tür ismi: *Thymbra spicata* L. subsp. *spicata* (Herb. No: Yıldırım 1061, 1078) (Şekil 7.44)

Yerel isim: Seel karakekiği

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Gaziantep, İstanbul, Mardin, Batman, Karabük, Amasya, Antalya, Aydın, Bursa, Çanakkale, İçel, İzmir, Sakarya, Tekirdağ, Tokat (A1, A2, A3, A4, A5, A6, B1, B6, B8, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Baharat, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla yapılan çayı gıda olarak tüketilmektedir.
b) Demleme yoluyla yapılan çayı mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
c) Yaprakları baharat olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Vitex agnus-castus* L. (Herb. No: Yıldırım 1220) (Şekil 7.43)

Yerel isim: Hayıt

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Düzce, Zonguldak, Amasya, Antalya, Bursa, Çanakkale, Giresun, Hatay, İçel, Muğla, Samsun, Trabzon (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, B1, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Gözüküçüklü Köyü

Kullanım Amacı: Ev malzemesi, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçeklerinden demleme yöntemiyle yapılan çayı mide rahatsızlıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
b) Çiçeklerinden demleme yöntemiyle yapılan çayı menopoz sıkıntıları tedavisinde kullanılmaktadır.
c) Çiçeklerinden demleme yöntemiyle yapılan çayı astıma karşı tedavide kullanılmaktadır.
d) Taze sürgünlerinden sepet örülmektedir. Ve ticari öneme sahiptir.

- e) Tohumlarından kaynama yoluyla yapılan çayı adet düzenleyici olarak kullanılmaktadır.
- f) Tohumlarından kaynama yoluyla yapılan çayı adet sancılarına ve mide soğuklaması tedavilerinde kullanılmaktadır.
- g) Dalları hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

4.35 Familya: LAURACEAE

Tür ismi: *Cinnamomum verum* J.Presl*

Yerel isim: Tarçın

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Baharat, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Baharat olarak kullanılmaktadır.
- b) Diareye karşı tedavide toz halindeki tarçın kabukları hap şekline getirilerek yutulur.

Tür ismi: *Laurus nobilis* L. (Herb. No: Yıldırım 1162) (Şekil 7.45)

Yerel isim: Defne, Tehnel, Tehni

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Zonguldak, Kastamonu, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, İçel, İzmir, Kahramanmaraş, Muğla, Rize, Samsun, Sinop, Trabzon (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, B1, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Demirtaş Beldesi

Kullanım Amacı: Baharat, Biyolojik mücadele, Diğer, Ev malzemesi, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Yaprakları baharat olarak kullanılmaktadır.
- b) Yapraklarından sazlık (püllük Avsallar) denilen çocuk yatakları yapılır.
- c) Tohumlarından yağ çıkartılır.
- d) Yağı ağrı ve sızılara karşı tedavide kullanılır.

- e) Yağı öksürük tedavisinde kullanılır.
- f) Yapraklarının kaynatılarak elde edilen çayı öksürük tedavisinde kullanılır.
- g) Yaprakları kuru yemişlerin üzerlerine konularak haşerelere karşı kullanılmaktadır.
- h) Yaprakları ticari öneme sahiptir.
- i) Yaprakları kızartmalarda koku giderici olarak kullanılmaktadır.
- j) Yağı kulak ağrıları tedavisinde kullanılır.
- k) Yağı balgam söktürücü olarak kullanılmaktadır.
- l) Yaprakları banyo suyuna konularak vücuda hoş koku verir.
- m) Bir dal defneyaprağını bal kovanının iç kapağı üzerine konularak bal kovanının içerisindeki haşereyle mücadelede kullanılmaktadır.
- n) Tohumlarının dövülerek boğaza haricen uygulanması bademcik tedavisinde kullanılır.
- o) Yapraklarından kaynama yoluyla elde edilen çayı saçlı deri üzerindeki haşerelere karşı mücadelede kullanılmaktadır.
- p) Yağı suyla karıştırarak elde edilen karışım saçlı deri üzerindeki haşerelere karşı mücadelede kullanılmaktadır.
- r) Tehni yağı hamilelikte oluşan karın çatlaklarına karşı sürülerek tedavi sağlanmaktadır.

Tür ismi: *Persea americana* Mill.*

Yerel isim: Avokado, Avakado

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Yapraklarının demleme yoluyla yapılan çayı öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- b) Yapraklarının demleme yoluyla yapılan çayı böbrek yolu iltihaplarına karşı tedavide kullanılmaktadır.

- c) Yapraklarının demleme yoluyla yapılan çayı böbrek taşına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Meyveleri gıda olarak tüketilmektedir.
- e) Muşmala(Yenidünya) yaprağı, ayva yaprağı, avakado yaprağı ve muşmala çiçeğinin kaynama yoluyla içilmesi tedavi amaçlı kullanılmaktadır.
- f) Meyveleri ticari öneme sahiptir.

4.36 Familya: LYTHRACEAE

Tür ismi: *Punica granatum* L.*

Yerel isim: Nar

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Meyvelerinin dış kabuklarından kaynama yöntemiyle yapılan çayı kabızlık tedavisinde kullanılmaktadır.
- b) Meyvelerinin dış kabuğu, ekki ve tuz ile karıştırılarak yanlığın (keçi derisinden elde edilen tereyağı yapmak için kullanılan tulum) dışına haşerelere karşı mücadelede kullanılmaktadır.
- c) Göğüs şişkinliklerine karşı tatlı narın kabuğu bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- d) Meyveleri gıda olarak tüketilmektedir.
- e) Meyveleri ticari öneme sahiptir.

Tür ismi: *Punica granatum* L.*

Yerel isim: Ekşi nar

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Tohumları gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Tohumlarının tüketilmesi hipertansiyon hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Tohumlarından pekmezi yapılmaktadır.
- d) Meyvelerinden elde edilen pekmezi şeker hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.

4.37 Familya: MALVACEAE

Tür ismi: *Alcea biennis* Winterl (Herb. No: Yıldırım 1136) (Şekil 7.46)

Yerel isim: Hatmi, Ayı gülü

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Bilecik, Bolu, Çankırı, Kastamonu, Balıkesir, Kütahya, Eskişehir, Ankara, Maraş, Aydın, Denizli, Antalya (A2, A3, A4, A5, B1, B2, B3, B4, B6, C1, C2, C3, C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Kâhyalar Beldesi

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçeklerinden demleme yoluyla elde edilen çayı öksürük tedavisinde kullanılır.

Tür ismi: *Malva neglecta* Wallr. (Herb. No: Yıldırım 1027)

Yerel isim: Ebegömeçi, Ebeömeç

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Gaziantep, Kars, Mardin, Karabük, Amasya, Artvin, Kayseri, Konya, Samsun, Sivas, Tekirdağ, Şanlıurfa, Karaman (A1, A3, A5, A6, A8, A9, B4, B5, B6, C3, C4, C5, C6, C7, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yapraklarının ısıtılıp basur olan bölgeye konularak tedavi sağlanır.
- b) Yapraklarından sarması ve pirinçli yemeği yapılarak gıda olarak tüketilmektedir.
- c) Yapraklarından demleme yoluyla yapılan çayı boğaz iltihaplarına karşı tedavide kullanılmaktadır.

- d) Yapraklarından demleme yoluyla elde edilen çayı mide rahatsızlıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Malva nicaeensis* All. (Herb. No: Yıldırım 1052)

Yerel isim: Ebegümeci, Ebeömeç

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Antalya, Çanakkale, İçel, Muğla (A1, A2, C1, C2, C3, C4, C5)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yapraklarının ısıtılıp basur olan bölgeye konularak tedavi sağlanır.
- b) Yapraklarından sarması ve pirinçli yemeği yapılarak gıda olarak tüketilmektedir.
- c) Yapraklarından demleme yoluyla yapılan çayı boğaz iltihaplarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Yapraklarından demleme yoluyla elde edilen çayı mide rahatsızlıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Tilia spp.* *

Yerel isim: Ihlamur, Ehlamur

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçekli yapraklarından demleme yöntemiyle yapılan çayı tüketilmektedir.
- b) Çiçekli yapraklarından demleme yöntemiyle yapılan çayı boğaz ağrısına karşı ve balgam söktürücü olarak tedavi amaçlı kullanılmaktadır.
- c) Çiçekli yapraklarından demleme yöntemiyle yapılan çayı karın ağrı ve adet sancısına karşı tedavide kullanılmaktadır.

4.38 Familya: MELIACEAE

Tür ismi: *Melia azedarach* L. (Herb. No: Yıldırım 1280) (Şekil 7.48)

Yerel isim: Gilik

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Aydın, Hatay, İzmir (B1, C1, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Tohumları ve çiçekleri ticari öneme sahiptir.

4.39 Familya: MORACEAE

Tür ismi: *Ficus carica* L. **subsp. carica** (All.) Schinz & Thell.* (Şekil 7.47)

Yerel isim: İncir, Yemiş

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Diğەر, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri tansiyona karşı gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Meyveleri kurutularak kuruyemiş olarak tüketilmektedir.
- c) Meyvelerinin fazla tüketilmesi bağırsakları çalıştırmada rol almaktadır.
- d) İncir kurusunun kaynama yoluyla elde edilen çayı boğaz iltihaplarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- e) Bitkinin lateksi sihile karşı tedavide kullanılmaktadır.
- f) Bitkinin lateksi diş ağrılarına karşı tedavide haricen kullanılmaktadır.
- g) İncir kurusunun kaynama yoluyla elde edilen çayı hayvan soğuklamasına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- h) Bitkinin lateksi eskiden kısa süreli yoğurt yapımında kullanılmıştır.

Tür ismi: *Morus nigra* L.* (Herb. No: Yıldırım 1281) (Şekil 7.49)

Yerel isim: Karadut, Gara dut

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Gaziantep, Adıyaman, Antalya, Artvin, Balıkesir, İzmir, Konya, Kütahya, Malatya, Muğla, Sakarya, Sivas (A1, A3, A8, B1, B2, B4, B6, B7, C2, C3, C6, C7)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Baharat, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Meyvelerinden yapılan reçeli ve şurubu ağız içi yaralarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Meyveleri tansiyona karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Meyvelerinin kurutularak toz haline getirilmesi baharat olarak kullanılmaktadır.
- e) Meyvelerinin kurutularak toz haline getirilmesi hayvan ve insanların ağız içi yaralarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- f) Meyvelerinin kan yapıcı özelliği vardır.

Tür ismi: *Morus alba* L. *

Yerel isim: Dut, Akdut, Beyaz dut

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: -

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Dut ağacının içindeki yalamığı (bitkinin öz kısmı) böcülü yara (deri üzerinde oluşan bir tür sulu yara) tedavisinde kullanılmaktadır.
- c) Meyvelerinin fazla tüketilmesi diareye sebep olmaktadır.
- d) Özellikle ipek böceği başta olmak üzere hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

4.40 Familya: MUSACEAE

Tür ismi: *Musa acuminata* Colla*

Yerel isim: Muz

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Muz yapraklarından akan suyu yanık tedavisinde haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- b) Meyvesi gıda olarak tüketilmektedir.
- c) Meyvelerinin fazla tüketilmesi kabızlık sorunu yaratmaktadır.
- d) Meyveleri ticari öneme sahiptir.

4.41 Familya: MYRTACEAE

Tür ismi: *Myrtus communis* L. **subsp. communis** L. (Herb. No: Yıldırım 1282) (Şekil 7.51)

Yerel isim: Murt, Kara murt, Gara murt

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Zonguldak, Antalya, Çanakkale, Hatay, İçel, İzmir, Muğla, Ordu, Sinop, Trabzon (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, B1, B2, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Seyir Terası Mevkii

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri ve yaprakları develer eskidiği zaman tedavi amaçlı kullanılmaktadır.
- b) Yapraklarından demleme yoluyla elde edilen çayı karın ağrısı ve sancıya karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Meyveleri mide ağrısına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Murt yağı, kekik yağı ve tehni yağı demleme yoluyla yapılan çayı astıma karşı tedavide kullanılmaktadır.
- e) Meyvelerinden demleme yoluyla elde edilen çayı aç karnına içilerek şeker hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- f) Meyveleri ve yaprakları ticari öneme sahiptir.
- g) Meyveleri gıda olarak kullanılmaktadır.

- h) Murt yağı, kekik, tehni yağı demleme yoluyla yapılan çayı incir gibi kuru yemişlere haşerelerin gelmesini önlemek için kullanılmaktadır. Kuru incirler yapılan çayda yıkanır ve tekrar kurutulur.
- i) Meyveleri tansiyon ve kolesterole karşı tedavide gıda olarak kullanılmaktadır.
- j) Ağaç üzerinde bulunan küçük yumrular sihil olan bölgeye sarılarak tedavi sağlanmaktadır.

4.42 Familya: OLEACEAE

Tür ismi: *Fontanesia phillyraoides* Labill. **subsp. phillyraoides** * (Herb. No: Yıldırım 1181)

Yerel isim: Sarı dut ağacı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:

Araştırma Alanı: Alanya-İncekum Beldesi

Kullanım Amacı: Süs

Kullanılış Şekli:

- a) Bahçe süslemede kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Olea europaea* L. **var. europaea** L. (Herb. No: Yıldırım 1270)

Yerel isim: Sitin, Zeytin

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Gaziantep, İstanbul, Mardin, Adıyaman, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Burdur, Çanakkale, Denizli, Hatay, Isparta, İçel, Konya, Manisa, Kahramanmaraş, Muğla, Samsun, Tekirdağ, Şanlıurfa (A1, A2, A6, A7, A8, B1, C2, C3, C4, C5, C7, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Meyvelerinden turşusu yapılarak gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Meyvelerinde yağı çıkartılarak yemeklerde kullanılmaktadır.
- c) Yağı ticari öneme sahiptir.

- d)** Yağı, bebeklerde gaz sorununa karşı karın bölgesine haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- e)** Yağı, diz ağrılarına karşı haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- f)** Yağı, limon ve kömürle karıştırılarak hayvan zehirlenmelerine karşı kullanılmaktadır.
- g)** Yağı, kabızlık tedavisinde kullanılmaktadır.
- h)** Yağı, egzama olan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- i)** Yağı, kanamayı durdurucu özelliği vardır.
- j)** Yağı, açık olan yaraya haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- k)** Yaprak ve çiçeklerinden kolonyası yapılmaktadır.
- l)** Evde yapılmış zeytin turşusunun çekirdekleri hap şeklinde yutularak mide ve basur rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.
- m)** Zeytin yapraklarından kaynama yoluyla yapılan çayı, kolesterol ve şeker hastalıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.
- n)** Zeytin çekirdekleri preslenerek yakacak olarak kullanılmaktadır.
- o)** Ağı, katran, zeytinyağı ve kekik kaynama yoluyla yapılan çayı biyolojik mücadelede kullanılmaktadır.
- p)** Ağu suyu ve zeytinyağı karıştırılarak 1 gün bekletilir. Bu karışım romatizmal ağrıların bulunduğu bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- r)** Süt ve zeytinyağı karıştırılarak karnı şişen hayvana oral yolla verilerek tedavi sağlanır.
- s)** Eşeğin bağırsakları çalışmadığı zaman arka açıklığın olduğu bölgeye zeytinyağı sürülerek tedavi sağlanmaktadır.
- t)** Yılan soktuğu zaman dişi çürük olmayan bir kişi ağzını zeytinyağı ile çalkaladıktan sonra o bölgede ki kanı emmek suretiyle boşaltarak tedavi sağlanmaktadır.
- u)** Yaprakları diş rahatsızlıklarında çiğnenerek tedavi sağlanmaktadır.
- v)** Yaprakları kaynama yoluyla yapılan çayı tansiyon düzenlemede ve mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
- y)** Hayvanların gözlerinde olan boz hastalığına karşı zeytin meyvelerinden elde edilen yağı göze damlatılarak tedavi sağlanmaktadır.

- z) Zeytin yaprağı, şeftali yaprağı, sarımsak ve elma yaprağı karıştırılarak kaynama yoluyla yapılan çay astıma karşı tedavide kullanılmaktadır.
- aa) Zeytinyağı, bal ve yeşil sabun karıştırılarak iltihap olan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- bb) Yapraklı dalları hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Phillyrea latifolia* L. (Herb. No: Yıldırım 1055, 1241, 1265) (Şekil 7.50)

Yerel isim: Kesme

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, İstanbul, Zonguldak, Aydın, Balıkesir, Çanakkale, Isparta, İçel, Muğla, Sakarya, Sinop, Tekirdağ, Tokat, Trabzon(A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, B1, B2, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Karadağ Mevkii

Kullanım Amacı: Ev malzemeleri, Hayvan hastalıkları, Hayvan yemi

Kullanılış Şekli:

- a) Keçi, koyun gibi hayvanların gözleri boz yürüdüğü (geçici körlük) zaman yaprakları çiğnenerek hayvanın gözüne püskürtülür.
- b) Dalları süpürge yapımında kullanılmaktadır.
- c) Hayvanlara yem olarak kullanılmaktadır.

4.43 Familya: OROBANCHACEAE

Tür ismi: *Orobanche anatolica* Boiss. & Reuter (Herb. No: Yıldırım 1283)

Yerel isim: Boğazsa, Yer siki, Eşek siki

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, İstanbul, Mardin, Kastamonu, Bitlis, Adıyaman, Antalya, Denizli, Erzurum, İçel, Kırşehir, Konya, Kahramanmaraş, Niğde, Sivas (A2, A3, A4, A6, A8, B4, B5, B6, B7, B9, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı:

Kullanılış Şekli:

- a) Bakla parazitidir. Olduğu yerdeki bitkilerde bakla meyve vermez.

5.44 Familya: PAEONIACEAE

Tür ismi: *Paeonia mascula* (L.) Mill. **subsp. mascula** (L.) Mill. (Herb. No: Yıldırım 1232)
(Şekil 7.53)

Yerel isim: Ayı döşeği, Ayı gülü

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Bitlis, Antalya, Hatay (C3, C6, C9)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yaprakları dövülerek uçuk olan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.

4.45 Familya: PAPAVERACEAE

Tür ismi: *Fumaria officinalis* L. **subsp. cilicica** (Hauskn.) Liden (Herb. No: Yıldırım 1066)

Yerel isim: Yalancı geçi

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Mardin, Ankara, Artvin, Diyarbakır, Erzurum, Gümüşhane, Hatay, İçel, Konya, Sivas, Şanlıurfa (A6, A7, A9, B4, B8, C3, C5, C6, C7, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Hayvan yemi

Kullanılış Şekli:

- a) Bahçe zararlısıdır.
- b) Hayvanlar oturlarlar.

Tür ismi: *Glaucium leiocarpum* Boiss. (Herb. No: Yıldırım 1196)

Yerel isim: Yayla mümülsü, Yayla gelinciği

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Erzincan, Eskişehir, Isparta, İzmir, Konya, Malatya, Nevşehir, Niğde, Sivas, Bayburt (A2, A8, B1, B3, B4, B5, B6, B7, B8, C2, C3, C4, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünleri gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Eskiler zamanlarda çiçeklerinden şurubu yapılarak tedavi amaçlı olarak kullanılmıştır.

Tür ismi: *Papaver pilosum* Sibth & SM. **subsp. pilosum** (Herb. No: Yıldırım 1197)

Yerel isim: Yayla mümülsü, Yayla gelinyemişi

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, Zonguldak, Antalya (A3, A4, C2, C3, C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünleri gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Eskiler zamanlarda çiçeklerinden şurubu yapılarak tedavi amaçlı olarak kullanılmıştır.

Tür ismi: *Papaver rhoeas* L. (Herb. No: Yıldırım 1284)

Yerel isim: Gelincik

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Bolu, Gaziantep, İstanbul, Amasya, Antalya, Çanakkale, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, İçel, Samsun, Tekirdağ, Trabzon (A1, A2, A3, A5, A6, A7, B3, B7, B8, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Denizyolu Mevkii

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Taze yaprakları gıda tüketilmektedir.

4.46 Familya: PEDALIACEAE

Tür ismi: *Sesamum indicum* L.* (Şekil 7.52)

Yerel isim: Susam

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Baharat, Gıda, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Tohumları ticari öneme sahiptir.
- b) Tohumları baharat olarak kullanılmaktadır.
- c) Tohumlarından yağı çıkarılmaktadır.

4.47 Familya: PINACEAE

Tür ismi: *Abies cilicica* (Ant. & Kotschy) Carr. **subsp. isaurica** Coode & Cullen (Herb. No: Yıldırım 1123)

Yerel isim: İledin, İladin (**Endemik-LC**)

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, Karaman (C3, C4)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Gökguzluk Yaylası

Kullanım Amacı: Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Reçinesi çıiban olgunlaştırmada kullanılmaktadır.
- b) Reçinesi açık yaralara haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- c) Kozalakların içerisindeki reçine ile bal karıştırılarak tüketilmesi ülser tedavisinde kullanılmaktadır.
- d) Reçinesi arpa unu ile kaynama yoluyla yapılan çayı diz ağrılarına karşı ağrıyan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- e) Reçinesi böcülü yara (deri üzerinde oluşan bir tür sulu yara) tedavisinde haricen uygulanarak tedavi kullanılmaktadır.
- f) Reçine kaynatılarak sakız yapılmaktadır.
- g) Yaylada yetiştirilen sebze ve meyvelerin pazarlarda satılırken üzerlerine küçük bir dal konularak yetiştigi yeri göstermek amacıyla belirteç olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Cedrus libani* A. Rich **var. libani** (Herb. No: Yıldırım 1217) (Şekil 7.54)

Yerel isim: Katran, Ardıç

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Afyonkarahisar, Antalya, Hatay, Kahramanmaraş, Muğla, Tokat, Karaman (A6, B3, B6, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı Gazipaşa-Gökguzluk Yaylası

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Ev malzemeleri, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından ve gövdesinden katran elde edilmektedir.
- b) Büyük baş hayvanların soğuklamasında katran ağızdan dökülerek tedavi sağlanmaktadır.
- c) Büyük baş hayvanların soğuklamasında katran pekmezle karıştırılarak ağızdan dökülerek tedavi sağlanmaktadır.
- d) Ağı, zeytinyağı, kekik ve katranın kaynama yoluyla yapılan çayı biyolojik mücadelede (sinek vb.) kullanılmaktadır.
- e) 200 ml. Suya 1 su bardağı katran kaynama yoluyla yapılan çayı biyolojik mücadelede (kırmızı örümceklere vb.) kullanılmaktadır.
- f) Gövdesi Culfalık (dokuma tezgahı) yapımında kullanılmaktadır.
- g) Hayvan parazitlerine karşı katran haricen uygulanarak tedavide kullanılır.
- h) Katran ve zift kaburga ağrılarına karşı tedavide haricen uygulanır.
- i) Katran göbeğinden kaynama yoluyla elde edilen çayı sancıya karşı tedavide kullanılmaktadır.
- j) Katran farenin ısırıldığı yere haricen uygulanarak tedavi sağlanır.
- k) Yılan soktuğunda ve zehirlenmelerde 1 kaşık kül ile katran karıştırıp hayvan veya insana içirilerek tedavi sağlanır. Fazla içirilmesi tehlikelidir.
- l) Keçinin ağız yaralarına katran haricen uygulanarak tedavi sağlanır.
- m) Katran, püse ve sadeyağı karıştırılıp ısıtılarak ineğin derisi üzerindeki mantar olan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- n) Dallarından yaba ve döven yapılmaktadır.
- o) Katran hayvanlardaki uyuz hastalığına karşı tedavide haricen uygulanarak kullanılmaktadır.
- p) Astım ve soğuk algınlığına karşı tedavide bir tane küp şekerin üzerine bir damla katran yenilmek suretiyle uygulanılmaktadır.
- r) Katran yanık olan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.

- s) Açık yara tedavisinde katran o bölgenin kenarlarına haricen uygulanır.
- t) Pese ve katran karıştırılarak sivilce tedavisinde haricen uygulanarak kullanılmaktadır.
- u) Pese ve katran karıştırılarak egzama tedavisinde haricen uygulanarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Pinus brutia* Ten. **var. brutia** (Herb. No: Yıldırım 1247) (Şekil 7.55)

Yerel isim: Çam, İşam, Kızılşam, Kızılçam, Gızılşam, Gızılçam

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Zonguldak, Antalya, Aydın, Bilecik, Kütahya, Malatya, Muğla, Sinop (A2, A3, A4, B2, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Kızıl Güney Köyü

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Diğer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Püse = pese elde edilmektedir.
- b) Zimbit, nane ve pese karıştırılarak karın ağrısı ve sancı olan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- c) Kırmızı olan dış kabuğa ekki denilmektedir. Ekki tuz ile karıştırılarak yanlığın (keçi derisinden elde edilen tereyağı yapmak için kullanılan tulum) dış kısmına haşere gelmesini önlemek için dökülür.
- d) Reçinesi ağda olarak kullanılmıştır.
- e) Dallarından boyunduruk yapılmaktadır.
- f) İnce dallarından ok yapılmış (Eskiden).
- g) Bitkinin öz kısmından ev döşemesi yapılmış (Eskiden).
- h) Dallarından döven yapılmaktadır.
- i) Püse yapıştırıcı olarak kullanılmaktadır.
- j) Reçinenin koyu kısımları balla karıştırılarak tüketilmesi gastrit tedavisinde kullanılmaktadır.
- k) Püse hayvanlara haricen uygulanarak biyolojik mücadelede kullanılmaktadır.

- l) Taze sürgünlerinin kaynama yoluyla yapılan çayı vereme karşı tedavide kullanılmaktadır.
- m) Bitkinin öz kısmından culfalık (dokuma makinası) yapılmaktadır.
- n) Gövdesinden çeyiz sandığı yapılmıştır.
- o) Dallarından oklava yapılmaktadır.
- p) Reçinesi yara tedavisinde haricen uygulanır.
- r) Bitkinin öz kısmından kaynama yoluyla elde edilen çayı mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
- s) Reçinesinin tüketilmesi mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
- t) Çam yaprağı, pelit külü ve tehni yaprağı kaynama yöntemiyle yapılan çayı banyoda durulama suyuna karıştırılarak alerjik rahatsızlıkların tedavisinde kullanılmaktadır.
- u) Katran ve püse egzama tedavisinde haricen uygulanmaktadır.
- v) Çarıklara pese sürüp nemli toprağa gömerek çarıkların gevreyip kırılması önlenirmiş (Eskiden).
- y) Reçinesi kaynatılarak sakız elde edilmektedir.
- z) Reçinesi ticari öneme sahiptir.
- aa) Hayvanlarda olan soğuklama ve cembere (gaitadan kan gelmesi) hastalıklarına karşı tedavide pese kül ile karıştırılarak tüketilir.
- bb) Reçinesi sütle kaynatılarak tüketilmesi mide rahatsızlıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- cc) Keçi ve inek gibi hayvanlar doğum yaparken zorlanırlarsa altlarına çam dallarından buğu yapılarak işlem hızlandırılır.
- dd) Pese soğana sürülerek hayvana yedirilirse hayvan soğuklamalarına karşı tedavi sağlanmaktadır.

Tür ismi: *Pinus nigra* J. F. Arnold **subsp.** *Pallasiana* (Lamb.) Holmboe **var.** *pallasiana*
(Herb. No: Yıldırım 1247)

Yerel isim: Çam, İşam, Garaşam, Karaçam, Gara çam

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Kastamonu, Ankara, Antalya, Balıkesir, Denizli, Hatay, İçel, Kütahya, Sinop, Yozgat (A3, A4, A5, B1, B2, B4, B5, B6, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Diğەر, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Püse = pese elde edilmektedir.
- b) Zimbit, nane ve pese karıştırılarak karın ağrısı ve sancı olan bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- c) Kırmızı olan dış kabuğa ekki denilmektedir. Ekki tuz ile karıştırılarak yanlığın (keçi derisinden elde edilen tereyağı yapmak için kullanılan tulum) dış kısmına haşere gelmesini önlemek için dökülür.
- d) Reçinesi ağda olarak kullanılmış (eskiden).
- e) Dallarından boyunduruk yapılmaktadır.
- f) İnce dallarından ok yapılmış (Eskiden).
- g) Bitkinin öz kısmından ev döşemesi yapılmış (Eskiden).
- h) Dallarından döven yapılmaktadır.
- i) Püse yapıştırıcı olarak kullanılmaktadır.
- j) Reçinenin koyu kısımları balla karıştırılarak tüketilmesi gastrit tedavisinde kullanılmaktadır.
- k) Püse hayvanlara haricen uygulanarak biyolojik mücadelede kullanılmaktadır.
- l) Taze sürgünlerinin kaynama yoluyla yapılan çayı vereme karşı tedavide kullanılmaktadır.
- m) Bitkinin öz kısmından culfalık (dokuma makinası) yapılmaktadır.
- n) Gövdesinden çeyiz sandığı yapılmıştır.
- o) Dallarından oklava yapılmaktadır.
- p) Reçinesi yara tedavisinde haricen uygulanır.
- r) Bitkinin öz kısmından kaynama yoluyla elde edilen çayı mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

- s) Reçinesinin tüketilmesi mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
- t) Çam yaprağı, pelit külü ve tehni yaprağı kaynama yöntemiyle yapılan çayı banyoda durulama suyuna karıştırılarak alerjik rahatsızlıkların tedavisinde kullanılmaktadır.
- u) Katran ve püse egzama tedavisinde haricen uygulanmaktadır.
- v) Çarıklara pese sürüp nemli toprağa gömerek çarıkların gevreyip kırılması önlenirmiş (Eskiden).
- y) Reçinesi kaynatılarak sakız elde edilmektedir.
- z) Reçinesi ticari öneme sahiptir.
- aa) Hayvanlarda olan soğuklama ve cembere (gaitadan kan gelmesi) hastalıklarına karşı tedavide pese kül ile karıştırılarak tüketilir.
- bb) Reçinesi sütle kaynatılarak tüketilmesi mide rahatsızlıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- cc) Keçi ve inek gibi hayvanlar doğum yaparken zorlanırlarsa altlarına çam dallarından buğu yapılarak işlem hızlandırılır.
- dd) Peseyi soğana sürülerek hayvana yedirilirse hayvan soğuklamalarına karşı tedavi sağlanmaktadır.

4.48 Familya: PLATANACEAE

Tür ismi: *Platanus orientalis* L. (Herb. No: Yıldırım 1285)

Yerel isim: Buladan, Biladan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Hakkâri, Karabük, Bitlis, Ankara, Antalya, Balıkesir, Bingöl, Bursa, Diyarbakır, Edirne, Eskişehir, İçel, Kütahya, Kahramanmaraş, Muğla, Sinop, Tokat, Trabzon, Tunceli (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, B1, B2, B3, B4, B7, B8, B9, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C8, C9)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Boya, Ev malzemeleri, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yapraklarından kaynama yoluyla elde edilen çay romatizmal ağrıların tedavisinde kullanılmaktadır (21 gün).

- b) Dallarından ve gövdesinden döven, bişek, tuluk, tarak, senit, oklava ve kaşık gibi ev malzemeleri yapılmaktadır.
- c) Yapraklarından kaynama yoluyla elde edilen çayı damar tıkanıklığı tedavisinde kullanılmaktadır.
- d) Bitkinin öz kısmından culfalık (dokuma makinası) yapılmaktadır.
- e) Ağaç kabuklarından kaynama yoluyla elde edilen sarı renkteki çayı boya maddesi olarak kullanılmaktadır.
- f) Yapraklarından kaynama yoluyla elde edilen çayı menüsküs ağrılarına karşı tedavide haricen uygulanır.
- g) Kökünden kaynama yoluyla elde edilen çayı sarılığa karşı tedavide kullanılmaktadır.

5.49 Familya: PLANTAGINACEAE

Tür ismi: *Plantago lanceolata* L. (Herb. No: Yıldırım 1154)

Yerel isim: 7 damar otu, Damar otu, Damarlı ot, Sinir otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Iğdır, Kars, Hakkâri, Şırnak, Ağrı, Amasya, Ankara, Antalya, Balıkesir, Bingöl, Burdur, Çanakkale, Edirne, Elazığ, Eskişehir, Giresun, Hatay, Kocaeli, Konya, Kütahya, Kahramanmaraş, Muğla, Nevşehir, Ordu, Sakarya, Trabzon (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C9, C10)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünleri kavru olarak gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Taze sürgünleri kanser hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.
- c) Taze sürgünlerinden kaynama yoluyla elde edilen çayı basur tedavisinde haricen uygulanır.
- d) Taze sürgünlerinden kaynama yoluyla elde edilen çayı astım tedavisinde kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Veronica anagallis-aquatica* L. (Herb. No: Yıldırım 1067)

Yerel isim: Su teresi, Gerdeme, Bağla

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Bolu, İstanbul, Kars, Çankırı, Kastamonu, Ankara, Antalya, Aydın, Denizli, Diyarbakır, Erzincan, Isparta, İçel, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kütahya, Rize, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Van (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Kırahmetler Köyü

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünleri kavrulmuş olarak salatası yapılır ya da yoğurtla karıştırılarak gıda olarak tüketilir.
- b) Gıda olarak tüketilmesi bağışıklık sistemini güçlendirmektedir.

4.50 Familya: POACEAE

Tür ismi: *Arundo donax* L.

Yerel isim: Kargı, Gargı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bursa, Kocaeli, Manisa, Muğla, Tekirdağ (A1, A2, A8, B1, B2, C1, C2, C5)

Araştırma Alanı:

Kullanım Amacı: Diğer, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Gövdeleri seralarda bitkilerin sarılması için kullanılmaktadır.
- b) Gövdelerinin ticari öneme sahiptir.
- c) Gövdelerinden gölgelik yapılmaktadır.
- d) Gövdeleri küçük çubuk şeklinde kırılarak iplik sarmak için kullanılmaktadır

Tür ismi: *Avena sterilis* L. *subsp. ludoviciana* (Durieu) Gillet & Magne (Herb. No: Yıldırım 1045)

Yerel isim: Ihram, Eğrilce, Evram

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Kars, Mardin, Batman, Şırnak, Ağrı, Antalya, Hatay, İzmir, Manisa, Rize, Şanlıurfa (A8, A9, B1, B2, B8, B9, C3, C4, C5, C6, C7, C8, C9)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Diğer, Hayvan yemi

Kullanılış Şekli:

- a) Hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- b) Tohumları çocuk oyunları için kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Briza maxima* L. (Herb. No: Yıldırım 1172)

Yerel isim: Çıldırak, Çingirak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Düzce, İstanbul, Antalya, Bursa, Çanakkale, Giresun, Hatay, İçel, İzmir, Muğla, Samsun, Sinop, Trabzon (A1, A2, A3, A5, A6, A7, A8, B1, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Karadağ Mevkii

Kullanım Amacı: Diğer, Hayvan yemi, Süs

Kullanılış Şekli:

- a) Çocuk oyunları için kullanılır.
- b) Vitrin ya da vazo süsü olarak kullanılır.
- c) Tavşan yemi olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Elymus repens* (L.) Madrono (Herb. No: Yıldırım 1286)

Yerel isim: Ayrık otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, İstanbul, Ardahan, Kastamonu, Ağrı, Antalya, Artvin, Erzurum, Rize, Trabzon, Van (A2, A3, A4, A7, A8, A9, B8, B9, B10, C2, C3)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Kökünden kaynama yoluyla yapılan çayı böbrek taşı ve diz ağrılarına karşı tedavisinde kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Panicum miliaceum* L. (Herb. No: Yıldırım 1287)

Yerel isim: Darı, Akdarı, Süpürge darısı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Zonguldak, Kastamonu, Bitlis, Bursa, Elazığ, Erzincan, Gümüşhane, Isparta, Kırklareli (A1, A2, A3, A4, A7, B7, B9, C3, C5)

Araştırma Alanı: Alanya-Avsallar Beldesi

Kullanım Amacı: Ev malzemesi, Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından süpürge yapılmaktadır.
- b) Hayvanların tüketmesi halinde zehirlenmektedir.
- c) İnsanlar tarafından gıda olarak tüketilmektedir.

Tür ismi: *Polypogon monspeliensis* (L.) Desf. (Herb. No: Yıldırım 1140)

Yerel isim: Tuğlu ot

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Ankara, Aydın, Diyarbakır, Edirne, Erzurum, Eskişehir, Hatay, İçel, İzmir, Konya, Malatya, Manisa, Muğla, Nevşehir, Tunceli (A1, A2, A8, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C8)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Karadağ Mevkii

Kullanım Amacı: Diğer, Hayvan yemi, Süs

Kullanılış Şekli:

- a) Çocuk oyunları için kullanılır.
- b) Vitrin ya da vazo süsü olarak kullanılır.
- c) Tavşan yemi olarak kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Secale cereale* L. var. *cereale* *

Yerel isim: Çavdar

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Tohumların kaynama yöntemiyle yapılan çayı ishale karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Zea mays* L. **subsp. mays** L.* (Herb. No: Yıldırım 1288)

Yerel isim: Mısır, Darı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Iğdır, Kars, Hakkâri, Adıyaman, Artvin, Bursa, Diyarbakır, Giresun, Ordu, Rize, Trabzon (A2, A6, A7, A8, A10, B7, B10, C7, C10)

Araştırma Alanı: Alanya-Mahmutlar Kasabası

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Darı püskülünü (dişi organları) kaynatıp, arpa unuyla karıştırılıp küçükbaş hayvanlara yedirilerek kabızlığını gidermede kullanılır.
- b) Mısır püskülünün kaynama yoluyla yapılan çayı böbrek iltihabını ve böbrek taşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Mısır püskülünün kaynama yoluyla yapılan çayı idrar söktürücü olarak tedavide kullanılmaktadır.
- d) Teke (erkek keçi) mısırı yediği zaman siğdirmesi(idrarını tenine yapması) önlenir.
- e) Tohumları yağda kavrulmuş kuruyemiş olarak tüketilmektedir.
- f) Elde edilen bu kuruyemiş öksürüğü çoğaltmaktadır.
- g) Tohumları ticari öneme sahiptir.
- h) Meyveleri gıda olarak tüketilmektedir.

4.51 Familya: POLYGONACEAE

Tür ismi: *Polygonum cognatum* Meissn. (Herb. No: Yıldırım 1187)

Yerel isim: Mazmaza

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Gaziantep, Bitlis, Adıyaman, Ankara, Bursa, Erzurum, Isparta, Konya, Kütahya, Muğla, Rize, Şanlıurfa (A2, A4, A8, A9, B2, B3, B4, B7, B9, C2, C3, C4, C6, C7)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Kavru olarak gıda olarak tüketilmektedir.

Tür ismi: *Rumex acetosella* L. (Herb. No: Yıldırım 1219)

Yerel isim: Kuzukulağı, Ekşimik, Ekşimek

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, İstanbul, Kastamonu, Bitlis, Ağrı, Amasya, Ankara, Artvin, Çanakkale, Edirne, Giresun, Isparta, İzmir, Kayseri, Kütahya, Kahramanmaraş, Ordu, Rize, Tunceli (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, B1, B2, B4, B5, B6, B7, B9, B10, C3, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanılış Şekli:

- a) Yaprakları gıda olarak tüketilmektedir.

Tür ismi: *Rumex crispus* L. (Herb. No: Yıldırım 1179, 1188)

Yerel isim: İlabada, Labada, Pancarcık

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, Gaziantep, İstanbul, Ardahan, Kastamonu, Ankara, Artvin, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir, Konya, Tunceli (A1, A2, A3, A5, A8, A9, B2, B4, B7, B9, C4, C6)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Gıda olarak tüketilmesi bağırsakları çalıştırmaktadır.
b) Ticari öneme sahiptir.
c) Hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

4.52 Familya: PORTULACACEAE

Tür ismi: *Portulaca oleracea* L. (Herb. No: Yıldırım 1290) (Şekil 7.56)

Yerel isim: Tokmakan, Hava otu, Semizotu, Temiz otu, Pırpır otu, Toomakan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Artvin, Bursa, Çanakkale, Denizli, Kocaeli (A1, A2, A8, C2, C5)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Toprak üstü aksamı gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Fazla tüketilmesi kabızlık gibi bağırsak rahatsızlıklarını meydana getirir.
- c) Toprak üstü aksamı, kolesterol rahatsızlığının tedavisinde tüketilmektedir.

4.53 Familya: PRIMULACEAE

Tür ismi: *Anagallis foemina* Mill. (Herb. No: Yıldırım 1144)

Yerel isim: Puturak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Bolu, İstanbul, Afyonkarahisar, Ağrı, Amasya, Ankara, Bilecik, Çanakkale, Erzurum, Isparta, İzmir, Sinop (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A8, B1, B3, B9, C3, C5)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı:

Kullanılış Şekli:

- a) Bahçe zararlısıdır.

4.54 Familya: RANUNCULACEAE

Tür ismi: *Nigella sativa* L.*

Yerel isim: Otçam, Çüçcem, Çörek otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Baharat, Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Tohumları dövülerek kefenin içerisine konulmaktadır.
- b) Tohumları baharat olarak kullanılmaktadır.

- c) Tohumları dövülerek bal ile karıştırılır kansere karşı tüketilmektedir.
- d) Tohumları zehirli guatra hastalığına tüketilmesi tedavi amaçlı kullanılmaktadır.
- e) Tohumlarından kaynama yolu ile yapılan çayı öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- f) Tohumlarından kahve yapılmaktadır. Öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- g) Tohumlar kavrulmadan pekmeze karıştırılarak tüketilmesi öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- h) Otçam ve badem dövülüp püren balı ile karıştırılarak öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- i) Hayvanlarda oluşan berelenmeye karşı süt ile otçam karıştırılarak ineğe içirilerek tedavi sağlanmaktadır.
- j) İnsan ve hayvanlarda karın ağrılarına karşı tohumları tüketilmektedir.

4.55 Familya: RHAMNACEAE

Tür ismi: *Paliurus spina-christi* Mill. (Herb. No: Yıldırım 1056) (Şekil 7.57)

Yerel isim: Çaltı diken, Aslanpençesi

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Düzce, İstanbul, Mardin, Siirt, Karabük, Kastamonu, Bitlis, Adıyaman, Ankara, Antalya, Artvin, Balıkesir, Çanakkale, Elazığ, Hatay, İçel, İzmir, Konya, Muğla, Samsun, Sinop, Tekirdağ, Trabzon (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, B1, B2, B3, B4, B7, B8, B9, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8, C9)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Diğer, Ev malzemeleri, İnsan hastalıkları, Süs

Kullanılış Şekli:

- a) Tohumlarından bileklik, kolye gibi süs eşyaları yapılarak veya cüzdan içlerine konularak nazara karşı korumada kullanılmaktadır.
- b) Develerin boynuna veya havutuna takılarak nazara karşı kullanılmaktadır.
- c) Dallarından övendire = embel yapılmaktadır.
- d) Tohumlarından kaynama yoluyla yapılan çayı idrar yolu iltihabı ve şeker hastalığını tedavisinde kullanılmaktadır.

- e) Bahçe kenarlarına konularak domuz gibi zararlı hayvanların bahçe içerisine girmesi önlenmektedir.
- f) Tohumlarından tesbih yapılmaktadır.
- g) Tohumlarından kaynama yoluyla yapılan çayı böbrek taşı düşürmek için kullanılmaktadır.

4.56 Familya: ROSACEAE

Tür ismi: *Amygdalus orientalis* Mill. (Herb. No: Yıldırım 1291)

Yerel isim: Acı badem, Acı payam

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Mardin, Şırnak, Çankırı, Bitlis, Ankara, Antalya, Erzincan, İçel, Kayseri, Konya, Kahramanmaraş, Niğde, Uşak (A4, B2, B3, B4, B5, B7, B8, C3, C4, C5, C6, C8, C9)

Araştırma Alanı: Alanya-Güzelbağ Beldesi

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri ticari öneme sahiptir.
- b) Tohumları bağışıklık sistemini güçlendirmek için tüketilmektedir.
- c) Meyvelerinin suda haşlanıp tüketilmesi şeker hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Tohumları şeker ve tansiyona karşı tedavide tüketilmektedir.
- e) Günde birkaç tane tüketilmesi egzama ve alerjik rahatsızlıklara karşı tedavide kullanılmaktadır.
- f) Günde 5-6 tane tüketilmesi astıma karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Cerasus avium* (L.) Moench*

Yerel isim: Kiraz

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri tüketilmektedir.
- b) Meyve sapsarı kurutularak dekoksasyon yöntemiyle yapılan çayı böbrek hastalıkları tedavisinde kullanılmaktadır.
- c) Meyve sapsarı kurutularak dekoksasyon yöntemiyle yapılan çayı zayıflamak için kullanılmaktadır.
- d) Meyve sapsarı kurutularak dekoksasyon yöntemiyle yapılan çayı iltihap ve sancı giderici olarak kullanılmaktadır.
- e) Meyveleri bağırsakları çalıştırmaktadır.

Tür ismi: *Crataegus monogyna* Jacq. var. *monogyna* (Herb. No: Yıldırım 1008, 1267)
(Şekil 7.58)

Yerel isim: Alıç, Aluç

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Mardin, Şırnak, Bitlis, Adıyaman, Amasya, Ankara, Antalya, Aydın, Bursa, Erzincan, İçel, İzmir, Konya, Kütahya, Samsun, Tekirdağ, Şanlıurfa, Karaman (A1, A2, A3, A4, A5, A6, B2, B3, B4, B6, B7, B8, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8, C9)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyve olarak tüketilmektedir.
- b) Meyvesi böbrek taşı tedavisinde kullanılmaktadır.
- c) Yaprığı ve çiçeğinin demleme yöntemiyle yapılan çayı astım tedavisinde kullanılmaktadır.
- d) Çiçeğinin demleme yoluyla yapılan çayı damar tıkanıklığı tedavisinde kullanılmaktadır.
- e) Meyvelerinin taze olarak tüketilmesi damar tıkanıklığına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Cotoneaster nummularius* Fisch. & C.A.Mey. (Herb. No: Yıldırım 1205) (Şekil 7.62)

Yerel isim: Kürk ağacı, Kürt ağacı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, Kars, Hakkâri, Kastamonu, Bitlis, Adıyaman, Afyonkarahisar, Ağrı, Amasya, Ankara, Artvin, Bilecik, Gümüşhane, Isparta, Kahramanmaraş, Muş, Nevşehir, Niğde, Sivas, Tunceli, Karaman (A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10, C3, C4, C5, C6, C7, C9, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından eğirtmek ve kirmen yapılmaktadır.
- b) Çiçek ve yapraklarından demleme yoluyla yapılan çayı böbrek taşı tedavisinde kullanılmaktadır.
- c) Kabuğundan kaynama yoluyla yapılan çayı tansiyonu dengeler.
- d) Meyveleri tüketilmektedir.
- e) Yapraklarından demleme yoluyla yapılan çayı prostat tedavisinde kullanılmaktadır.
- f) Dallarından süpürge yapılmaktadır.

Tür ismi: *Cydonia oblonga* Mill.* (Şekil 7.59)

Yerel isim: Ayva, Hayva

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarında kaşık yapılmaktadır.
- b) Meyvesi tüketilmektedir.
- c) Yapraklarından kaynama yoluyla elde edilen çayı öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Meyveleri ishal karşı tedavide kullanılmaktadır.
- e) Çiçeklerinden demleme yoluyla elde edilen çayı ishal ve öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

- f) Meyvelerinden reçel yapılmaktadır.
- g) Meyvelerinin çürüyen kısımları yüze sürülerek kırışik giderici olarak kullanılmaktadır.
- h) Tohumları az miktarda su da bekletilerek kıvamlaşır. Bu da jöle olarak kullanılmaktadır.
- i) Tohumları az miktarda su da bekletilerek jöle kıvamına gelince cilde sürülerek kırışiklik giderici olarak kullanılmaktadır.
- j) Bulgur pilavı pişirilirken içerisinde ayva konulur. Bu pişen ayva kişiler tarafından gıda olarak tüketilmektedir.

Tür ismi: *Eriobotrya japonica* (Thunb.) Lindl.*

Yerel isim: Muşmala, Yenidünya

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçeklerinin kaynama yoluyla elde edilen şurubu barmenler tarafından kokteyl hazırlamada kullanılmaktadır.
- b) Meyveleri gıda olarak tüketilmektedir.
- c) Meyveleri ticari öneme sahiptir.

Tür ismi: *Eriolobus trilobatus* (Labill. Ex Poir.) M.Roem (Herb. No: Yıldırım 1292)

Yerel isim: Geyik elması

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Balıkesir, Hatay, Konya, Manisa, Kahramanmaraş (B1, C4, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-İlçe Merkezi

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyvelerinin tüketilmesi şeker hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.

- b) Yapraklarından demleme yoluyla elde edilen çayı şeker hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Yapraklarından demleme yoluyla elde edilen çayı astım rahatsızlıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Pyrus elaeagnifolia* Pallas **subsp. kotschyana** (Boiss.) Browicz (Herb. No: Yıldırım 1029)

Yerel isim: Deli armut, Taş armut, Daş Armud, Zingit, Ahlat

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, Kars, Amasya, Ankara, Gümüşhane, İçel, Konya, Kahramanmaraş, Muş, Sinop, Sivas, Van (A3, A5, A6, A7, A9, B4, B6, B8, B9, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çığlık Köyü

Kullanım Amacı: Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarında kaşık yapılmaktadır.
- b) Meyvesi gıda olarak tüketilmektedir.
- c) Yaprğından kaynama yoluyla elde edilen çayı öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Meyveleri ishale karşı tedavide kullanılmaktadır.
- e) Çiçeklerinden demleme yoluyla elde edilen çayı ishal ve öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Rosa canina* L. (Herb. No: Yıldırım 1293) (Şekil 7.60)

Yerel isim: Kuşburnu, Öküz götü, Öküz göbeği

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, İstanbul, Kars, Hakkâri, Batman, Kastamonu, Bitlis, Afyonkarahisar, Ağrı, Ankara, Antalya, Artvin, Balıkesir, Çanakkale, Çorum, Elazığ, Isparta, Kocaeli, Kütahya, Kahramanmaraş, Niğde, Ordu, Sivas, Tekirdağ, Trabzon, Yozgat, Karaman (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10, C2, C3, C4, C5, C6, C8, C9, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri tüketilmektedir.
- b) Meyveleri ticari öneme sahiptir.
- c) Kurutulmuş meyvelerinden çayı yapılmaktadır. Yörede çiller çayı olarak bilinmektedir.
- d) Meyvelerinden demleme yöntemiyle yapılan çayı öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- e) Meyveleri süt ile karıştırılarak açık yara tedavisinde haricen kullanılmaktadır.
- f) Meyvelerinden reçeli yapılmaktadır.

Tür ismi: *Rosa spp.** (Şekil 7.61)

Yerel isim: Gül

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Çiçeklerinden reçel yapılmaktadır.
- b) Çiçeklerinden elde edilen yağı hamilelikte oluşan karın çatlaklarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Çiçeklerinden elde edilen suyu cilt temizlemede kullanılmaktadır.
- d) Çiçeklerinden elde edilen yağı geceleri sürülerek sivilce ve siyah noktalara karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Rubus canescens* DC. **var. canescens** DC. (Herb. No: Yıldırım 1294)

Yerel isim: Böğürtlen, Böğürtlen diken

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, Bolu, İstanbul, Kastamonu, Amasya, Artvin, Balıkesir, Denizli, Eskişehir, Gümüşhane, Isparta, İçel, İzmir, Kırklareli, Kütahya, Samsun, Sivas, Tunceli, Yozgat (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, B1, B2, B3, B5, B6, B7, C2, C3, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Deniz Yolu Mevkii

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Kökünden kaynama yoluyla elde edilen çayı böbrek taşı tedavisinde kullanılmaktadır.
- b) Kökünden kaynama yoluyla elde edilen çayı kansere karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Meyvelerinin tüketilmesi böbrek yetmezliği ve kansızlığa karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Bitkinin taze sürgünleri kurutularak açık yara tedavisinde haricen uygulanır.
- e) Bitkinin taze sürgünleri ticari öneme sahiptir.
- f) Bitkinin kökünün kaynama yoluyla elde edilen çayı sarılığa karşı tedavide kullanılmaktadır.

4.57 Familya: RUTACEAE

Tür ismi: *Citrus limon* (L.) Burn. F.*

Yerel isim: Limon

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Diğler, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Limon, kömür ve zeytinyağı karıştırılarak hayvanların ağzına dökülerek zehirlenmeye karşı tedavide kullanılır.
- b) Meyvelerinden elde edilen suyu ekşi olarak kullanılır.
- c) Meyveleriyle saçlar yıkandığı zaman saçlar yumuşar.
- d) Göze 1 damla limon suyu damlatıldığı zaman gözler parlar.
- e) Meyveleri patatesle karıştırılıp kaynak makinası sonucu oluşan göz ağrılarına karşı tedavi için haricen uygulanır.
- f) Meyvelerinden elde edilen suyu tansiyona karşı kullanılmaktadır.
- g) Meyvelerinden elde edilen suyu jöle olarak kullanılmaktadır.

h) Tavukların gözlerinde oluşan boza (geçici körlük) karşı tedavide meyvelerinin suyu haricen uygulanmaktadır.

Tür ismi: *Citrus paradisi* Macfad.*

Yerel isim: Greyfurt

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı: -

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyvelerinden elde edilen suyu damar tıkanıklığına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- b) Meyveleri zayıflamak amacıyla tüketilmektedir.
- c) Meyvelerinden elde edilen suyu böbrek taşlarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Meyveleri tüketilirken hiçbir ilaç kullanılmamasına özen gösterilmektedir.

Tür ismi: *Ruta chalepensis* L.

Yerel isim: Kokar sedef, Arapotu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Antalya, İçel, Samsun, Trabzon (A5, A7, C3, C4, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Karadağ Mevkii, Yıldırım 1009, 1034.

Kullanım Amacı: İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Toprak üstü aksamı göbek üzerine haricen uygulanarak eş düşmesi (göbek üzerindeki damarın kayması) için karşı tedavide kullanılmaktadır.

4.58 Familya: SALICACEAE

Tür ismi: *Populus nigra* L. subsp. *caudina* (Ten.) Bugala (Herb. No: Yıldırım 1295)

Yerel isim: Kavak, Gavak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, Kahramanmaraş, Tunceli (B7, C3, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Merkez

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemeleri, İnsan hastalıkları, Ticari

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından boyunduruk yapılmaktadır.
- b) Gövdeleri ticari öneme sahiptir.
- c) Kültürü yapılarak piknik yerlerine dikilmektedir.
- d) Tohumları alerjik hastalıklara neden olmaktadır.

4.59 Familya: SANTALACEAE

Tür ismi: *Arceuthobium oxycedri* (DC.) M. Bieb. (Herb. No: Yıldırım 1210) (Şekil 7.63)

Yerel isim: Andız göveleği, Ökse otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, İstanbul, Kars, Bitlis, Antalya, Artvin, Denizli, Hatay, İçel, İzmir, Tekirdağ (A1, A2, A3, A5, A8, A9, B1, B9, C2, C3, C4, C5, C6, C9)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yoluyla yapılan çayı halsizliğe karşı tüketilmektedir.
- b) Böcülü yara (deri üzerinde oluşan bir tür sulu yara) tedavisinde ökse otu haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- c) Andız göveleğinden demleme yoluyla elde edilen çayı prostata karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Andız göveleğinden demleme yolu ile elde edilen çayı öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- e) Andız göveleğinden demleme yolu ile elde edilen çayı bronşite karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Viscum album* L. **subsp. album** L. (Herb. No: Yıldırım 1259)

Yerel isim: Gövelek, iladin göveleği

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, Kastamonu, Afyonkarahisar, Ankara, Artvin, Balıkesir, Bilecik, Çorum, Isparta, İzmir, Kırklareli (A1, A3, A4, A5, B1, B2, B3, B4, C2, C3)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Demleme yolu ile çayı yapılır.
- b) İladin göveleğini tuzla havanda ezilerek ağrı olan bölgeye haricen uygulanır.
- c) İladin göveleğinden demleme yolu ile elde edilen çayı balgam söktürücü ve akciğer rahatsızlıklarına karşı tedavi de kullanılmaktadır.

4.60 Familya: SCROPHULARIACEAE

Tür ismi: *Verbascum spp.* (Herb. No: Yıldırım 1131)

Yerel isim: Sığırkuyruğu, Süpürgelik, Boz kulak

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Ev malzemesi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Toprak üstü aksamından süpürge yapılmaktadır.
- b) Sarıçiçeklerinin demleme yoluyla yapılan çayı öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.
- c) Hayvanlar tarafından tüketilmesi öldürücü etkiye sahiptir.

4.61 Familya: SMILACACEAE

Tür ismi: *Smilax aspera* L. (Herb. No: Yıldırım 1031) (Şekil 7.64)

Yerel isim: Silcan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, Osmaniye, Antalya, Hatay, İzmir, Muğla (C1, C2, C3, C5)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çığlık Köyü

Kullanım Amacı: Hayvan yemi, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Kökünden kaynama yoluyla yapılan çayı iltihap söktürücü olarak kullanılmaktadır.

- b) Hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- c) Meyvelerine üzümçük denir. Bunlar dövülerek zeytinyağı ile karıştırılarak diz ağrılarına haricen uygulanır.
- d) Meyveleri ağrı ve sızı olan bölgelere haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.

4.62 Familya: SOLANACEAE

Tür ismi: *Solanum lycopersicum* L.*

Yerel isim: Domates, Tomati

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yanık olan bölgeye meyvelerinden elde edilen suyu haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- b) Akrep, arı gibi haşerelerin ısırıldığı bölgeye meyvelerinden elde edilen suyu haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- c) Yemeklerde ve salatalarda gıda olarak tüketilmektedir.

Tür ismi: *Solanum nigrum* L. (Herb. No: Yıldırım 1295)

Yerel isim: İt üzümü

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Trabzon, İzmir, Eskişehir, Elazığ, Aydın, Muğla, Antalya, İçel (A2, A7, B1, B3, B7, C1, C2, C3, C4, C5)

Araştırma Alanı: Alanya-Türktaş Beldesi

Kullanım Amacı: İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri gece yanığına(deri üzerinde oluşan bir çeşit sulu yara) karşı tedavide kullanılmaktadır.

Tür ismi: *Solanum tuberosum* L.*

Yerel isim: Patates, Patati, Gumpir

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Baş ağrısına karşı patatesler dilim haline getirilerek veya rendelenerek haricen uygulanarak tedavi sağlanır.
- b) Yemeği yapılarak gıda olarak tüketilmektedir.
- c) Haşlanarak tüketilmesi ishale karşı tedavide kullanılmaktadır.
- d) Fazla tüketilmesi şeker rahatsızlığına sebep olmaktadır.

4.63 Familya: STYRACACEAE

Tür ismi: *Styrax officinalis* L. (Herb. No: Yıldırım 1296) (Şekil 7.65)

Yerel isim: Tesbi, tesbih ağacı, Tepsi ormanı (Avsallar)

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adıyaman, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Hatay, İçel, Konya, Kahramanmaraş, Muğla, Samsun(A1, A2, A5, B1, B3, C1, C2, C3, C4, C5, C6, C7)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çakmak Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemeleri, Hayvan yemi, Süs

Kullanılış Şekli:

- a) Bitkinin öz kısmı, Perşembe akşamları, Cuma vakitleri, cenaze evlerinde ve Mevlut okutulan yerlerde tütsü olarak kullanılmaktadır.
- b) Tohumlarından tesbih yapılmaktadır.
- c) Tohumlarının dış kabuğu eskiden sabun olarak kullanılmıştır.
- d) Tesbi dalları hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.
- e) Tesbi tohumları dövülüp suya atılırsa balıkların gözü kör olur ve yakalanması kolay olur.
- f) Dallarından süpürge yapılmaktadır.

4.64 Familya: TAMARICAEAE

Tür ismi: *Tamarix Smyrnensis* Bunge (Herb. No: Yıldırım 1297)

Yerel isim: Havıt otu

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Hakkâri, Mardin, Zonguldak, Çankırı, Adıyaman, Ankara, Antalya, Artvin, Bilecik, Çorum, Diyarbakır, Edirne, Gümüşhane, İçel, İzmir, Kahramanmaraş, Uşak, Van (A1, A2, A3, A4, A5, A7, A8, B1, B2, B4, B6, B7, B9, C1, C3, C4, C5, C6, C8, C9)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Hacımusa Çayı-Korubaşı Köyü Mevkii

Kullanım Amacı: Ev malzemeleri

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından hasır yapılmaktadır.
- b) Dallarından zövele (Boyundurukda hayvanı sabitlemek için kullanılan aparat), eyef (öküzlerde kullanılara verilen isim) ve hamid (atlarda kullanılara verilen isim) (Yayla göçlerinde ve düğünlerde hayvanların boyunlarına halka şekline getirilerek süslemek için kullanılır) yapılmaktadır.

4.65 Familya: THYMELAEACEAE

Tür ismi: *Daphne gnidioides* Jaub. & Spach. (Herb. No: Yıldırım 1125) (Şekil 7.67)

Yerel isim: Havaza

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Antalya, Burdur, Denizli, İçel, İzmir, Kahramanmaraş, Muğla (B1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Gözüküçüklü Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemesi, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Kovandan bal alındıktan sonra arılar petek üzerinden havaza dallarından yapılan süpürgeyle dışarı atılmaktadır.
- b) Gövdesinden kaşık yapılmaktadır.
- c) Keklik gibi dağ kuşları su ihtiyaçlarını bu bitkiden sağlamaktadır.
- d) Dallarından süpürge yapılmaktadır.

- e) Çiçeklerinin ezilip yaraya haricen uygulanması yaranın kanamasına neden olarak yara içerisindeki pis kanın dışarıya atılmasını sağlar.
- f) Dalları yakılarak hayvanlarda yaşanan soğuklamaya karşı tedavide kullanılmaktadır.
- g) Yaprakları dizin ağrıyan bölgelerine haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.

Tür ismi: *Daphne oleoides* Schreber **subsp. oleoides** Schreber (Herb. No: Yıldırım 1011)

Yerel isim: Havaza

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Bolu, Kastamonu, Antalya, Balıkesir, Burdur, Bursa, Denizli, Erzincan, Gümüşhane, Isparta, Konya, Kütahya, Kahramanmaraş, Niğde, Sivas, Aksaray (A2, A3, A4, A6, A7, B1, B2, B3, B5, B6, B7, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemesi, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Kovandan bal alındıktan sonra arılar petek üzerinden havaza dallarından yapılan süpürgeyle dışarı atılmaktadır.
- b) Gövdesinden kaşık yapılmaktadır.
- c) Keklik gibi dağ kuşları su ihtiyaçlarını bu bitkiden sağlamaktadır.
- d) Dallarından süpürge yapılmaktadır.
- e) Çiçeklerinin ezilip yaraya haricen uygulanması yaranın kanamasına neden olarak yara içerisindeki pis kanın dışarıya atılmasını sağlar.
- f) Dalları yakılarak hayvanlarda yaşanan soğuklamaya karşı tedavide kullanılmaktadır.
- g) Yaprakları dizin ağrıyan bölgelerine haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.

4.66 Familya: ULMACEAE

Tür ismi: *Ulmus canescens* Melville (Herb. No: Yıldırım 1299)

Yerel isim: Karaağaç, Karaca ağaç

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Antalya, Aydın, Balıkesir, Çanakkale, Denizli, Edirne, Hatay, İçel (A1, A2, B1, B2, C1, C2, C3, C4, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Denizyolu Mevkii

Kullanım Amacı: Diğer, Ev malzemesi

Kullanılış Şekli:

- a) Dallarından döven yapılmaktadır.
- b) Gölgesi geniş ve serin olduğu için piknik yerlerine kültürü yapılmaktadır.

4.67 Familya: URTICACEAE

Tür ismi: *Parietaria lusitanica* L. (Herb. No: Yıldırım 1110)

Yerel isim: Isırgan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Adana, İstanbul, Kars, Amasya, Gümüşhane, Hatay, Isparta, İzmir, Muğla (A2, A5, A7, A9, B1, B6, C2, C3, C5, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Göçük Köyü

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünlerinden böreği yapılarak gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Taze sürgünlerinden demleme yöntemiyle yapılan çayı kansere karşı tedavide kullanılır.

Tür ismi: *Parietaria judaica* L. (Herb. No: Yıldırım 1219)

Yerel isim: Yapışkan

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, İstanbul, Hakkâri, Şırnak, Karabük, Ağrı, Ankara, Antalya, Çanakkale, Denizli, Erzurum, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Kahramanmaraş, Ordu, Sinop, Sivas, Trabzon, Şanlıurfa, Van (A1, A2, A3, A5, A6, A7, A8, A9, B1, B2, B4, B5, B6, B7, B9, B10, C2, C3, C4, C5, C6, C7, C8, C9)

Araştırma Alanı: Alanya-Kestel Kasabası

Kullanım Amacı: İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Bahçe zararlısıdır.
- b) Böbrek rahatsızlıklarına karşı toprak üstü aksamının kaynatma yöntemiyle yapılan çayı tüketilmektedir.

Tür ismi: *Urtica dioica* L. (Herb. No: Yıldırım 1190)

Yerel isim: Yayla ısırganı

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: Osmaniye, Bolu, Gaziantep, İstanbul, Iğdır, Hakkâri, Bitlis, Ankara, Antalya, Balıkesir, Elazığ, Erzurum, Giresun, İzmir, Konya, Niğde (A1, A2, A3, A7, B1, B4, B7, B8, B9, B10, C3, C4, C5, C6, C10)

Araştırma Alanı: Gazipaşa-Çataldaş Yaylası

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Taze sürgünlerinden demleme yöntemiyle yapılan çayı zayıflamada kullanılmaktadır.
- b) Taze sürgünlerinden demleme yöntemiyle yapılan çayı ve taze sürgünlerinin gıda olarak tüketilmesi şekeri hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- c) Taze sürgünlerinden demleme yöntemiyle yapılan çayı kansere karşı tedavide kullanılmaktadır.

4.68 Familya: VITACEAE

Tür ismi: *Vitis* spp.*

Yerel isim: Üzüm, Asma, Tefek

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Meyveleri taze olarak tüketilmektedir.
- b) Meyveleri kurutularak kuruyemiş olarak tüketilmektedir.
- c) Yapraklarından sarması yapılarak gıda olarak tüketilmektedir.
- d) Meyvelerinden pekmezi yapılmaktadır.
- e) Pekmezi; muz, patlıcan, domates ve çilek gibi bitkilerin sulama suyuna karıştırılarak meyvelerinin aromasını artırmada kullanılmaktadır.

- f) Pekmezinin yoğurtla karıştırılarak tavuklara yedirilmesi gaga kararması ve titreme gibi tavuk hastalıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır.
- g) Pekmezinin su ile patlıcan bitkisine verilmesi kırmızı örümcek gibi haşereler karşı mücadelede kullanılmaktadır.
- h) Kurutulan meyveleri, ezilen veya berelenen bölgeye haricen uygulanarak tedavi sağlanmaktadır.
- i) Bitkide budama işlemi yapıldıktan sonra gövde üzerinden su akmaktadır. Bu su saç üzerine sürülerek uzaması sağlanmaktadır.
- j) Üzüm pekmezi limon ile karıştırılarak gribe karşı tedavide kullanılmaktadır.
- k) Taze yaprakları çıban üzerine sarılarak içerisindeki iltihabı gidermek için kullanılmaktadır.
- l) Taze sürgünlerinden elde edilen suyu saç uzaması için kullanılmaktadır.
- m) Pekmezinden öküz helvası yapılarak gıda olarak tüketilmektedir.
- n) Kara üzümün tohumlarının tüketilmesi tansiyona karşı tedavide kullanılmaktadır.
- o) Kara üzüm meyveleri kan yapıcı özelliğinden dolayı tüketilmektedir.

4.69 Familya: XANTHORRHOACEAE

Tür ismi: *Asphodelus aestivus* Brot. (Herb. No: Yıldırım 1010) (Şekil 7.66)

Yerel isim: Çiriş, Kiriş

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi: İstanbul, Antalya, Aydın, Çanakkale, Edirne, Hatay, İzmir, Şanlıurfa (A1, A2, B1, C1, C3, C6)

Araştırma Alanı: Gazipaşa Kale-Mevkii

Kullanım Amacı: Biyolojik mücadele, Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Yaprakları pişirilerek gıda olarak tüketilmektedir.
- b) Yapraklarından elde edilen süt ayak parmaklar arasındaki şişiklere haricen uygulanarak tedavi edilir.
- c) Ağrıyan bölgelere yaprakları haricen uygulanarak tedavi edilir.
- d) Çiçekleri sedef hastalığına karşı haricen uygulanarak kullanılmaktadır.
- e) Yumrusunun hücre suyu çiçek ve yapraklardaki parazite karşı kullanılmaktadır.

- f) Kurutulan taze yapraklarından demleme yoluyla yapılan çayı şeker hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır.

4.70 Familya: ZINGIBERACEAE

Tür ismi: *Zingiber officinale* Roscoe *

Yerel isim: Zencefil, Eğil

Türkiye'deki Yayılış Alanı ve Karesi:-

Araştırma Alanı:-

Kullanım Amacı: Gıda, İnsan hastalıkları

Kullanılış Şekli:

- a) Balla karıştırılıp yenilmesi astıma karşı tedavide kullanılmaktadır.
- b) Kaynama yöntemiyle yapılan çayı bebeklerde gaz tedavisinde kullanılmaktadır.
- c) Zencefil toz haline getirilip balla karıştırılarak tüketilmesi öksürüğe karşı tedavide kullanılmaktadır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

5.1 Tartışma

Araştırma alanımızla yakın çevrelerde yapılan çalışmalar karşılaştırılmıştır. Alfabetik sıraya göre verilmiş taksonların, diğer çalışmalar ile benzerlik ve farklılıkları tartışılmıştır.

Abies cilicica subsp. isaurica bitkisinin yerel adı “iladin, iledin” olarak kayıt altına alınmıştır. Bunun yanında Karaisalı (Adana) ve köylerinde yapılan çalışmada yerel ismi “iladin, ladin” benzerlik göstermektedir. İsimleri benzerlik gösterirken kullanım şekilleri arasında fark vardır. Bitkinin reçinesinden elde edilen sakız kaynatılarak elde edilirken, Karaisalı (Adana) yöresinde süt ile kaynatılarak elde edilir ve gastrit tedavisinde kullanılmaktadır. Ayrıca yine Karaisalı (Adana) yöresinde kabuklarının yakılarak elde edilen külü çamaşır deterjanı olarak kullanılmaktadır. Araştırma alanımızda ise reçinesi; çıban olgunlaştırmada, açık yara tedavisinde, diş hastalıkları tedavisinde ve böcülü yara tedavisinde kullanılmaktadır. Dalları ise pazarlarda “yayla mahsulü” şeklinde belirteç olarak kullanılmaktadır (Güneş 2010).

Achillea santolinooides subsp. wilhelmsii bitkisinin yerel ismi “el kurtaran otu” olarak kayıt altına alınmıştır. Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “mayasıl otu”, Konya ilinde “Ayvadene, gâvur çovani, tavuk kıcı”, Kadınhanı (Konya) ve çevresinde “dingil dana” şeklinde farklı yörelerde farklı yöresel isimler almışlardır (Bulut 2008, Oral 2007, Keskin 2011). Bayramiç (Çanakkale) yöresinde çiçek kurulundan yapılan çayı egzama ve hemoroit tedavisinde, Konya ilinde yapılan bir çalışmada çiçekli dallarından elde edilen çayı karın ağrısı ve kanlı ishale karşı, bebek gazlarına karşı, kadın hastalıkları ve adet düzensizliklerinde, Kadınhanı (Konya) yöresinde ise sadece hayvan yemi olarak kullanılmaktadır (Bulut 2008, Oral 2007, Keskin 2011). Yöremizde ise çiçekli dallarından elde edilen çayı karın ağrısı tedavisinde ve toprak üstü aksamaları ise karın bölgesine sarılarak tedavi sağlanmaktadır.

Arbutus andrachne Bitkisinin yerel adı “dağ çileği, çılak, sandal ağacı” olarak kayıta geçmiştir. Yerel isimler yöreden yöreye benzerlik göstermektedir. Şöyle ki; Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “sandal ağacı”, Babadağ (Denizli) yöresinde “sandal ağacı”, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “Akdolgu, davulgu”, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “sandal”, Kışlak (Yayladağı / Hatay) yöresinde “Hart lap”, Manavgat (Antalya) yöresinde “ yaban çileği, dağ çileği”, Mut (Mersin) yöresinde “sandal”, Karaisalı (Adana) yöresinde ise “sandal” olarak kayıt altına alınmıştır (Esen 2008, Gez ve Simsek 1999, Bulut 2008, Saday 2009, Keskin ve Alpınar 2002, Bulut 2006, Metin 2009, Güneş 2010). Bunun yanında kullanımları ise farklılık göstermektedir. Araştırma alanımızda meyveleri gıda ve ticari amaçlı kullanılırken, Aydınlar köyü (Erdemli/Mersin) ve çevresinde meyveleri şeker hastalığına karşı, Güzeloluk (Erdemli/Mersin) ve çevresinde meyveleri şeker hastalığı ve böbrek taşı rahatsızlığına karşı, Manavgat (Antalya) yöresinde çiçekleri böbrek hastalıkları ve kabızlık sorunlarına karşı, Mut (Mersin) ve çevresinde ise yaprakları idrar yolları ağrılarına karşı tedavide kullanılmaktadır (Esen 2008, Saday 2009, Bulut 2006, Metin 2009).

Arbutus unedo Bitkisinin yerel adı “dağ çileği, çılak, sandal ağacı” olarak kayıta geçmiştir. Bitki yörede ***Arbutus andrachne*** ile aynı isme sahiptir. Kullanım amaçları olarak da ayırımı yapılmamaktadır. Fakat diğer yörelerde isim ve kullanım alanları olarak da farklıklar bulunmaktadır. Bandırma (Balıkesir) ve çevresinde “Davulga, Kumarika” olarak isimlendirilirken meyveleri gıda olarak tüketilir ve odunsu kısımları yakacak olarak kullanılmaktadır (Onar 2006). Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “Akıllı dolgu, Davulgu, Dolgu, Kara davulgu, Kara dolgu” olarak isimlendirilmektedir (Bulut 2008).

Artemisia absinthium bitkisinin yerel ismi “ acı yavşan” olarak kayıt altına alınmıştır. Yöresel ismi diğer yerlerdeki yöresel isimlere benzerlik göstermektedir: Aydınlar Köyü (Erdemli/Mersin) ve çevresinde “acı yavşan otu”, Bandırma (Balıkesir) yöresinde “pelin otu”, Buldan (Denizli) yöresinde “kâfuru otu, erkek pelin, miskotu ve kara pelin”, Burdur yöresinde “Pelin, yavşan”, Konya yöresinde “acı yavşan, pelin otu”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Pelin, yavşan”, Alaşehir (Manisa) yöresinde “Karhan, garhan, karhan otu,

garhan otu, karahan, karahan kökü, pamucuk, pelin otu, acı pelin”, Karaisalı (Adana) ve çevresinde “yavşan otu” olarak kayıda geçmiştir (Esen 2008, Onar 2006, Ertuğ vd. 2003, Özçelik ve Balabanlı 2006, Bulut 2006, Sargın 2013, Güneş 2010). Araştırma alanı içerisinde bitki türünün yaprakları; şeker hastalığı, kolesterole, böbrek taşlarının düşürülmesi ve ishale karşı tedavide, toprak üstü aksamlarından elde edilen çayı sıtma tedavisinde kullanılmaktadır. İncelenen diğer yörelerde ise bitki türünün toprak üstü aksamları kullanılmıştır. Kullanılan hastalıklar ise çoğunlukla benzerlik göstermektedir. Şeker hastalığı, karın ağrısı ve sindirim sorunları bunların başında gelmektedir. Bunlar dışında Manavgat (Antalya) yöresinde safra kesesi ve bulantıya karşı, Alaşehir (Manisa) yöresinde saçların daha parlak görünmesi, yara tedavisi ve biyolojik mücadele için, Karaisalı (Adana) yöresinde vücut üzerindeki sivilcelere karşı tedavi amaçlı kullanılmaktadır (Bulut 2006, Sargın 2013, Güneş 2010).

Asphodelus aestivus bitkisinin yerel adı “Çiriş, Kiriş” olarak kayıt altına alınmıştır. Farklı yörelerde benzer isimlerde bulunmaktadır. Bandırma (Balıkesir) yöresinde “Çiriş, Hıdrellez Kamçısı”, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “Hıdrellez Kamçısı, Nünü”, Alaşehir (Manisa) ve çevresinde “Kiriş otu, çiriş otu, kiriş, kişniş, kişniş otu, çiriş, nini kireç, hacivat-karagöz”, Marmaris (Muğla) yöresinde “Çiriş ağusu, Çiriş, Çiğriş ağusu, Kiriş, Givriş, Çivriş” olarak kayıtlara geçmiştir. Kullanım şekilleri de yöreden yöreye benzerlik göstermektedir (Onar 2006, Bulut 2008, Sargın 2013, Gürdal 2010). Bandırma (Balıkesir) yöresinde kökleri böbrek taşları ve mayasıl tedavisinde, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde kökleri mide rahatsızlıkları, egzama ve hemoroide karşı tedavide, Alaşehir (Manisa) ve çevresinde kökleri ülser tedavisinde ve yapıştırıcı olarak, Marmaris (Muğla) yöresinde kökleri hemoroit, ülser, açık yara ve mide rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır (Onar 2006, Bulut 2008, Sargın 2013, Gürdal 2010). Araştırma alanı içerisinde ise yapraklarından elde edilen sütü parmak arası pişikleri, çiçekleri sedef hastalığını, yaprakları ise haricen kullanılarak karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Berberis crataegina bitkisinin yerel adı “karamık, karamuk, garamık, garamuk” olarak kayıt altına alınmıştır. Aydınlar Köyü (Erdemli/ Mersin) ve çevresinde “karamık”, Güdül (Ankara) ve çevresinde “Kadıntuzluğu”, Güzeloluk köyü (Erdemli/Mersin) ve çevresinde “Karamuk”, Konya ilinde “ Karamık ağacı”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Karamık”, Sarıveliler (Konya) ve çevresinde “Karamuk”, Mut (Mersin) ve çevresinde “Garamık, Karamuk, Kızılcık otu”, Kadınhanı (Konya) ve çevresinde “Karamık” olarak kayıt altına alınmıştır (Esen 2008, Elçi ve Sadık 2006, Saday 2009, Bulut 2006, Erdoğan 2011, Metin 2009, Keskin 2011). Yörede dalları süpürge yapımında, meyveleri gıda olarak ve kökleri ise boya yapımında, şeker hastalığı ve sarılık tedavisinde kullanılmaktadır. Diğer yörelerde ise; Aydınlar Köyü (Erdemli/ Mersin) ve çevresinde meyvelerinden elde edilen pekmezi tansiyon tedavisinde ve gıda olarak, Güzeloluk köyü (Erdemli/Mersin) ve çevresinde meyvelerinden elde edilen pekmezi tansiyon tedavisinde ve gıda olarak, Konya ilinde meyve, kök ve yapraklarından ayrı ayrı elde edilen çayı göz ağrısı, idrar artırıcı, balgam söktürücü, hemoroit, kaşıntı ve ateş düşürücü olarak, Manavgat (Antalya) yöresinde meyve ve kökleri hayvanlarda kıl kurdu tedavisinde, Sarıveliler (Konya) ve çevresinde meyve yaprakları gıda olarak, Mut (Mersin) ve çevresinde köklerinden elde edilen çayı ve meyveleri; mide rahatsızlıkları, göz ağrılarında, vücut direnci artırmada ve romatizmal rahatsızlıklarda, Kadınhanı (Konya) ve çevresinde köklerinden elde edilen çayı, meyve ve yaprakları kullanılarak; gıda ve hayvanlarda kıl kurduna karşı tedavide kullanılmaktadır (Esen 2008, Saday 2009, Oral 2007, Bulut 2006, Erdoğan 2011, Metin 2009, Keskin 2011).

Cedrus libani bitkisinin yöresel ismi “Katran, Ardıç” olarak kayıt altına alınmıştır. Burdur yöresinde, Manavgat (Antalya) yöresinde “Katran”, Güzeloluk köyü (Erdemli/Mersin) ve çevresinde, Sarıveliler (Konya) ve çevresinde “sedir”, Karaisalı (Adana) yöresinde “Katran ağacı”, şeklinde farklı yörelerdeki isimleri benzerlik göstermektedir (Özçelik ve Balabanlı 2006, Bulut 2006, Saday 2009, Erdoğan 2011, Güneş 2010). Araştırma alanı içerisinde bitki türü; reçinesi hayvan hastalıkları, biyolojik mücadele, romatizmal ağrılarda, sancı giderici ve ağız içi yaralarına karşı tedavide kullanılmaktadır. Diğer incelenen yörelerde ise; Burdur yöresinde yaprak, çiçek ve taze sürgünleri; kabızlık, açık yara, prostat, iltihap

giderici ve şişkinlik tedavisinde, Güzeloluk köyü (Erdemli/Mersin) ve çevresinde reçinesi; soğuk algınlığı, ağrı giderici ve biyolojik mücadelede, Manavgat (Antalya) yöresinde reçinesi, yaprakları ve taze sürgünleri; kabızlık, açık yara, prostat, iltihap giderici ve şişkinlik tedavisinde, Sarıveliler (Konya) ve çevresinde reçinesi; açık yara tedavisinde, Karaisalı (Adana) yöresinde reçinesi ve dalları; açık yara, diş rahatsızlıklarında, bronşit, biyolojik mücadele ve böbrek kumu tedavisinde kullanılmaktadır (Özçelik ve Balabanlı 2006, Bulut 2006, Saday 2009, Erdoğan 2011, Güneş 2010).

Ceratonia siliqua bitkisinin yöresel ismi “Keçiboynuzu, keçi buynuzu, buynuz, harnup” olarak kayıt altına alınmıştır. Diğer yörelerde ise; Babadağ (Denizli) yöresinde “keçiboynuzu”, Bodrum (Muğla) yöresinde “Harup ağacı”, Burdur yöresinde “Boynuz, Keçiboynuzu”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Boynuz, Keçiboynuzu”, Marmaris (Muğla) yöresinde “Harnup, Keçiboynuzu, Harıp, Harup”, Karaisalı (Adana) yöresinde “Cırnıp, Harnup”, isimleri ile kayıt altına alınmıştır (Gez ve Şimsek 1999, Ertuğ 2004, Özçelik ve Balabanlı 2006, Bulut 2006, Gürdal 2010, Güneş 2010). Araştırma alanı içerisinde; meyveleri ve meyvelerinden elde edilen pekmezi; gıda, kan yapıcı, öksürük, sperm çoğaltıcı ve şeker hastalığı tedavisinde, çekirdekleri ise safra kesesi rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır. Kullanım alanları yöreden yöreye farklılık göstermektedir. Babadağ (Denizli) yöresinde meyveleri kuvvet arttırıcı olarak, Bodrum (Muğla) yöresinde meyveleri; öksürük, ishal ve böbrek taşı rahatsızlıklarına karşı, Burdur yöresinde meyve ve tohumları; mide, bağırsak ve akciğer hastalıkları, kuvvet artırıcı ve ishale karşı tedavide, Manavgat (Antalya) yöresinde meyve ve tohumları; mide, bağırsak ve akciğer hastalıkları, kuvvet artırıcı ve ishale karşı tedavide, Marmaris (Muğla) yöresinde meyveleri; kan hastalıkları, grip, kansızlık, ishal, prostat, karaciğer rahatsızlıkları, halsizlik, reflü, astım, kolesterol ve bronşit tedavisinde, Karaisalı (Adana) yöresinde meyveleri; kızamık, öksürük, bağırsak sorunları, şeker hastalığı, tırnak kırıkları, idrar yolları enfeksiyonu gidermek için ve peynir mayası olarak, kullanılmaktadır (Gez ve Şimsek 1999, Ertuğ 2004, Özçelik ve Balabanlı 2006, Bulut 2006, Gürdal 2010, Güneş 2010).

Cistus creticus bitkisinin yerel ismi “kara karaan, gara garaan” olarak kayıtlara geçmiştir. Diğer yörelerde ise; Babadağ (Denizli) yöresinde “Laden”, Bandırma (Balıkesir) ve çevresinde “Pamuk otu”, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “pamuklar”, Buldan (Denizli) yöresinde “Pamukçuk, Pamukluk”, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “Karağan”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Laden”, Marmaris (Muğla) yöresinde “Pamukluk, Pamuklu”, Kozan (Adana) yöresinde “eşek otu, demirdelen”, olarak kayıtlara geçmiştir (Gez ve Simsek 1999, Onar 2006, Ertuğ vd. 2003, Bulut 2008, Saday 2009, Bulut 2006, Gürdal 2010, Kıran 2006). Yörede kullanım şekli tohumlarının kaynatılarak elde edilen çayı mide rahatsızlıkları tedavisinde, dalları süpürge yapımında ve yeni doğan hayvanların altına serilerek kullanılmaktadır. Ayrıca çiçekli taze sürgünleri ticari öneme sahiptir. Diğer yörelerdeki kullanım alanları ise; Babadağ (Denizli) yöresinde ve Manavgat (Antalya) yöresinde yaprakları uyarıcı olarak, Bandırma (Balıkesir) ve çevresinde yaprakları ishale karşı tedavide ve ipek börekçiliğin de, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde dalları süpürge yapımında, Buldan (Denizli) yöresinde yaprakları ishale karşı tedavide, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde tohumları nazara karşı ve yaprakları şeker hastalığına karşı, Kozan (Adana) yöresinde yaprak ve çiçekleri uyuza karşı tedavide, Marmaris (Muğla) yöresinde çiçekleri mide ülserine karşı tedavisinde, Karaisalı (Adana) yöresinde yaprakları ishale karşı tedavide, Alaşehir (Manisa) yöresinde yaprakları ağrı sızı tedavisinde kullanılmaktadır (Gez ve Simsek 1999, Onar 2006, Ertuğ vd. 2003, Bulut 2008, Saday 2009, Bulut 2006, Gürdal 2010, Kıran 2006, Güneş 2010, Sargın 2013).

Cistus salviifolius Bitkisinin yöresel ismi “sarı karaan, sarı garaan” olarak kayıtlara geçmiştir. Yöresel isimleri farklı olmasına rağmen ***Cistus creticus*** türü ile aynı kullanım alanları aynıdır. Buldan (Denizli) yöresinde yaprakları ishal durdurucu olarak kullanılmaktadır (Ertuğ vd. 2003). Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “pamuklar”, Marmaris (Muğla) yöresinde “Pamukluk, Pamuklu”, isimleri ile kayıt altına alınmıştır (Bulut 2008, Gürdal 2010). Bayramiç (Çanakkale) yöresinde yaprakları ezilen ve kesilen yerlerin tedavisi ile toprak üstü aksamı süpürge yapımında kullanılırken, Marmaris (Muğla) yöresinde çiçekleri ülser tedavisinde kullanılmaktadır (Bulut 2008, Gürdal 2010).

Crataegus monogyna var. monogyna bitkisinin yerel ismi “Alıç, aluç” olarak isimlendirilmiştir. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) çevresinde “Kara alıç”, Babadağ (Denizli) yöresinde “Alıç”, Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde “yemişen”, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “yemişen”, Buldan (Denizli) yöresinde “alıç”, Güzel oluk (Erdemli/ Mersin) yöresinde “kara alıç”, Manavgat (Antalya) yöresinde “alıç”, Alaşehir (Manisa) yöresinde “Kızılıcık, alıç, kızıl alıç, kızılıcık ağacı”, Sarıveliler (Konya) ve çevresinde “öküzgözü ağacı”, Mut (Mersin) çevresinde “alıç”, Kadınhanı (Konya) yöresinde “Kızılıcık, Kırmızı alıç” olarak kayıtlara geçmiştir (Esen 2008, Gez ve Şimsek 1999, Mart 2006, Bulut 2008, Ertuğ vd. 2003, Saday 2009, Bulut 2006, Sargın 2013, Erdoğan 2011, Metin 2009, Keskin 2011). Bitki yörede meyveleri böbrek taşı tedavisinde, çiçek ve yapraklarından elde edilen çayı astım ve damar tıkanıklığı tedavisinde kullanılmaktadır. Yöreden farklı olarak bitki yüksek tansiyon (Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) çevresinde (meyveleri), Babadağ (Denizli) yöresinde(meyveleri), Bayramiç (Çanakkale) yöresinde (çiçekleri), Manavgat (Antalya) yöresinde (meyveleri) ve Mut (Mersin) çevresinde) (meyveleri), kalp damar hastalıklarında meyveleri (Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) çevresinde, Güzel oluk (Erdemli/ Mersin) yöresinde, Alaşehir (Manisa) yöresinde), şeker hastalığına karşı meyveleri (Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) çevresinde ve Alaşehir (Manisa) yöresinde) ve ishal durdurucu olarak meyveleri(Alaşehir (Manisa) yöresinde) kullanılmaktadır (Esen 2008, Gez ve Şimsek 1999, Bulut 2008, Bulut 2006, Metin 2009, Saday 2009, Sargın 2013).

Cupressus sempervirens bitkisi yörede “ardıç” ismi ile kayıtlara geçmiştir. Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “Selvi”, Burdur yöresinde “Kara servi”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Servi”, Alaşehir (Manisa) yöresinde “Selvi, servi, yılbaşı ağacı”, Marmaris (Muğla) yöresinde “andız” olarak isimlendirilmiştir. Yöre de bitki türünün tohumları kanser önleyici olarak, yaprakları ağrı sızı tedavisinde ve öksürük tedavinde, reçinesi hayvan hastalıkları ve açık yara tedavisinde kullanılmaktadır (Bulut 2008, Bulut 2006, Gürdal 2010, Özçelik ve Balabanlı 2006, Sargın 2013). Bayramiç (Çanakkale) yöresinde kozalak ve reçinesi; saç dökülmesine karşı, diş rahatsızlıkları tedavisinde ve biyolojik

mücadele, Burdur yöresinde reçinesi biyolojik mücadelede, Manavgat (Antalya) yöresinde reçinesi biyolojik mücadelede, Alaşehir (Manisa) yöresinde kozalak ve reçinesi; diş rahatsızlıklarında, sihil tedavisinde ve biyolojik mücadele de, Marmaris (Muğla) yöresinde reçine, taze sürgün kozalak ve taze kökü; iştah kesici, öksürük, bronşit ve prostat hastalığında tedavi amaçlı olarak kullanılmaktadır kullanılmaktadır (Bulut 2008, Bulut 2006, Gürdal 2010, Özçelik ve Balabanlı 2006, Sargın 2013).

Helichrysum plicatum subsp. plicatum bitkisinin yerel ismi “düvenci çiçeği, altın otu, yılan otu, göt çiçeği” olarak kayıtlara geçmiştir. Bitkini yöresel isimleri farklılık göstermektedir. Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde “Yayla Çiçeği, Ölmez Otu”, Konya ilinde “Mantuar otu, altın otu”, Karaisalı (Adana) yöresinde “Mantuar”, Kadınhanı (Konya) yöresinde “şeker otu” olarak kayıt altına alınmıştır (Mart 2006, Oral 2007, Güneş 2010, Keskin 2011). Yörede çiçeklerinden elde edilen çayı idrar söktürücü ve iltihap giderici olarak kullanılmaktadır. Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde çiçekleri böbrek rahatsızlıklarını tedavi ve ticari amaçlı, Konya ilinde çiçekleri böbrek taşı, şeker ve kolesterol hastalığında, Karaisalı (Adana) yöresinde çiçekleri kanser, kolesterol, idrar yolları iltihapları ve gelin yatakları ile cenaze evlerinde tütsü olarak, Kadınhanı (Konya) yöresinde çiçek, yaprak ve kökleri ise şeker hastalığında tedavi amaçlı kullanılmaktadır (Mart 2006, Oral 2007, Güneş 2010, Keskin 2011).

Juniperus drupacea bitkisinin yerel ismi “andız” olarak kayıtlara geçmiştir. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “andız ağacı”, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “andız”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Andız, Diken andız, Ayı giliği, Enek”, Silifke (Mersin) yöresinde “andız ağacı”, Karaisalı (Adana) yöresinde “Andız ağacı” olarak benzer yerel isimlerle kayıt altına alınmıştır (Esen 2008, Saday 2009, Bulut 2006, Urbaş 2008, Güneş 2010). Bitkinin yöredeki kullanım alanı tohumlarından pekmezi yapılarak şeker hastalığı ve basura karşı tedavide kullanılmaktadır. Kullanım alanları ise; Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde meyve, yaprak ve gövdesi; Kansızlık, kıl kurdu, mide rahatsızlıkları, hemoroit tedavisinde, Derebucak (Konya), İbradı-Cevizli (Antalya) arasında kalan bölgede meyveleri: mide rahatsızlıkları, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve

çevresinde meyveleri; soğuk algınlığı, öksürük ve karaciğer rahatsızlıkları, Baytop, 1999 meyvesi: kuvvet verici ve afrodisyak, Manavgat (Antalya) yöresinde kozalağı; balgam söktürücü ve öksürük kesici olarak, Silifke (Mersin) yöresinde kökü ve katranı; kalp-damar hastalıklarında, kolesterol, karaciğer ve dalak rahatsızlıkları, bronşit, öksürük, sarılık, kaşıntı, egzama, mide bulantısı ve akciğer hastalıklarında, Karaisalı (Adana) yöresinde meyvesi; akciğer hastalıkları, mide hastalıkları, kansızlık ve bağırsak parazitleri tedavisinde kullanılmaktadır (Esen 2008, Demirelma 2006, Saday 2009, Baytop 1999, Bulut 2006, Urbaş 2008, Güneş 2010).

Juniperus oxycedrus subsp. oxycedrus bitkisinin yerel ismi “katran ardıcı” olarak kayıtlara geçmiştir. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “Yaban ardıcı”, Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde, Bandırma (Balıkesir) yöresinde, Kışlak (Yayladağı / Hatay) yöresinde, Alaşehir (Manisa) yöresinde “ardıç”, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “Ardıç, Bodur ardıç, Dikenli ardıç”, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde, Sarıveliler (Konya) ve çevresinde “katran ardıcı”, Mut (Mersin) ve çevresinde “Katran, Tömbek”, Karaisalı (Adana) yöresinde “Ardıç, Pıt andızı”, Kadınhanı (Konya) yöresinde “Diken Ardıç” şeklinde isimlendirilmiştir (Esen 2008, Mart 2006, Onar 2006, Keskin ve Alpınar 2002, Sargın 2013, Bulut 2008, Saday 2009, Erdoğan 2011, Metin 2009, Güneş 2010, Oral 2007). Bitkinin yöredeki kullanım alanı meyvelerinden pekmezi yapılarak şeker hastalığı ve basura karşı tedavide kullanılmaktadır. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde meyveleri; astım ve bronşit hastalıklarının tedavisinde, Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde tohumları; hayvan ilaçlarında, Bandırma (Balıkesir) yöresinde kök, gövde ve dalları; yara tedavisinde, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde kozalakları; nefes darlığı, diüretik, romatizma ve açık yara tedavisinde, Buldan (Denizli) yöresinde meyve ve katranı; nefes darlığı ve hayvan hastalıklarının tedavisinde, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde gövdesi; uyuz, egzama ve haşere ısırıklarına karşı tedavide, Alaşehir (Manisa) yöresinde meyve, tohum ve katranı; astım, nefes darlığı, alerji, romatizma ve böbrek taşı tedavisinde, Sarıveliler (Konya) ve çevresinde katranı; dalları kırık tedavisinde, Mut (Mersin) ve çevresinde katranı; böbrek taşı, bağışıklık sistemi hastalıkları, bademcik ve biyolojik mücadelede, Karaisalı (Adana) yöresinde meyve ve

katranı; şeker hastalığı ve öksürük tedavisinde, Kadınhanı (Konya) yöresinde; mide rahatsızlıklarında ve zayıflamada kullanılmaktadır (Esen 2008, Mart 2006, Onar 2006, Sargın 2013, Bulut 2008, Saday 2009, Erdoğan 2011, Metin 2009, Güneş 2010, Oral 2007, Ertuğ vd. 2003).

Laurus nobilis bitkisinin yerel ismi “defne, tehnel, tehni” olarak kayıtlara geçmiştir. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde, Bandırma (Balıkesir) yöresinde, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde, Kozan (Adana) yöresinde, Alaşehir (Manisa) yöresinde, Mut (Mersin) ve çevresinde “defne”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Defne, Tehnel, Tehni”, Marmaris (Muğla) yöresinde “Defne, Tenel, Tehnel”, Karaisalı (Adana) yöresinde “defne, teynel” olarak isimlendirilmiştir (Bulut 2008, Bulut 2006, Esen 2008, Güneş 2010, Gürdal 2010, Kıran 2006, Metin 2009, Onar 2006, Sargın 2013)

. Yörede bitkinin tohumları öksürük, ağrı sızı ve balgam söktürücü olarak, yaprakları öksürük ve biyolojik mücadele ile ev malzemeleri yapımında kullanılmaktadır. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde yaprakları; kepeklenmeye karşı, biyolojik mücadele ve baharat olarak, Denizli ve çevresinde yaprak ve meyveleri; mide rahatsızlıkları tedavisinde, Bandırma (Balıkesir) yöresinde yaprak ve tohumları; saç bakımı, sivilcelere karşı tedavide, sinüzit ve romatizma ağrılarında tedavi amaçlı olarak, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde yaprakları; baharat olarak, Kozan (Adana) yöresinde yaprakları; ülsere karşı tedavide, Alaşehir (Manisa) yöresinde yaprakları; baharat, soğuk algınlığı, karın ağrısı, romatizma, göz hastalıkları, bağırsak sorunları, yüksek ateş ve cilt hastalıkları tedavisinde, Mut (Mersin) ve çevresinde yaprakları; baharat, tırnak hastalıkları, öksürük tedavisinde, Manavgat (Antalya) yöresinde yaprakları; biyolojik mücadele ve şeker hastalığına karşı tedavide, Marmaris (Muğla) yöresinde yaprak, çiçek ve tohumları; karın ağrısı, sivilce romatizma, grip, nefes darlığı ve saç dökülmesine karşı tedavide, Karaisalı (Adana) yöresinde yaprak ve tohumları; bağırsak hastalıkları, romatizma, şeker ve diş eti rahatsızlıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır (Bulut 2008, Bulut 2006, Esen 2008, Güneş 2010, Gürdal 2010, Kıran 2006, Metin 2009, Onar 2006, Sargın 2013).

Nerium oleander bitkisinin yerel ismi “zakkum, ağu, ağı” olarak kayıtlara geçmiştir. Denizli ve çevresinde “Zakkum”, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “Ağıdalı, Zakkum”, Bodrum (Muğla) yöresinde “Kanağacı, Zakkum”, Burdur yöresinde “ağu”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Zakkum”, Alaşehir (Manisa) yöresinde “Acı hayıt, deli hayıt, acı ağaç, patlange, zakkum”, Mut (Mersin) ve çevresinde “Ağı ieği, Yetim ieği”, Marmaris (Muğla) yöresinde “Ay ağacı, Zakkum”, Karaisalı (Adana) yöresinde “Sındılık” yerel isimleri ile kayıt altına alınmıştır (Kendir ve Güvenç 2010, Bulut 2008, Bulut 2006, Ertuğ 2004, zelik ve Balabanlı 2006, Sargın 2013, Metin 2009, Gürdal 2010, Güneş 2010). Yörede bitkinin yaprakları biyolojik mücadele ve burun kanaması durdurucu olarak, çiçekleri burun kanaması durdurucu olarak kullanılmaktadır. Romatizmal hastalıkların tedavisinde (Denizli ve çevresinde (iekleri), Bayramiç (Çanakkale) yöresinde (yaprakları), Burdur yöresinde (yaprakları), Manavgat (Antalya) yöresinde (yaprakları), Karaisalı (Adana) yöresinde (iekleri)), Kanser tedavisinde (Bodrum (Muğla) yöresinde (yaprakları), Kozan (Adana) yöresinde(iek ve yaprakları), Alaşehir (Manisa) yöresinde(iekli taze sürgünleri)), haşere ısırmalarına karşı tedavide (Alaşehir (Manisa) yöresinde (toprak üstü aksam), Karaisalı (Adana) yöresinde(gövde)), boya maddesi olarak (Alaşehir (Manisa) yöresinde (kök)), egzama tedavisinde (Marmaris (Muğla) yöresinde(lateks)) ve nazara karşı (Karaisalı (Adana) yöresinde (dalları)) kullanılmaktadır (Kendir ve Güvenç 2010, Bulut 2008, Bulut 2006, Ertuğ 2004, zelik ve Balabanlı 2006, Sargın 2013, Metin 2009, Gürdal 2010, Güneş 2010, Kıran 2006).

Olea europaea var. europaea bitkisinin yerel ismi “zeytin, sitin” olarak kayıtlara geçmiştir. Babadağ (Denizli) yöresinde, Bandırma (Balıkesir) yöresinde, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde, Bodrum (Muğla) yöresinde, Manavgat (Antalya) yöresinde, Mut (Mersin) ve çevresinde, Marmaris (Muğla) yöresinde ve Karaisalı (Adana) yöresinde “zeytin” Alaşehir (Manisa) yöresinde “Zeytin, zeytin ağacı, gemlik zeytini, trilya, eşek zeytini, domat, yasemin, Edremit” çoğunlukla aynı isimlerle isimlendirilmiştir (Bulut 2008, Bulut 2006, Ertuğ 2004, Gez ve Simsek 1999, Güneş 2010, Gürdal 2010, Metin 2009, Onar 2006, Sargın 2013). Yörede bitkinin meyvelerinden elde edilen yağı kabızlık, egzama, kanama durdurucu, açık yara tedavisinde, romatizmal ağrılarda ve biyolojik

mücadelede, yaprakları; diş hastalıkları, kolesterol ve şeker hastalığı tedavisinde, tohumları; mide rahatsızlıkları ve basur tedavisinde kullanılmaktadır. Babadağ (Denizli) yöresinde yaprak ve gövde kabukları; idrar söktürücü, iştah açıcı, diş eti rahatsızlıkları, kabızlık giderici, şeker hastalığı, deri hastalıkları, romatizma hastalıkları, böbrek taşı ve kurt düşürücü olarak, Bandırma (Balıkesir) yöresinde meyve ve yaprakları; yanık tedavisinde ve tansiyon rahatsızlıklarında, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde meyve ve yaprakları; tansiyon, nefes darlığı, ateş düşürücü, yara tedavisinde, göz hastalıklarında ve süs amaçlı olarak, Bodrum (Muğla) yöresinde meyveleri; doğumu kolaylaştırmak ve tetanos karşı tedavide, Manavgat (Antalya) yöresinde yaprak, çiçek ve meyveleri; pişik, ishal, kan şekeri düşürücü şeker hastalığı, tansiyon ve Romatizmal ağrılarda, Alaşehir (Manisa) yöresinde meyve ve yaprakları; kısırlık tedavisinde, soğuk algınlığı, astım, mide ve bağırsak hastalıkları ile öksürük, bronşit, yanık, tansiyon, şeker, yara ve yanık tedavisinde, Mut (Mersin) ve çevresinde meyve, çiçek ve yaprakları; ağrı giderici, tansiyon, şeker, ağız içi yaralarına, mide ve bağırsak sorunlarında, kanamayı durdurucu öksürük ve soğuk algınlığı tedavisinde, Marmaris (Muğla) yöresinde taze sürgün, yaprak ve meyveleri; tansiyon, şeker, kolesterol hastalıkları, şişkinlik tedavisinde, Karaisalı (Adana) yöresinde meyve ve yaprakları; kalp hastalıkları, şeker, bronşit, kolesterol, böbrek taşı düşürmek ve öksürük tedavisinde kullanılmaktadır (Bulut 2008, Bulut 2006, Ertuğ 2004, Gez ve Simsek 1999, Güneş 2010, Gürdal 2010, Metin 2009, Onar 2006, Sargın 2013).

Opuntia ficus-barbarica bitkisinin yerel ismi “Mart yemişi, mart inciri” olarak kayıtlara geçmiştir. Bitki Bodrum (Muğla) yöresinde “Frenk İnciri, Frencir, Firencir”, Kozan (Adana) yöresinde “Hint inciri, lap inciri, eşek mayası, Kilis mayası”, Mut (Mersin) ve çevresinde “Dikenli Yemiş”, Marmaris (Muğla) yöresinde “Mısır inciri”, Karaisalı (Adana) yöresinde “Lap inciri” olarak kayıtlara geçmiştir (Ertuğ 2004, Kıran 2006, Metin 2009, Gürdal 2010, Güneş 2010). Bitkinin meyveleri yörede bağırsak sorunları ve afrodisyak etkisi kullanılmaktadır. Bodrum (Muğla) yöresinde meyve, yaprak ve meyve çekirdekleri Bağırsak ve mide sorunları, böbrek rahatsızlıkları, kan sulandırıcı ile haşere ısırılmalarına karşı tedavide, Kozan (Adana) yöresinde meyveleri ishale, mide rahatsızlıklarına karşı ve

ağrı kesici olarak, Mut (Mersin) ve çevresinde meyve ve yaprakları; böbrek taşı düşürmek ve ağrı giderici olarak, Marmaris (Muğla) yöresinde meyveleri bağırsak alıştırıcı olarak, Karaisalı (Adana) yöresinde bitkinin gövdesi; bronşit ve romatizma hastalıklarına karşı tedavide kullanılmaktadır (Ertuğ 2004, Kıran 2006, Metin 2009, Gürdal 2010, Güneş 2010).

Paliurus spina-christi bitkisinin yerel ismi “altı diken, Aslanpençesi” olarak kayıtlara geçmiştir. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “altı ağacı”, Babadağ (Denizli) yöresinde “Kara diken”, Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde “karaçalı”, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “altı”, Gdl (Ankara) ve çevresinde “karaçalı”, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “altı ağacı”, Alaşehir (Manisa) yöresinde “altı, altı diken, altı otu”, Mut (Mersin) ve çevresinde “altı”, Marmaris (Muğla) yöresinde “altı, altı diken, alta”, Karaisalı (Adana) yöresinde “altı tiken” olarak kayıtlara geçmiştir (Bulut 2008, Elçi ve Sadık 2006, , Esen 2008, Gez ve Simsek 1999, Güneş 2010, Gürdal 2010, Mart 2006, Metin 2009, Saday 2009, Sargin 2013). Yörede bitki tohumları; idrar yolu iltihabı, şeker hastalığı ve böbrek taşı düşürmede kullanılmaktadır. Babadağ (Denizli) yöresinde meyveleri; idrar söktürücü, böbrek kumlarına karşı tedavide ve gıda olarak, Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde tohum ve dalları; sihil, mide rahatsızlıkları tedavisinde ve nazara karşı, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde tohum ve dalları; ishal, kalp rahatsızlıkları, bronşit, ev malzemesi ve biyolojik mücadelede, Gdl (Ankara) ve çevresinde meyveleri; kalp hastalıkları, eklem romatizması ve böbrek taşı tedavisinde, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde tohumları; böbrek iltihabı ve taş düşürmek için, Alaşehir (Manisa) yöresinde tohumları; böbrek ağrısı, böbrek taşı düşürmede ve yüksek şeker hastalıklarının tedavisinde, Mut (Mersin) ve çevresinde kök ve tohumları; şeker, astım ve basur rahatsızlıklarının tedavisi ile nazara karşı, Marmaris (Muğla) yöresinde meyve, tohum, iek ve dalları; kadın hastalıkları, göz rahatsızlıkları, böbrek taşı düşürmek, şeker hastalığı ve çocuklarda alt ıslatma tedavisinde, Karaisalı (Adana) yöresinde meyve ve dalları; nazar, ss ve ev malzemelerinde kullanılmaktadır (Bulut 2008, Elçi ve Sadık 2006, , Gez ve Simsek 1999, Güneş 2010, Gürdal 2010, Mart 2006, Metin 2009, Saday 2009, Sargin 2013).

Pistacia palaestina bitkisinin yerel ismi “Sakızlak, Meneviş, Menevşe, Çıtlık” olarak kayıtlara geçmiştir. Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde “Menengiç”, Bandırma (Balıkesir) yöresinde “Çitlembik”, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “Çetlemik, Deli çetlemik”, Silifke (Mersin) yöresinde “melengiç”, Bodrum (Muğla) yöresinde “Çitemik, Çetimek, Menengiç”, Buldan (Denizli) yöresinde “çitlembik, çitemik”, Burdur yöresinde “Çöğre, Menengiç”, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “Sakız Ağacı”, Kışlak (Yayladağı / Hatay) yöresinde “Menengiç”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Çöğre, Menengiç”, Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “Sakız ağacı” şeklinde benzer isimlerle yöresel isimleri bulunmaktadır (Bulut 2008, Bulut 2006, Ertuğ 2004, Ertuğ vd. 2003, Esen 2008, Keskin ve Alpınar 2002, Mart 2006, Onar 2006, Özçelik ve Balabanlı 2006, Saday 2009, Urbaş 2008). Yörede bitkinin tomurcuk çiçekleri; mantar ve egzama tedavisinde, gövdesi; egzama tedavisinde, meyveleri; mide rahatsızlıkları, boğaz ağrısı, şeker hastalığı, ağrı sızı tedavisinde, bademcik şişmesine karşı ve kabızlık tedavisinde, taze sürgünleri; bağırsıklık sistemi güçlendirici, reçinesi; açık yara tedavisinde ve çıban olgunlaştırmada, yaprakları; baş ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır. Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde tohumları; kahve yapımında, Bandırma (Balıkesir) yöresinde yaprak ve tohumları; kanser, mide rahatsızlıkları, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde yaprakları; süs olarak, Silifke (Mersin) yöresinde tohumları öksürük, bağırsak tembelliği, astım, nar ekşisi, kolesterol, yüksek tansiyon, kalp-damar tıkanıklığı tedavisinde, Bodrum (Muğla) yöresinde meyveleri; nezle tedavisinde, Buldan (Denizli) yöresinde meyveleri; gıda olarak, Burdur yöresinde yaprak ve meyveleri; baharat olarak, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde yaprak, dal ve gövdesi; mide rahatsızlıklarının tedavisinde, Kışlak (Yayladağı / Hatay) yöresinde taze sürgün ve olgun meyveleri pipo tütünü yapmak için ve gıda olarak, Manavgat (Antalya) yöresinde yaprak tohum ve meyve; baharat, gıda, göğüs yumuşatıcı ve nezleye karşı tedavide, Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde reçine ve çiçekleri; alerjik hastalıklarda ve mide hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılmaktadır (Bulut 2008, Bulut 2006, Ertuğ 2004, Ertuğ vd. 2003, Esen 2008, Keskin ve Alpınar 2002, Mart 2006, Onar 2006, Özçelik ve Balabanlı 2006, Saday 2009, Urbaş 2008).

Plantago lanceolata bitkisinin yerel ismi “7 damar otu, damar otu, damarlı ot, sinir otu” olarak kayıtlara geçmiştir. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “Kırk Sinir Otu”, Babadağ (Denizli) yöresinde “Dar yapraklı sinirli ot”, Bandırma (Balıkesir) yöresinde “Sinirli ot, Damarlı ot”, Buldan (Denizli) yöresinde “kırk damar otu”, Burdur yöresinde “Sinir otu, Bağ yaprağı, Toklu başı”, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “Kırk Sinir”, Konya ilinde “Bağcı yaprağı”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Sinir otu Gelin Parmağı Kesik otu” Sarıveliler (Konya) ve çevresinde “Eşek ayağı”, Mut (Mersin) ve çevresinde “Sinirli ot, Sinir otu, Kasık otu”, Kadınhanı (Konya) yöresinde “Yara otu”, Karaisalı (Adana) yöresinde “Kırk sinirotu” olarak farklı şekilde isimlendirilmektedir (Bulut 2006, Erdoğan 2011, Ertuğ vd. 2003, Esen 2008, Gez ve Simsek 1999, Güneş 2010, Keskin 2011, Metin 2009, Onar 2006, Oral 2007, Özçelik ve Balabanlı 2006, Saday 2009). Yörede bitkinin toprak üstü aksamı; kanser, astım ve basur tedavisinde kullanılmaktadır. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde yaprakları çıban tedavisinde, Babadağ (Denizli) yöresinde yaprakları idrar söktürücü olarak, Bandırma (Balıkesir) yöresinde yaprak ve çiçekleri; çıban tedavisinde, yara açıcı olarak ve mide ağrıları tedavisinde, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde yaprakları yara tedavisinde, Manavgat (Antalya) yöresinde yaprakları; hayvan hastalıklarının tedavisinde, yara ve iltihap tedavisinde, Sarıveliler (Konya) ve çevresinde çiçekleri böbrek taşına tedavisinde, Mut (Mersin) ve çevresinde toprak üstü aksamı açık yara, mide ağrıları ve solunum yolları rahatsızlıkları tedavisinde, Kadınhanı (Konya) yöresinde yaprakları; çıban, açık yara, idrar kaçırma ve akciğer rahatsızlıkları tedavisinde, Karaisalı (Adana) yöresinde yaprakları; yara ve iltihap giderici olarak kullanılmaktadır (Bulut 2006, Erdoğan 2011, Esen 2008, Gez ve Simsek 1999, Güneş 2010, Keskin 2011, Metin 2009, Onar 2006, Saday 2009).

Pyrus elaeagnifolia subsp. kotschyana bitkisinin yerel ismi “Deli armut, Taş armut, Zingit, Ahlat” olarak kayıtlara geçmiştir. Bandırma (Balıkesir) yöresinde “Ahlat”, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “Ahlat”, Alaşehir (Manisa) yöresinde “Ahlat, alhat, deli armut, yabani armut”, Sarıveliler (Konya) ve çevresinde “Yaban armudu”, Mut (Mersin) ve çevresinde “Geyecek Elması”, Kadınhanı (Konya) yöresinde “Dağ armudu,

Yaban armudu” olarak benzer isimlerle farlı yörelerde isimlendirilmiştir (Onar 2006, Sargın 2013, Erdoğan 2011, Metin 2009, Keskin 2011). Yörede bitkinin çiçek meyve ve yaprakları ishal ve öksürük tedavisinden kullanılmaktadır. Bandırma (Balıkesir) yöresinde meyve ve yaprakları; şeker ve guatr hastalığı tedavisinde, Alaşehir (Manisa) yöresinde meyve, yaprak, gövde ve taze sürgünleri ev malzemeleri yapımında ve yara iyileştirici olarak, Mut (Mersin) ve çevresinde çiçekleri; kan şekeri düşürmede, iştah açmak ve sindirimi kolaylaştırmak için, Kadınhanı (Konya) yöresinde meyveleri, ishale karşı tedavide kullanılmaktadır (Onar 2006, Sargın 2013, Metin 2009, Keskin 2011).

Urtica dioica bitkisinin yerel ismi “Yayla ısırganı” olarak kayıtlara geçmiştir. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “ısırgan”, Babadağ (Denizli) yöresinde “Büyük ısırgan”, Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde “Isırgan Otu, Isırgı”, Bandırma (Balıkesir) yöresinde “Isırgan”, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde “Deli ısırgan, Isırgan”, Bodrum (Muğla) yöresinde “Dalan, Isırgan”, Buldan (Denizli) yöresinde “dal diken, ısırgan, dalan, çakırdikeni, çakır otu”, Güdül (Ankara) ve çevresinde “Cızlağan, Isırgan”, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde “Isırgan”, Manavgat (Antalya) yöresinde “Isırgan”, Konya ilinde “Isırgan”, Kozan (Adana) yöresinde “büyük ısırgan otu” gibi benzer yöresel isimleri bulunmaktadır (Bulut 2006, Elçi ve Sadık 2006, Ertuğ 2004, Ertuğ vd. 2003, Esen 2008, Gez ve Simsek 1999, Kıran 2006, Mart 2006, Onar 2006, Oral 2007, Saday 2009). Yörede bitkinin taze sürgünleri kanser, zayıflama ve şeker hastalığına tedavi amaçlı olarak kullanılmaktadır. Aydınlar Köyü (Erdemli / Mersin) ve çevresinde yaprakları; kansızlık, idrar arttırıcı, iltihap söktürücü, kanser, Babadağ (Denizli) yöresinde yaprakları; adet düzenleyici ve kanser tedavisinde, Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) yöresinde taze sürgünleri; kalp hastalıklarında ve kanser tedavisinde, Bandırma (Balıkesir) yöresinde bitkinin tamamı; Mayasıl, şeker, kanser, idrar yolları, romatizma, mide, bağırsak ve kadın hastalıklar ile saç dökülmesine karşı, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde toprak üstü aksamaları; kanser, mayasıl ve kaşıntılı deri hastalıklarına karşı, Bodrum (Muğla) yöresinde toprak üstü aksamaları; ağrı kesici, şeker hastalığı, romatizma, lohusa sütü artırmak için ve deri hastalıklarına karşı tedavisinde, Burdur yöresinde toprak üstü aksamaları; öksürük, soğuk algınlığına, bağırsak ağrısı, mide

yanması ve böbrek sancısına karşı tedavide, Gdl (Ankara) ve çevresinde toprak üstü aksamı; kanser ve ağrı kesici olarak, Güzeloluk (Erdemli / Mersin) ve çevresinde yaprakları; idrar arttırıcı, iltihap söktürücü, kan temizleyici, kan yaptırıcı ve kansere karşı tedavide, Manavgat (Antalya) yöresinde toprak üstü aksamları; öksürük, soğuk algnlığına, bağırsak ağrısı, mide yanması ve böbrek sancısına karşı tedavide, Kozan (Adana) yöresinde tohumları; kanser ve şeker hastalığına karşı, Konya ilinde taze sürgünleri; kanser ve şeker hastalığına karşı tedavide kullanılmaktadır (Bulut 2006, Elçi ve Sadık 2006, Ertuğ 2004, Ertuğ vd. 2003, Esen 2008, Gez ve Simsek 1999, Kıran 2006, Mart 2006, Onar 2006, Oral 2007, zelik ve Balabanlı 2006, Saday 2009).

Vitex agnus-castus bitkisinin yerel ismi "Mor iekli hayıt" olarak kayıtlara geçmiştir. Babadağ (Denizli) yöresinde ve Manavgat (Antalya) yöresinde "hayıt", Bayramiç (Çanakkale) yöresinde ve Burdur yöresinde "ayıt" olarak isimlendirilmiştir (Gez ve Simsek 1999, Bulut 2006, Bulut 2008). Yörede bitkinin çiçekleri mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır. Babadağ (Denizli) yöresinde çiçekleri; mide rahatsızlıklarının tedavisinde, Bayramiç (Çanakkale) yöresinde çiçekleri; ateş düşürücü olarak, Burdur yöresinde meyve ve çiçekleri; halsizlik, sa dökülmesine, iç hastalıkları tedavisinde ve kuvvet verici olarak, Manavgat (Antalya) yöresinde meyve ve çiçekleri; halsizlik, sa dökülmesine, iç hastalıkları tedavisinde, kuvvet verici, romatizma, mide ve bağırsak gazları tedavisinde, balgam söktürücü ve boya maddesi olarak kullanılmaktadır (Gez ve Simsek 1999, Bulut 2006, Bulut 2008).

5.2 Sonuç

İlçe merkezlerinde ve yakın köylerde halk, yaşam koşullarının yüksek olması nedeniyle yaşamlarını daha kolay idame ettirmektedirler. Ancak merkeze uzak köyler dağlık arazi üzerinde bulunduğu ve ulaşımın büyük bir sorun teşkil etmesinden dolayı sağlık, beslenme, yakacak vb. temel ihtiyaçlarını şehir merkezinden karşılamaları zor olduğundan buldukları yerdeki imkanları değerlendirmeye çalışmışlardır. Ayrıca yöre halkı "yrk" kültüründen geldiği için bitkilerle daha bir ili dışlıdırlar. Bu sebeplerden

ötürü temel ihtiyaçlarını doğal bitkilerden ve kültürü yapılan bitkilerden karşılamışlardır. Özellikle dağ köylerinde yaşayan ve çobanlıkla uğraşan kişilerin bitki kullanımındaki bilgileri daha zengindir. Bunun yanında nesilden nesle aktarım bu yerlerde sıklıkla karşılaşılmaktadır.

Araştırma alanında bilgi alınan 171 kişiden 27'si (%15,78) okuryazar değil, 24'ü (%14,06) okuryazar, 84'ü (%49,12) ilkokul, 12'si (%7,01) ilköğretim, 15'i (%8,77) lise, 9'u (%5,26) üniversite mezunudur. Yine bu kişilerin 95'i (%55,55) kadın, 76'sı (%44,45) erkektir. Yapılan görüşmeler esnasında bilgi alınan kadınların yüzdesinin erkeklerden fazla olması, erkeklerin genellikle çalışmak için gün içerisinde başka yerlere gitmelerinden dolayıdır (Çizelge 3.1). Bağ, bahçe, hayvan ve tarla ekipmanları ile her ne kadar erkekler ilgilense de kadınlar da bu konuda erkeklerden geri kalmazlar. Bununla birlikte kadınlar daha ziyade bitkilerin tıbbi yönleri ve gıda olarak kullanım bilgilerine sahiptirler.

Diyaloglar esnasında kişilerin çoğunluğu 'baş ağrısı için şu otu içiyorum ' ya da 'şu hastalık için şu otu kullanıyorum' isimlerini unuttukları bitkiler için ise 'şu hastalık için şurada şu şekilde bir ot var onu kullanıyorum' şeklinde yöresel ağızla bitkinin yerini ve şeklini tarif ederek nesilden nesle aktarımı sürdürmektedirler.

Araştırma alanında bitkilerin yerel isimlerinin birçoğu ilçeden ilçeye hatta aynı ilçe içindeki uzak beldelerde dahi farklılıklar gösterdiği gözlenmiştir. Örneğin: ***Olea europaea var. europaea*** Avsallar ve İncekum beldelerinde 'sitin veya zeytin ' , diğer yerleşim birimlerinde 'zeytin' , ***Nigella sativa**** Avsallar, Konaklı ve İncekum beldelerinde 'çüçcem' , diğer yerleşim birimlerinde 'otçam' olarak isimlendirilmektedir. Benzer şekilde ***Inula viscosa***, Alanya ilçesinde 'zinebit', Gazipaşa ilçesinde 'zimbit' olarak isimlendirilmektedir. Ayrıca ***Pinus brutia var. brutia*** ve ***Pinus nigra subsp. pallasiana var. pallasiana*** türlerinin her ikisi de araştırma alanının tamamında 'işam ve çam' olarak isimlendirilmektedir. Türler arasında bir ayırım yapmamaktadırlar. Ancak detaya inildiği zaman ise ***Pinus brutia var. brutia*** ya kızılşam, ***Pinus nigra subsp. pallasiana var. pallasiana***'a ise garaşam, karaçam, garaçam demektedirler.

Yörede kullanılan bazı bitkilerin yerel isimleri ile morfolojileri arasında bir ilişki bulunmaktadır. Örneğin; *Michauxia campanuloides* 'nın çiçek tomurcuklarının keçinin göğüslerine benzetildiği için 'keçi biciği' , *Scandix australis subsp. grandiflora* 'ın meyvelerinin iğne şeklinde olduğu için 'iğnelice, iğnelik', *Chondrilla juncea* 'nın sütünden sakız elde ettikleri için 'Sakız otu' ve de sütünün kekliklerin gagasına sürülerek kırmızıya boyadığından dolayı 'keklik otu', *Styrax officinalis* 'ın meyvesinden tesbih yapıldığı için 'tesbih ağacı', *Anchusa azurea var. azurea*, *Echium plantagineum*, *Onosma aucheranum*, *Onosma lycaonicum* ve *Phlomis grandiflora var. fimbriifera* türlerinin çiçeklerindeki nektardan dolayı 'Balcık, balıca ot' olarak isimlendirmişlerdir. *Helichrysum plicatum subsp. plicatum* yörede 'Düvenci çiçeği, altın otu, yılan otu ve göt çiçeği' olarak isimlendirilmektedir. Bunlardan 'yılan otu' denilmesinin sebebi çiçekli dallarının bulunduğu yere yılan gelmediği düşüncesindedir.

Yörede 15-20 sene öncesinde gelişen teknoloji ve refah seviyesinin artması doğal bitkilerin yerini kültür bitkilerine bırakmaya başlamıştır. Tıbbi bitki kullanımının yerini ilaçlar almıştır. Ancak son yıllarda alternatif tıbbın gelişmesiyle doğal bitkilere yeniden dönüş başlamıştır. Araştırma alanında 55 yaş üzerindeki insanlardan alınan veriler çoğunlukla doğal bitki kullanımı üzerinedir. Ancak 45-55 yaş arasındaki insanlardan alınan bilgiler daha çok modern tıbbı yöneldiği gözlenmektedir. Yapılan görüşmelerde başın ağrıyınca ne kullanırsın sorusuna "bir ağrıkesici alırım bir şeyim kalmaz" tarzı cevapları bunu doğrulamaktadır. Ancak 45 yaş ve altındaki kişilerde doğal bitki kullanımı artmıştır. Fakat eski bilgiler yaşlı bireylerle beraber kaybolduğu için bu bireylerinde bilgileri azalmıştır. Hatta televizyondan öğrendikleri bilgiler daha yaygın olarak kullanılmaya başlamıştır.

Araştırma alanı içerisinde kültürü yapılan bitkiler çoğunlukla ticari öneme sahip olan bitkilere aittir. Muz, domates, salatalık, patlıcan, fasulye gibi sebze ve meyveler ile turunçgiller başta gelmektedir. Fakat son yıllarda teknoloji ve bilimin ilerlemesiyle

birlikte altın çilek, avakado, guava (*Psidium guajava*), ahududu, kivi, zeytin, hünnap ve sandal ağacının kültürü yapılarak ticari hayata kazandırılmıştır.

Alanya ve Gazipaşa ilçe merkezleri ile köylerinde doğal olarak yetişen yöre halkı tarafından kullanılan 70 familyaya ait 199 taksonun toplam kullanım alanları ve toplam kullanım sayıları Çizelge 5.1 verilmiştir. Bu taksonlara ait yerel isim, genel isim kullanım amacı ve kullanılan kısımları ise Çizelge 5.2 verilmiştir.

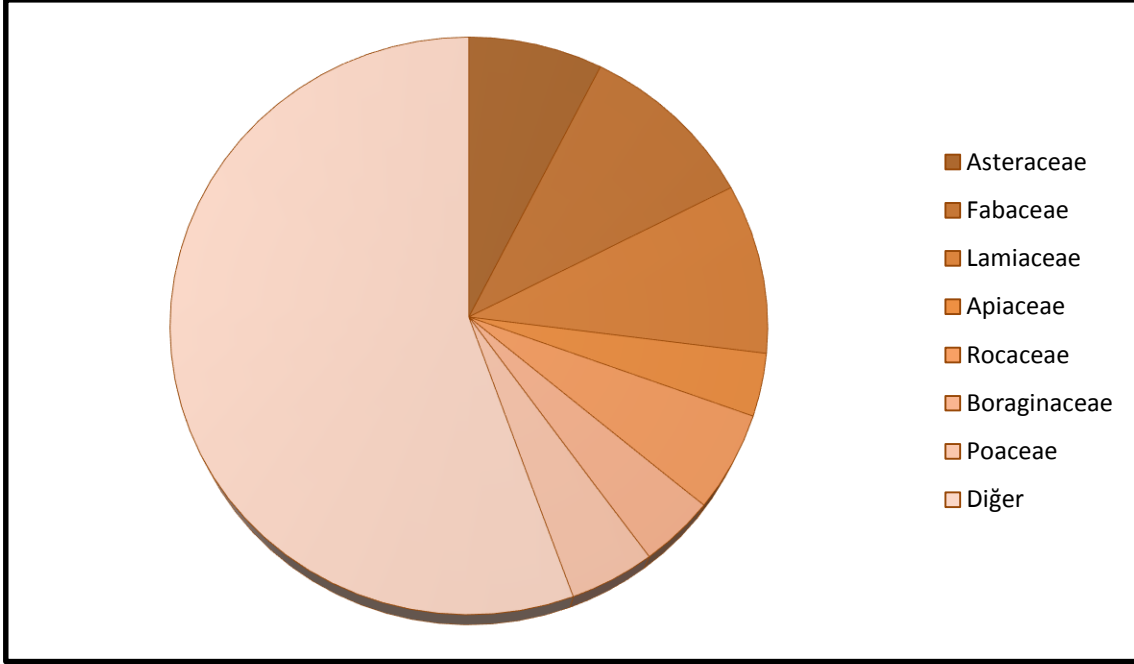
Çizelge 5.1 Taksonların kullanım alanları ve toplam kullanım sayıları

Toplam Takson	İnsan Hastalıkları Tedavisi	Hayvan Hastalıkları Tedavisi	Gıda	Hayvan Yemi	Baharat	Boya	Diğer	Toplam Kullanım
199	497	56	189	31	15	14	232	1034

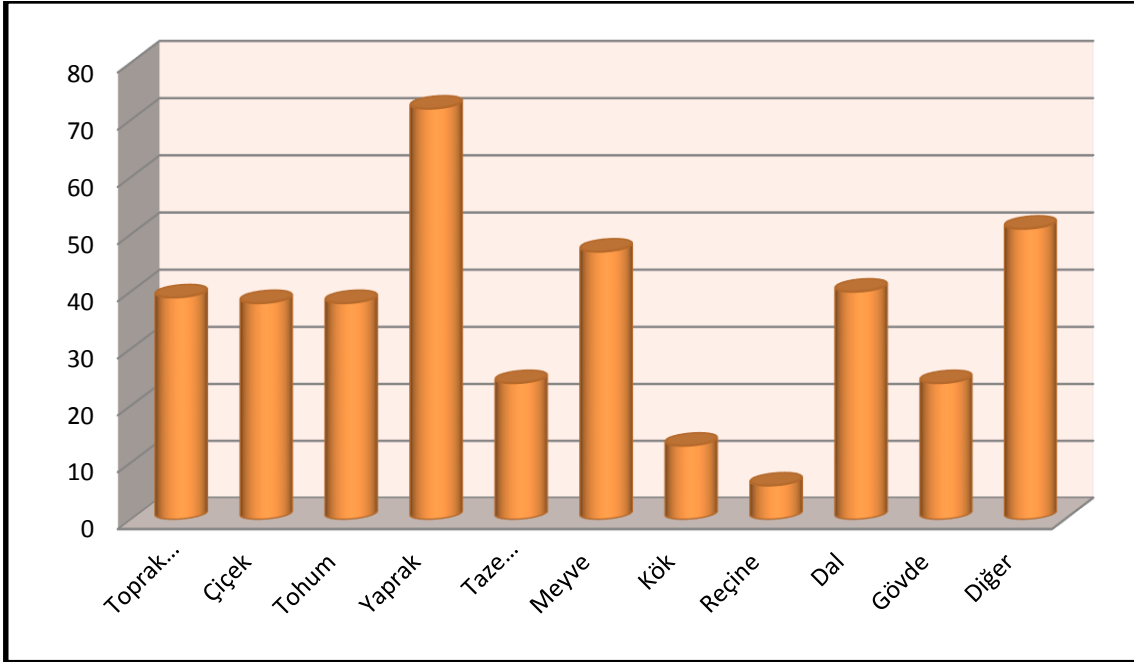
Araştırma alanı içerisinde doğal olarak yetişen ve halk tarafından kullanılan 70 familyaya ait 199 bitki türünün en zengin ilk altı familyası Şekil 5.1 verilmiştir.

Yöre halkı, çalışmalarımız sonucu tespit edilmiş 199 bitki türünü tıbbi, gıda, baharat ev malzemeleri gibi değişik amaçlarla kullanmışlardır. Bu kullanımlar sırasında bir bitki türünün tek bir organı kullanılmamıştır. Farklı kullanımlar için farklı organlar karşımıza çıkmıştır. Şekil 5.2 de yöre halkı tarafından kullanılan bitkilerin kullanılan organları ve kullanım sayıları verilmiştir. Diğer olarak belirtilen kısımda ise kullanım alanı sayıca az olan organları belirtilmiştir.

Şekil 5.1 Tür sayısı bakımından en zengin 7 familya

Şekil 5.2 Halk tarafından kullanılan bitkilerin kullanılan kısımları ve sayıları

Araştırma alanı içerisinde yaşayan halk birçok bitkiyi tedavi amaçlı olarak kullanmışlardır. Tedavi amaçlı kullanılan bitkiler incelendiğinde 55 çeşitli hastalığa karşı 143 bitki türü tespit edilmiştir. Çizelge 5.3 bu hastalıkların isimleri ve tedavisinde kullanılan bitki isimleri verilmiştir.

Araştırma alanı içerisinde yaşayan bireyler Yörük'tür. Yöre genel olarak şehir hayatına uyum sağlamıştır. Fakat halen daha kırsal bölgelerde yaşayan bireylerde ve birçok yaşlı kimselerde yörük özellikleri devam etmektedir. Yörüklüğün de getirdiği bir özellik olan hayvancılık kırsal kesimlerde devam etmektedir. Yol, Veteriner Hekim eksikliği ve yokluk gibi birçok nedenden ötürü bu bireyler hayvanları hastalandıkları zaman kendi yöntemleri ile iyileştirme yoluna girmişlerdir. Gerek bitkisel gerek çeşitli materyaller aracılığıyla birçok tedavi yöntemi bulmuş ve uygulamışlardır. Bunların bir kısmı unutulmakla beraber büyük bir kısmı nesilden nesle aktarılarak günümüze kadar ulaşmıştır. Çizelge 5.4 de yörede hayvan hastalıkları tedavisinde kullanılan bitki türleri ve hastalıkları hakkında bilgi verilmiştir.

Yöre halkının hayvanlarla iç içe olmasından kaynaklı olarak 31 bitki türü hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Yapılan araştırmalar sırasında anket çalışmalarında bireyler konuşma esnasında birçok bitki türünü "bunu mal yer " diyerek tanıtılmıştır. Çizelge 5.6 de hayvan yemi olarak kullanılan bitki türleri isimleri verilmiştir.

Yörede yaşayan bireyler hayvanlarla iç içe olmasının yanında bitki türleri ile de ilgilidir. Birçok bitki türü gıda olarak kullanılmaktadır. Değişik tariflerle farklı tatlara ulaşılmıştır. Çizelge 5.5 de gıda olarak kullanılan 143 bitki türü yöresel ve Türkçe isimleri ile verilmiştir.

Yörede gıda olarak kullanılan bitkilerin bazıları baharat olarak kullanılmaktadır. Baharat olarak kullanılan bitki türlerinin çoğunluğunu Lamiaceae familyasına ait türler oluşturmaktadır. Yemeklere hoş bir koku, tat, yumuşaklık(et yemekleri gibi) vb. gibi özellikler vermektedir. Bitkilerin genellikle yaprak ve tohumları baharat olarak

kullanılmaktadır. Yapraklar çoğunlukla kurutularak bazen de taze olarak kullanılmaktadır. **Melissa officinalis subsp. officinalis** 'de olduğu gibi bitkinin yaprakları hem kuru hem de taze olarak kullanılmaktadır. Baharat olarak kullanılan bitkiler Çizelge 5.7 verilmiştir.

Yöre halkı haşerelerle kimyasal mücadeleden çok bitkilerden elde edilen ilaçlarla mücadeleyi tercih etmiştir. 21 farklı türe ait bitkiler tek olarak ya da çeşitli karışımlar hazırlanarak biyolojik mücadelede kullanılmıştır. Çizelge 5.8 de biyolojik mücadelede kullanılan bitki türleri verilmiştir.

Yörede bulunan bitkilerden boya eldesi çok eski zamanlarda yapılmıştır. Günümüzde ise bu bilgilerin çoğu unutulmuştur. Boya olarak hazır boyalar tercih edilmiştir. Ancak çok nadir olarak 12 bitki türünden halen boya elde edilmektedir. Bu bitki türleri Çizelge 5.9 de verilmiştir.

Araştırma alanında, 37 bitki türü yapı malzemesi olarak ya da ev araç ve gereçleri olarak kullanılmaktadır. Bu bitki türlerinin Çizelge 5.10 da verilmiştir.

Araştırma alanında bazı bitkiler ev süslemelerinde kullanılmaktadır. Bu amaçla kullanılan 6 farklı bitki türü Çizelge 5.11 de verilmiştir.

Yörede farklı kullanım alanları bulunan bitki türleri bazen de bireyleri maddi olarak desteklemektedir. Yörede bulunan 35 bitki türü ticari öneme sahiptir. Yöreye gelen tüccarlar sayesinde bu bitkilerden maddi gelirler sağlanmaktadır. Ticari öneme sahip 26 bitki türünün isimleri Çizelge 5.12 de verilmiştir.

Çizelge 5.2 Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
ACANTHACEAE	<i>Acanthus hirsutus</i>	Akdiken	Ayı pençesi, Kılıklı ayı pençesi	Hayvan hastalıkları, Hayvan yemi	Toprak üstü aksamı, Tohum
AMARANTHACEAE	<i>Chenopodium folisum</i>	Öküz göbeği	İt üzümü	Gıda	Meyve
AMARYLLIDACEAE	<i>Allium cepa</i>	Soğan	Soğan	Gıda, Hayvan hastalıkları, hastalıkları	Gövde
AMARYLLIDACEAE	<i>Allium curtum</i>	Körmen	Ala soğan	Gıda	Gövde
AMARYLLIDACEAE	<i>Allium sativum</i>	Sarımsak	Sarımsak	Gıda, Hayvan hastalıkları, hastalıkları	Tohum
AMARYLLIDACEAE	<i>Allium scorodoprasum</i> <i>subsp. rotundum</i>	İt soğanı, Öküz soğanı, Yabani soğan, Köpek soğanı, Ayı soğanı	Taş sarımsağı, köpek sarımsağı	Diğer	Kök
AMARYLLIDACEAE	<i>Galanthus elwesii</i>	Dağ nergisi	Soğancık, Kardelen	Ticari	Çiçek
ANACARDIACEAE	<i>Pistacia palaestina</i>	Sakızlak, Meneviş, Menevşe, Çıtlık	Menengiç, Sakız ağacı	Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Çiçek, Yaprak, Taze sürgün, Reçine, Meyve, Dal, Bitkinin öz kısmı
ANACARDIACEAE	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak, Mavru	Sumak	Baharat, Biyolojik mücadele, Boya, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve, Yaprak

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
APIACEAE	<i>Foeniculum vulgare</i>	Rezene, Erezdene, Erezene	Rezene	Baharat, Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak
APIACEAE	<i>Ferulago trachycarpa</i>	Yayla çağşırı, çağşır, çakşır	Kuzu kişnişi	Ev malzemeleri, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksamı, Kök, Yaprak
APIACEAE	<i>Petroselinum crispum</i>	Maydunuz, Maydanoz, Maydonoz	Maydanoz	Gıda, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksamı, Yaprak
APIACEAE	<i>Pimpinella anisum</i>	Anason	Anason	Gıda, İnsan hastalıkları	Dal
APIACEAE	<i>Scandix australis</i> subsp. <i>grandiflora</i>	İğnelik, İğnelice	Tüylü zühre tarağı	Gıda, İnsan hastalıkları	Taze sürgün
APIACEAE	<i>Seseli gummiferum</i> subsp. <i>corymbosum</i>	Çağşır, Çaşır, Çakşır	Akçaşır	Ev malzemesi, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Yaprak, Kök, Toprak üstü aksamı
APIACEAE	<i>Tordylium apulum</i>	Karahabar otu, Göbeği kara, Karafatma otu	Küçük geyikotu	İnsan hastalıkları	Çiçek, Dal
APOCYNACEAE	<i>Nerium oleander</i>	Zakkum, Ağu, Ağı	Zakkum	Biyolojik mücadele, Diğer, Ev malzemesi, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Çiçek, Yaprak, Taze sürgün, Dal, Gövde

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
ARACEAE	<i>Arum dioscoridis</i> var. <i>dioscoridis</i>	İlan purçalağı, Yılan purçalağı, Kabargan, Ölüm körü	Yılan yastığı	Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak, Gövde
ASPLENIACEAE	<i>Asplenium ceterach</i>	Kınalı parmak, Gınalı parnak, Altın otu, Kınalıca parmak	Altın otu	Gıda, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksam, Yaprak
ASTERACEAE	<i>Achillea santolinoides</i> subsp. <i>wilhelmsii</i>	El kurtaran otu	Civanperçemi	Gıda, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksam, Taze sürgün
ASTERACEAE	<i>Anthemis chia</i>	Papatya, Babaçya	Papatya	Boya, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Çiçek, Toprak üstü aksam
ASTERACEAE	<i>Artemisia absinthium</i>	Acı yavşan	Pelin otu, acı pelin	Biyolojik mücadele, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksam, Yaprak
ASTERACEAE	<i>Bellis perennis</i>	Papatya, babaçya	Koyungözü	Boya, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Çiçek, Toprak üstü aksam
ASTERACEAE	<i>Chondrilla juncea</i>	Sakız otu, Keklik otu	Çengel sakızı	Gıda, İnsan hastalıkları	Lateks
ASTERACEAE	<i>Cirsium leucopsis</i>	Gök diken, Mor diken, Mor tiken, Gök tiken	Boz kobuk	Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Reseptakulum, Yaprak, Tohum
ASTERACEAE	<i>Cynara cardunculus</i> subsp. <i>flavescens</i>	Enginar	Enginar	Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Çiçek, Reseptakulum

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
ASTERACEAE	<i>Helichrysum plicatum</i> <i>subsp. plicatum</i>	Düvenci çiçeği, Altın otu, Yılan otu, Göt çiçeği	Ölmez çiçek, Altın otu	Biyolojik mücadele, Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek
ASTERACEAE	<i>Lactuca sativa</i>	Marul	Marul	Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak
ASTERACEAE	<i>Inula viscosa</i>	Zinbit, Zinebit, Zimbit	Yapışkan andızotu, Sümenit, Zimerit, zinebit	Biyolojik mücadele, Diğer, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksam, Yaprak
ASTERACEAE	<i>Scorzonera laciniata</i> <i>subsp. laciniata</i>	Dede sakalı, Deke sakalı, Tekesakalı	Tekesakalı, Yemlik	Gıda	Taze sürgün
ASTERACEAE	<i>Senecio vernalis</i>	Sarıpapatya, Gelin yemiş	Ekin otu, Kanarya otu, Parım	Gıda	Taze sürgün
ASTERACEAE	<i>Tanacetum argenteum</i> <i>subsp. flabellifolium</i>	Gannık	Pire otu	Boya	Hücre öz suyu, Gövde
ASTERACEAE	<i>Taraxacum officinale</i>	Hindibah, Güneyik, Hindiba, Sütlü ot	Hindiba	Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak
ASTERACEAE	<i>Tragopogon porrifolius</i> <i>subsp. longirostis</i>	Kedicik	Tekesakalı, Yemlik	Diğer	Tohum
BERBERIDACEAE	<i>Berberis crataegina</i>	Karamık, Karamuk, Garamık, Garamuk	Karamuk	Boya, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Meyve, Dal, Kök

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
BORAGINACEAE	<i>Alkanna tinctoria</i>	Kannık, Gannık	Havacıva	Boya	Hücre öz suyu, Kök
BORAGINACEAE	<i>Anchusa azurea</i> var. <i>azurea</i>	Balcık	Siğirdili	Diğer, Gıda	Nektar
BORAGINACEAE	<i>Buglossoides</i> <i>incrassata</i>	Ekin zararlısı	Sedef otu, Tok taşkesen		
BORAGINACEAE	<i>Cynoglossum creticum</i>	Yapışkan, puturağı, puturak	Demir Pisik tetiği, Mavi köpek dili	Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Meyve, Toprak üstü aksam
BORAGINACEAE	<i>Heliotropium dolosum</i>	Bambul otu, Pambılık	Siğil otu	İnsan hastalıkları	Çiçek, Taze sürgün
BORAGINACEAE	<i>Echium plantagineum</i>	Ballı ot, Ballıca	Engerek otu	Diğer, Gıda	Nektar
BORAGINACEAE	<i>Onosma aucheranum</i>	Balcık, Arı çiçeği	Emzik otu	Diğer, Gıda	Nektar
BORAGINACEAE	<i>Onosma lycaonicum</i>	Balcık, Arı çiçeği	Emzik otu	Diğer, Gıda	Nektar
BRASSICACEAE	<i>Arabis verna</i>	İğnecik	Mor kazteresi	Gıda, İnsan hastalıkları	Taze sürgün
BRASSICACEAE	<i>Brassica oleracea</i>	Lahana, İlaana	Lahana	Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak
BRASSICACEAE	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Çobançantası, Deli gerdeme	Çobançantası, Kuşkuş otu	Gıda, hayvan yemi	Taze sürgün, Toprak üstü aksam
BRASSICACEAE	<i>Eruca sativa</i>	Roka	Roka	Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak
BRASSICACEAE	<i>Raphanus raphanistrum</i>	Turp otu	Eşek turpu	Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Taze sürgün, Toprak üstü aksam
BRASSICACEAE	<i>Raphanus sativus</i>	Siyah turp	Siyah turp	Gıda, İnsan hastalıkları	Gövde
BUXACEAE	<i>Buxus balearica</i>	Şimşir	Şimşir, ada şimşiri	Ev malzemesi	Gövde

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
CACTACEAE	<i>Opuntia barbarica</i>	<i>ficus-</i> Mart yemişi, Mart inciri	Frenk inciri	Gıda, İnsan hastalıkları	Meyve, Yaprak
CAMPANULACEAE	<i>Michauxia campanuloides</i>	Keçi biciği, Geçibiciği	Keçi biciği, Keşir	Gıda, İnsan hastalıkları	Kök
CANNABACEAE	<i>Celtis australis</i>	Dağın	Çitlembik	Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları	Meyve, Dal, Gövde
CAPPARACEAE	<i>Capparis spinosa</i>	Kapari, Gebere, Kedi cırnağı, Kedi tırnağı	Kebere	Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve
CARYOPHYLLACEAE	<i>Agrostemma githago</i>	Ekin otu	Buğday çiçeği	Hayvan yemi	Toprak üstü aksam
CARYOPHYLLACEAE	<i>Dianthus orientalis</i>	Yayla karanfili	Yar karanfili, Yabani karanfil	Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek, Dal
CISTACEAE	<i>Cistus creticus</i>	Kara karaan, Gara garaan	Laden	Boya, Diğer, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Toprak üstü aksam, Tohum, Dal, Yaprak, Çiçek
CISTACEAE	<i>Cistus salviifolius</i>	Sarı karaan, Sarı garaan	Laden	Boya, Diğer, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Toprak üstü aksam, Tohum, Dal, Yaprak, Çiçek
CONVOLVULACEAE	<i>Cuscuta planiflora</i>	Ökse otu	Cinsaçı	Gıda, İnsan hastalıkları	Bitkinin tamamı
CUCURBITACEAE	<i>Citrullus lanatus</i>	Karpuz	Karpuz	Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları	Meyve
CUCURBITACEAE	<i>Ecballium elaterium</i>	Acı kelek	Eşek hıyarı	İnsan hastalıkları	Meyve

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
CUPRESSACEAE	<i>Cupressus sempervirens</i>	Ardıç	Servi	Diğer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Dal, Gövde, Tohum, Reçine, Yaprak
CUPRESSACEAE	<i>Juniperus drupacea</i>	Andız	Andız	Ev malzemesi, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari	Tohum, Dal
CUPRESSACEAE	<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>oxycedrus</i>	Katran ardıcı	Katran ardıcı	Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları	Tohum, Dal
CYPERACEAE	<i>Cyperus rotundus</i>	Topalak	Kara topalak	Gıda	Gövde
DENNSTAEDTIACEAE	<i>Pteridium aquilinum</i>	Ayı döseği, Ayı otu	Eğrelti	Diğer	Yaprak
EBENACEAE	<i>Diospyros kaki</i>	Yer elması, Trabzon hurması, Hatay hurması	Trabzon hurması	Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve
ELAEAGNACEAE	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	İğde	Çalığaga, Kuş iğdesi, Yabani iğde	Gıda, İnsan hastalıkları	Meyve
ERICACEAE	<i>Arbutus andrachne</i>	Dağ çileği, Çılak, Sandal ağacı	Sandal ağacı	Diğer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve, Yaprak, Gövde, Kabuk, Nektar
ERICACEAE	<i>Erica manipuliflora</i>	Püren, Piren	Süpürge otu	Diğer, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları	Dal, Çiçek, Yaprak, Nektar

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
ERICACEAE	<i>Arbutus unedo</i>	Dağ çileği, Çılak, Sandal ağacı	Koca yemiş,	Diğer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve, Yaprak, Gövde, Kabuk, Nektar
EUPHORBIACEAE	<i>Euphorbia davisii</i>	Yayla sütlüğü, Yayla sütleğeni	Sütleğen	Biyolojik mücadele, Diğer, İnsan hastalıkları	Lateks, Toprak üstü aksamı
EUPHORBIACEAE	<i>Euphorbia kotschyana</i>	Sütlük, sütleğen	Sütlüce	Biyolojik mücadele, Diğer, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Lateks, Toprak üstü aksamı
FABACEAE	<i>Acacia longifolia</i>	Sarı akasya, Sarı orman	Uzun akasya	Süs	Bitkinin tamamı
FABACEAE	<i>Arachis hypogaea</i>	Yer fıstığı, Fıstık	Yer fıstığı	Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksamı, Tohum
FABACEAE	<i>Calicotome villosa</i>	Azgan, Deve diken, Kör diken, Sarıdiken	Keçi boğan	Biyolojik mücadele, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Çiçek, Toprak üstü aksamı, Tohum
FABACEAE	<i>Ceratonia siliqua</i>	Keçi boynuzu, Keçi buynuzu, Buynuz, Harnup	Keçi boynuzu	Boya, Gıda, Hayvan hastalıkları, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Meyve, Yaprak

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
FABACEAE	<i>Cercis siliquastrum</i> <i>subsp. siliquastrum</i>	Çitlevik, Çiçceli, Çitleli, Erguvan, Çiçekli keçi ağacı, Yalancı keçi,	Erguvan	Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek, Tohum, Kabuk, Nektar
FABACEAE	<i>Cicer arietinum</i>	Nohut	Nohut	Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Tohum, Toprak üstü aksamı
FABACEAE	<i>Glycyrrhiza glabra</i> var. <i>glandulifera</i>	Karanfil, Meyan	Meyan	Gıda, İnsan hastalıkları	Kök
FABACEAE	<i>Lathyrus sativus</i>	Burçak	Mürdümük	Gıda, Hayvan hastalıkları, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Tohum
FABACEAE	<i>Lens culinaris</i>	Mercimek	Mercimek	Gıda, Hayvan hastalıkları	Tohum
FABACEAE	<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Sarı dilfir, Tosbaa otu, Tosbağa otu	Sepik, Gazel boynuzu	Diğer, Hayvan yemi	Toprak üstü aksam, Nektar
FABACEAE	<i>Medicago rigidula</i> var. <i>rigidula</i>	Puturak	Kaba yonca		
FABACEAE	<i>Onobrychis çaput-galli</i>	Puturak	Pıtrak, Korunga		
FABACEAE	<i>Securigera cretica</i>	Tosbaa otu, Tosbağa otu, Dilfir		Diğer, Hayvan yemi	Toprak üstü aksamı, Nektar

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
FABACEAE	<i>Spartium junceum</i>	Ulama borcak, Porcak, Sırım borcak, Borcak Katırkuyruğu	Katırtırnağı	Diğer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Çiçek, Dal
FABACEAE	<i>Vicia cracca</i> subsp. <i>stenophylla</i>	Yayla yoncası, Yonca çiçeği	Meşe fiği	Diğer, Hayvan yemi	Toprak üstü aksam, Nektar
FABACEAE	<i>Vicia faba</i>	Bakla, Pakla	Bakla	Gıda, İnsan hastalıkları	Meyve, tohum
FABACEAE	<i>Vicia peregrina</i>	Gilik, Deli bezelye	Efek otu, Kavli		
FABACEAE	<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>sativa</i>	Deli bezelye	Arpa fiği		
FABACEAE	<i>Vicia villosa</i> subsp. <i>dasycarpa</i>	Deli bezelye	Dağ efereği		
FABACEAE	<i>Vigna radiata</i>	Maş		Gıda	Tohum
FAGACEAE	<i>Quercus coccifera</i>	Ger pelit, Mazı meşesi	Kermes meşesi, Kızıl meşe	Diğer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Dal, Gövde, Tohum, Kabuk, Kök, Yaprak, Bitkinin öz kısmı
FAGACEAE	<i>Quercus cerris</i>	Kara pelit, Palamut meşesi	Saçlı meşe, Türk meşesi	Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari	Kabuk, Meyve, Kupula, Yaprak
HYPERICACEAE	<i>Hypericum montbretii</i>	Sarı küpecik, Kantaron otu, Sütlüce ot	Çay kantaron	Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek, Yaprak
HYPERICACEAE	<i>Hypericum</i> <i>perfoliatum</i>	Sarıçiçekli ot, Sarı kantaron	Bin bir delik otu	Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek, Yaprak

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
IRIDACEAE	<i>Gladiolus anatolicus</i>	Çiğdem, Horozibiği	Ekin çiçeği	Gıda	Meyve
JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i>	Ceviz	Ceviz	Boya, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Tohum, Meyve, Gövde
LAMIACEAE	<i>Cyclotrichium origanifolium</i>	Su nanesi	Dağ nanesi	Baharat, Gıda	Yaprak
LAMIACEAE	<i>Lamium garganicum subsp. reniforme</i>	Çay	Ballıbaba	Gıda	Toprak üstü aksamı
LAMIACEAE	<i>Lavandula stoechas subsp. stoechas</i>	Karabaş otu, Oğul otu	Karabaş otu	Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak, Çiçek
LAMIACEAE	<i>Marrubium globosum subsp. globosum</i>	Kokulu çay	Bozcaboğum	Gıda, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksamı
LAMIACEAE	<i>Marrubium parviflorum subsp. oligodon</i>	Çalba çayı	Küllü boz otu	Gıda, Diğer	Toprak üstü aksam, Nektar
LAMIACEAE	<i>Melissa officinalis subsp. officinalis</i>	Tülüşişme, Öküz otu, Melisa	Oğul otu	Baharat, Gıda	Yaprak, Taze sürgün
LAMIACEAE	<i>Mentha longifolia subsp. typhoides</i>	Yayla yarpuzu, Yarpız, Yarpuz	İt nanesi, Tüylü nane	Baharat, Gıda	Yaprak, Taze sürgün

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
LAMIACEAE	<i>Ocimum basilicum</i>	Feslikan, Fesleğen	Fesleğen	Baharat, Biyolojik mücadele, Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak, Dal, Toprak üstü aksam
LAMIACEAE	<i>Origanum majorana</i>	Eşek kekiği, Köy kekiği, Ak kekik	Mercan köşk	Baharat, Biyolojik mücadele, Gıda, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksam, Taze sürgün, Yaprak, Dal
LAMIACEAE	<i>Phlomis grandiflora</i> <i>var. fimbriiflora</i>	Çalba, Sığırkuyruğu, Sarı balcık, Arı bitkisi, Çoban çırası	Çalba	Diğer, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak, Nektar, Toprak üstü aksam
LAMIACEAE	<i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye, Mezmeri	Biberiye	Baharat, Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak
LAMIACEAE	<i>Satureja cuneifolia</i>	Yayla kekiği, Kara kekik	Kaya kekiği	Baharat, biyolojik mücadele, Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari	Toprak üstü aksam, Yaprak
LAMIACEAE	<i>Sideritis congesta</i>	Adaçayı	Dağ çayı	Boya, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Çiçek, Yaprak, Dal
LAMIACEAE	<i>Sideritis libanotica</i> <i>subsp. linearis</i>	Yarpuz kokulu çay	Toros çayı, Acem arpası	Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak
LAMIACEAE	<i>Sideritis syriaca</i> subsp. <i>nusairiensis</i>	Yayla çayı	Amanos çayı	Gıda	Yaprak, Dal

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
LAMIACEAE	<i>Teucrium polium</i>	Elkurtaran otu	Acı yavşan	Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek, Yaprak
LAMIACEAE	<i>Thymbra spicata</i> subsp. <i>spicata</i>	Seel karakekiği	Zahter	Baharat, Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak
LAMIACEAE	<i>Thymus cherlerioides</i>	Geven dikenli, Dikenli kekik	Kaz kekiği	Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksam, Yaprak
LAMIACEAE	<i>Thymus longicaulis</i> subsp. <i>longicaulis</i>	Kara çalba	Aş kekiği	Gıda	Dal, Yaprak
LAMIACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i>	Hayıt, Mor çiçekli hayıt	Hayıt	Ev malzemesi, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari	Çiçek, Taze sürgün, Tohum, Dal
LAURACEAE	<i>Cinnamomum verum</i>	Tarçın	Tarçın	Baharat, Gıda, İnsan hastalıkları	Kabuk
LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i>	Defne, Tehnel, Tehni	Defne	Baharat, Biyolojik mücadele, Diğer, Ev malzemesi, Ticari, İnsan hastalıkları	Yaprak, Tohum
LAURACEAE	<i>Persea americana</i>	Avokado, Avakado	Avokado	Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Yaprak, Meyve
LYTHRACEAE	<i>Punica granatum</i>	Nar	Nar	Biyolojik mücadele, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve, Tohum

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
LYTHRACEAE	<i>Punica granatum</i>	Ekşi nar	Nar	Gıda, İnsan hastalıkları	Meyve, tohum
MALVACEAE	<i>Alcea biennis</i>	Hatmi, Ayı gülü	Hatmi	Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek
MALVACEAE	<i>Malva neglecta</i>	Ebegömeçi, Ebeömeç	Ebe gümeçi	Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak
MALVACEAE	<i>Malva nicaeensis</i>	Ebegömeçi, Ebeömeç	Ebe gümeçi	Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak
MALVACEAE	<i>Tilia spp.</i>	İhlamur, Ehlamur	İhlamur	Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek, Yaprak
MELIACEAE	<i>Melia azedarach</i>	Gilik	Yalancı tesbih ağacı	Ticari	Çiçek, Tohum
MORACEAE	<i>Ficus carica</i> subsp. <i>carica</i>	İncir, yemiş	İncir	Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Meyve, lateks
MORACEAE	<i>Morus nigra</i>	Karadut, Gara dut	Karadut	Baharat, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Meyve
MORACEAE	<i>Morus alba</i>	Dut, Akdut, Beyaz dut	Akdut	Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Meyve, Yaprak, Bitkinin öz kısmı
MUSACEAE	<i>Musa acuminata</i>	Muz	Muz	Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Hücre öz suyu, Meyve
MYRTACEAE	<i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>	Murt, Kara murt, Gara murt	Mersin	Biyolojik mücadele, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve, Yaprak

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
OLEACEAE	<i>Fontanesia phillyraoides</i>	Sarı dut ağacı	Cılbırtı	Süs	Bitkinin tamamı
OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>	Sitin, Zeytin	Zeytin	Biyolojik mücadele, Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve, Tohum, Yaprak
OLEACEAE	<i>Phillyrea latifolia</i>	Kesme	Kesme, Akça kesme	Ev malzemesi, Hayvan hastalıkları, Hayvan yemi	Yaprak, Dal
OROBANCHACEAE	<i>Orobanche anatolica</i>	Boğazsa, Yer siki, Eşek siki	Canavar otu		
PAEONIACEAE	<i>Paeonia mascula</i> subsp. <i>mascula</i>	Ayı döşeği, Ayı gülü	Ayı gülü	İnsan hastalıkları	Yaprak
PAPAVERACEAE	<i>Fumaria officinalis</i> subsp. <i>cilicica</i>	Yalancı geçi	Şahtere otu	Hayvan yemi	Toprak üstü aksam
PAPAVERACEAE	<i>Glaucium leiocarpum</i>	Yayla mümülüsü, Yayla gelinciği	Boynuzlu gelincik, Gavur haşhaşı	Gıda, İnsan hastalıkları	Taze sürgün, Çiçek
PAPAVERACEAE	<i>Papaver pilosum</i> subsp. <i>pilosum</i>	Yayla mümülüsü, Yayla gelinciği	Gelincik, Kellale	Gıda, İnsan hastalıkları	Taze sürgün, Çiçek
PAPAVERACEAE	<i>Papaver rhoeas</i>	Gelincik	Gelincik	Gıda	Yaprak

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
PEDALIACEAE	<i>Sesamum indicum</i>	Susam	Susam	Baharat, Gıda, Ticari	Tohum
PINACEAE	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i>	İledin, İladin	Adana köknarı	Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları	Reçine, Dal
PINACEAE	<i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>	Katran, Ardıç	Sedir	Biyolojik mücadele, Ev malzemesi, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Dal, Gövde
PINACEAE	<i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>	Çam, İşam, Kızılaşam, Kızılaşam, Gızılaşam	Kızılaşam, pür çam	Biyolojik mücadele, Diğer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari	Dış kabuk, Reçine, Dal, Bitkinin öz kısmı, Taze sürgün, Gövde, Yaprak
PINACEAE	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>	Çam, İşam, Karaçam, Gara çam, Gara şam, Kara şam	Karaçam	Biyolojik mücadele, Diğer, Ev malzemesi, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari	Dış kabuk, Reçine, Dal, Bitkinin öz kısmı, Taze sürgün, Gövde, Yaprak
PLATANACEAE	<i>Platanus orientalis</i>	Buladan, Biladan	Çınar	Boya, Ev malzemesi, İnsan hastalıkları	Yaprak, Dal, Gövde, Kabuk, Kök, Bitkinin öz kısmı

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
PLANTAGINACEAE	<i>Plantago lanceolata</i>	7 damar otu, Damar otu, Damarlı ot, Sınır otu	Damarlıca, Yılandili, Bağa	Gıda, İnsan hastalıkları	Taze sürgün
PLANTAGINACEAE	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	Su teresi, Gerdeme, Bağla	Su gedemesi	Gıda, İnsan hastalıkları	Taze sürgün
POACEAE	<i>Arundo donax</i>	Kargı, Gargı	Kargı	Diğer, Ticari	Gövde
POACEAE	<i>Avena sterilis subsp. ludoviciana</i>	Ihram, Eğrilce, Evram	Horaz otu	Diğer, Hayvan yemi	Toprak üstü aksam, Tohum
POACEAE	<i>Briza maxima</i>	Çıldırak, Çingirak	Kuş yüreği	Diğer, Hayvan yemi, Süs	Toprak üstü aksam, Dal
POACEAE	<i>Elymus repens</i>	Ayrık otu	Ayrık otu	İnsan hastalıkları	Kök
POACEAE	<i>Panicum miliaceum</i>	Darı, Akdarı, Süpürge darısı	Darı	Ev malzemesi, Gıda	Dal, Meyve
POACEAE	<i>Polypogon monspeliensis</i>	Tuğlu ot	Hıtır	Diğer, Hayvan yemi, Süs	Toprak üstü aksam, Dal
POACEAE	<i>Secale cereale var. cereale</i>	Çavdar	Çavdar	Gıda, İnsan hastalıkları	Tohum
POACEAE	<i>Zea mays subsp. mays</i>	Mısır, Darı	Mısır	Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları, Ticari	Çiçek, Meyve, Tohum
POLYGONACEAE	<i>Polygonum cognatum</i>	Mazmaza	Madımak	Gıda	Toprak üstü aksam

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
POLYGONACEAE	<i>Rumex acetosella</i>	Kuzukulağı, Ekşimik, Ekşimek	Kuzukulağı	Gıda	Yaprak
POLYGONACEAE	<i>Rumex crispus</i>	İlabada, Labada, Pancarcık	Lâbada	Gıda, Hayvan yemi, İnsan hastalıkları, Ticari	Yaprak
PORTULACEAE	<i>Portulaca oleracea</i>	Tokmakan, Hava otu, Semizotu, Temiz otu, Pırpır otu, Toomakan	Semizotu	Gıda, İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksam
PRIMULACEAE	<i>Anagallis foemina</i>	Puturak	Bağırsak otu		
RANUNCULACEAE	<i>Nigella sativa</i>	Otçam, Çüçcem, Çörek otu	Çörek otu	Baharat, Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Tohum
RHAMNACEAE	<i>Paliurus spina-christi</i>	Çaltı dikenini, Aslanpençesi	Karaçalı	Biyolojik mücadele, Diğer, Ev malzemeleri, İnsan hastalıkları, Süs	Tohum, Dal
ROSACEAE	<i>Amygdalus orientalis</i>	Acı badem, Acı payam	Badem	Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve, Tohum
ROSACEAE	<i>Cerasus avium</i>	Kiraz	Kiraz	Gıda, İnsan hastalıkları	Meyve, Meyve sapı
ROSACEAE	<i>Cotoneaster nummularius</i>	Kürk ağacı, Kürt ağacı	Tavşan elması	Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek, Dal, Kabuk, Yaprak, Meyve
ROSACEAE	<i>Crataegus monogyna var. monogyna</i>	Alıç, Aluç	Alıç	Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek, Meyve, Yaprak

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
ROSACEAE	<i>Cydonia oblonga</i>	Ayva, hayva	Ayva	Diğer, Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek, Dal, Meyve, Tohum, Yaprak
ROSACEAE	<i>Eriobotrya japonica</i>	Muşmala, Yenidünya	Malta eriği, Yenidünya	Diğer, Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Çiçek, Meyve, Yaprak
ROSACEAE	<i>Eriolobus trilobatus</i>	Geyik elması	At elması	Gıda, İnsan hastalıkları	Meyve, Yaprak
ROSACEAE	<i>Pyrus elaeagnifolia</i> <i>subsp. kotschyana</i>	Deli armut, Taş armut, Daş Armut, Zingit, Ahlat	Ahlat	Ev malzemesi, Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek, Dal, Meyve, Yaprak
ROSACEAE	<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu, Öküz götü, Öküz göbeği	Yabani gül, İt gülü, Köpek gülü, Asker gülü	Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve
ROSACEAE	<i>Rosa spp.</i>	Gül	Gül	Gıda, İnsan hastalıkları	Çiçek
ROSACEAE	<i>Rubus canescens</i> var. <i>canescens</i>	Böğürtlen, Böğürtlen diken	Böğürtlen, Çoban kösteği	Gıda, İnsan hastalıkları, Ticari	Meyve, Taze sürgün, Kök
RUTACEAE	<i>Citrus limon</i>	Limon	Limon	Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Meyve
RUTACEAE	<i>Citrus paradisi</i>	Greyfurt	Greyfurt	Gıda, İnsan hastalıkları	Meyve
RUTACEAE	<i>Ruta chalepensis</i>	Kokar sedef, Arapotu	Sedef otu	İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksam
SALICACEAE	<i>Populus nigra</i> subsp. <i>caudina</i>	Kavak, Gavak	Karakavak	Diğer, Ev malzemesi, İnsan hastalıkları, Ticari	Dal, Gövde, Tohum

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
SANTALACEA	<i>Arceuthobium oxycedri</i>	Andız göveleği, Ökse otu	Ardıç burcu	Gıda, İnsan hastalıkları	Bitki tamamı
SANTALACEA	<i>Viscum album subsp. album</i>	Gövelek, İladin göveleği	Burç	Gıda, İnsan hastalıkları	Bitki tamamı
SMILACACEAE	<i>Smilax aspera</i>	Silcan	Silcan, gıcirdikeni	Hayvan yemi, İnsan hastalıkları	Meyve, Kök, Yaprak
SOLANACEAE	<i>Solanum lycopersicum</i>	Domates, Tomati	Domates	Gıda, İnsan hastalıkları	Meyve
SOLANACEAE	<i>Solanum nigrum</i>	İt üzümü	İt üzümü	İnsan hastalıkları	Meyve
SOLANACEAE	<i>Solanum tuberosum</i>	Patates, Patati, Gumpir	Patates	Gıda, İnsan hastalıkları	Gövde
STYRACACEAE	<i>Styrax officinalis</i>	Tesbi, Tesbih ağacı, Tepsi ormanı	Ayı fındığı	Diğer, Ev malzemeleri, Hayvan yemi, Süs	Tohum, Dal, Bitkinin öz kısmı
TAMARICAEAE	<i>Tamarix smyrnensis</i>	Havit otu	İlgın	Ev malzemeleri	Dal
THYMELAEACEAE	<i>Daphne gnidioides</i>	Havaza	Develik, Sıyircık	Havaza, Diğer, Ev malzemesi, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Dal, Yaprak, Gövde, Çiçek, Hücre öz suyu
THYMELAEACEAE	<i>Daphne oleoides subsp. oleoides</i>	Havaza	Gövçek	Diğer, Ev malzemesi, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Dal, Yaprak, Gövde, Çiçek, Hücre öz suyu
ULMACEAE	<i>Ulmus canescens</i>	Karaağaç, karaca ağaç	Karaağaç	Diğer, Ev malzemesi	Dal
URTICACEAE	<i>Parietaria judaica</i>	Yapışkan	Yapışkan otu, Duvar Fesleğeni	İnsan hastalıkları	Toprak üstü aksam

Çizelge 5.2 (Devam) Belirlenen taksonların isimleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanım amacı	Kullanılan kısım
URTICACEAE	<i>Parietaria lusitanica</i>	Isırgan	Yapışkan otu	Gıda, İnsan hastalıkları	Taze sürgün
URTICACEAE	<i>Urtica dioica</i>	Yayla ısırganı	Acı ısırgan	Gıda, İnsan hastalıkları	Taze sürgün
VITACEAE	<i>Vitis spp.</i>	Üzüm, Asma, Tefek	Üzüm	Biyolojik mücadele, Diğer, Gıda, Hayvan hastalıkları, İnsan hastalıkları	Meyve, Yaprak, Taze sürgün, Hücre öz suyu, Tohum
XANTHORRHOEACEAE	<i>Asphodelus aestivus</i>	Çiriş, Kiriş	Çiriş otu	Biyolojik mücadele, Gıda, İnsan hastalıkları	Yaprak, Lateks, Çiçek, Gövde
ZINGIBERACEAE	<i>Zingiber officinale</i>	Zencefil, Eğil	Zencefil	Gıda, İnsan hastalıkları	Gövde

Çizelge 5.3 İnsan hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılan bitkiler

Kullanım Amacı	Kullanılan Bitki Türleri
Açık yara tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pistacia palaestina</i> (1)• <i>Tordylium apulum</i>• <i>Asplenium ceterach</i>• <i>Inula viscosa</i>• <i>Euphorbia davisii</i>• <i>Euphorbia kotschyana</i>• <i>Cicer arietinum*</i>• <i>Hypericum montbretii</i>• <i>Hypericum perforatum</i>• <i>Satureja cuneifolia</i>• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>• <i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i>• <i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>• <i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>• <i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>• <i>Rosa canina</i>• <i>Daphne gnidioides</i>• <i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i>• <i>Cupressus sempervirens</i>
Ağız yara tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pistacia palaestina</i>• <i>Ceratonia siliqua</i> L.• <i>Morus nigra*</i> (2)
Akciğer hastalıklarının tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Calicotome villosa</i>• <i>Viscum album</i> L. Subsp. <i>album</i>
Alerji tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Amygdalus orientalis</i>• <i>Euphorbia davisii</i>• <i>Euphorbia kotschyana</i>• <i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>siliquastrum</i>• <i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>• <i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>• <i>Populus nigra</i> subsp. <i>caudina</i>
Çıban tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pistacia palaestina</i>• <i>Vitis</i> spp.• <i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i>
Anemi(kansızlık) tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Ceratonia siliqua</i>• <i>Morus nigra</i>• <i>Rubus canescens</i> var. <i>canescens</i>• <i>Vitis</i> spp.
Böcülü yara tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Arceuthobium oxycedri</i>• <i>Morus alba</i>• <i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i>
Deride oluşan çatlak tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Laurus nobilis</i>• <i>Rosa</i> spp.

Çizelge 5.3(devamı) İnsan hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılan bitkiler

Kullanım Amacı	Kullanılan Bitki Türleri
Astım tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Juniperus drupacea</i>• <i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>oxycedrus</i> (1)• <i>Allium sativum</i>• <i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>• <i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>• <i>Plantago lanceolata</i>• <i>Amygdalus orientalis</i>• <i>Crataegus monogyna</i> var. <i>monogyna</i>• <i>Eriolobus trilobatus</i>• <i>Vitex agnus-castus</i>• <i>Zingiber officinale</i>
Ağrı ve sızı tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pistacia palaestina</i> (2)• <i>Pimpinella anisum</i>• <i>Arum dioscoridis</i> var. <i>dioscoridis</i> (1)• <i>Achillea santolinoides</i> subsp. <i>wilhelmsii</i>• <i>Helichrysum plicatum</i> subsp. <i>plicatum</i>,• <i>Inula viscosa</i>• <i>Taraxacum officinale</i>• <i>Berberis crataegina</i>• <i>Brassica oleracea</i>• <i>Dianthus orientalis</i>• <i>Ecballium elaterium</i>• <i>Cupressus sempervirens</i>• <i>Erica manipuliflora</i>• <i>Calicotome villosa</i>• <i>Juglans regia</i>• <i>Origanum majorana</i> (1)• <i>Rosmarinus officinalis</i>• <i>Satureja cuneifolia</i>• <i>Asphodelus aestivus</i>• <i>Smilax aspera</i> (1)• <i>Arceuthobium oxycedri</i>• <i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>• <i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i>• <i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>• <i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>• <i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>• <i>Elymus repens</i>• <i>Nigella sativa</i>• <i>Citrus limon</i>• <i>Solanum tuberosum</i>• <i>Daphne gnidioides</i>• <i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i>• <i>Tilia</i> spp.• <i>Celtis australis</i>• <i>Laurus nobilis</i> (1)• <i>Teucrium polium</i>

Çizelge 5.3(devamı) İnsan hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılan bitkiler

Kullanım Amacı	Kullanılan Bitki Türleri
Boğaz enfeksiyonlarının tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Veronica anagallis-aquatica</i> (1)• <i>Rhus coriaria</i>• <i>Anthemis chia</i> (1)• <i>Bellis perennis</i> (1)• <i>Rosmarinus officinalis</i>*• <i>Laurus nobilis</i>• <i>Allium cepa</i>*• <i>Allium sativum</i>• <i>Malva neglecta</i>• <i>Malva nicaeensis</i>• <i>Ficus carica</i> subsp. <i>carica</i>• <i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>• <i>Tilia</i> spp.• <i>Vitis</i> spp.
Barsak hastalıklarının tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pistacia palaestina</i>• <i>Scandix australis</i> subsp. <i>grandiflora</i>• <i>Arum dioscoridis</i> var. <i>dioscoridis</i> (1)• <i>Achillea santolinoides</i> subsp. <i>wilhelmsii</i>• <i>Anthemis chia</i>• <i>Artemisia absinthium</i>• <i>Bellis perennis</i>• <i>Arabis verna</i>• <i>Raphanus raphanistrum</i>• <i>Opuntia ficus-barbarica</i>• <i>Michauxia campanuloides</i>• <i>Juniperus drupacea</i>• <i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>oxycedrus</i>• <i>Euphorbia kotschyana</i>• <i>Lathyrus sativus</i> (1)• <i>Vicia faba</i>• <i>Malva neglecta</i>• <i>Mentha longifolia</i> subsp. <i>typhoides</i>• <i>Cinnamomum verum</i>• <i>Malva nicaeensis</i>• <i>Ficus carica</i> subsp. <i>carica</i>• <i>Morus alba</i>• <i>Musa acuminata</i>• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i> (1)• <i>Plantago lanceolata</i>• <i>Secale cereale</i> var. <i>cereale</i>• <i>Rumex crispus</i>• <i>Portulaca oleracea</i>• <i>Punica granatum</i>• <i>Cydonia oblonga</i> (1)• <i>Pyrus elaeagnifolia</i> subsp. <i>kotschyana</i> (1)• <i>Solanum tuberosum</i>*• <i>Celtis australis</i> (1)• <i>Zingiber officinale</i>
Eş düşmesine karşı tedavi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Inula viscosa</i>• <i>Opuntia ficus-barbarica</i>• <i>Ruta chalepensis</i>

Çizelge 5.3(devamı) İnsan hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılan bitkiler

Kullanım Amacı	Kullanılan Bitki Türleri
Böbrek hastalıklarının tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Petroselinum crispum</i> (1)• <i>Asplenium ceterach</i>• <i>Anthemis chia</i>• <i>Artemisia absinthium</i>• <i>Bellis perennis</i>• <i>Helichrysum plicatum</i> subsp. <i>plicatum</i> (1)• <i>Taraxacum officinale</i>• <i>Capparis spinosa</i>• <i>Calicotome villosa</i> (1)• <i>Spartium junceum</i>• <i>Persea americana</i>
Bağışıklık sisteminin kuvvetlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pistacia palaestina</i>• <i>Amygdalus orientalis</i>• <i>Persea americana</i>• <i>Arceuthobium oxycedri</i>
Egzama ve mantar gibi deri hastalıklarının tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pistacia palaestina</i> (2)• <i>Euphorbia davisii</i> (1)• <i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>siliquastrum</i>• <i>Spartium junceum</i>• <i>Juglans regia</i>• <i>Allium cepa</i>
Diş ve dişeti hastalıklarının tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Rhus coriaria</i>• <i>Petroselinum crispum</i>• <i>Satureja cuneifolia</i> (1)
Ezilme ve burkulma tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Inula viscosa</i> (1)• <i>Allium cepa</i>
Guatr tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Juglans regia</i>
	<ul style="list-style-type: none">• <i>Viscum album</i> subsp. <i>album</i>• <i>Elymus repens</i>• <i>Zea mays</i> subsp. <i>mays</i> (1)• <i>Paliurus spina-christi</i>• <i>Crataegus monogyna</i> var. <i>monogyna</i>• <i>Cotoneaster nummularius</i>• <i>Cerasus avium</i>• <i>Rubus canescens</i> var. <i>canescens</i> (1)• <i>Citrus paradisi</i>• <i>Parietaria judaica</i>• <i>Amygdalus orientalis</i>• <i>Eriobotrya japonica</i>• <i>Veronica anagallis-aquatica</i>• <i>Ceratonia siliqua</i>• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>• <i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>• <i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>• <i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>• <i>Amygdalus orientalis</i>• <i>Ecballium elaterium</i>• <i>Asphodelus aestivus</i>• <i>Allium sativum</i>• <i>Ficus carica</i> subsp. <i>carica</i>• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>• <i>Vitis</i> spp.• <i>Nigella sativa</i>

Çizelge 5.3(devamı) İnsan hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılan bitkiler

Kullanım Amacı	Kullanılan Bitki Türleri
Gece yanığı tedavisi	• <i>Solanum nigrum</i>
Haşere ve böcek ısırılmaları tedavisi	• <i>Nerium oleander</i> • <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i> • <i>Cynoglossum creticum</i> • <i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i> (1) • <i>Satureja cuneifolia</i> (1) • <i>Solanum lycopersicum</i>
İltihap giderici tedavisi	• <i>Petroselinum crispum</i> • <i>Persea americana</i> • <i>Asplenium ceterach</i> • <i>Allium cepa</i> • <i>Helichrysum plicatum</i> subsp. <i>plicatum</i> • <i>Smilax aspera</i> • <i>Taraxacum officinale</i> • <i>Viscum album</i> subsp. <i>album</i> • <i>Spartium junceum</i> • <i>Ficus carica</i> subsp. <i>carica</i> • <i>Lavandula stoechas</i> subsp. <i>stoechas</i> • <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i> • <i>Zea mays</i> subsp. <i>mays</i> • <i>Punica granatum</i> • <i>Ocimum basilicum</i> • <i>Paliurus spina-christi</i> • <i>Sideritis congesta</i> • <i>Cerasus avium</i> * • <i>Laurus nobilis</i> • <i>Tilia</i> spp.
Kalp damar hastalıkları tedavisi	• <i>Elaeagnus angustifolia</i> • <i>Crataegus monogyna</i> var. <i>monogyna</i> (1) • <i>Allium cepa</i> • <i>Citrus paradisi</i> • <i>Platanus orientalis</i> • <i>Celtis australis</i>
Kanser hastalığı tedavisi	• <i>Anthemis chia</i> • <i>Hypericum montbretii</i> • <i>Artemisia absinthium</i> • <i>Hypericum perforatum</i> • <i>Bellis perennis</i> • <i>Plantago lanceolata</i> • <i>Capparis spinosa</i> • <i>Nigella sativa</i> • <i>Cupressus sempervirens</i> • <i>Rubus canescens</i> var. <i>canescens</i> • <i>Spartium junceum</i> • <i>Parietaria lusitanica</i> • <i>Quercus coccifera</i> • <i>Urtica dioica</i>
Kolesterol hastalığı tedavisi	• <i>Artemisia absinthium</i> • <i>Juglans regia</i> • <i>Cynara cardunculus</i> subsp. <i>flavescens</i> • <i>Myrtus communis</i> • <i>Brassica oleracea</i> • <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i> • <i>Portulaca oleracea</i>

Çizelge 5.3(devamı) İnsan hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılan bitkiler

Kullanım Amacı	Kullanılan Bitki Türleri	
Kanama durdurucu tedavisi	• <i>Nerium oleander</i> (1)	• <i>Phlomis grandiflora</i> var.
Karaciğer hastalıkları tedavisi	• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>	• <i>fimbrilligera</i>
Kuş götü hastalığı tedavisi	• <i>Cirsium leucopsis</i>	• <i>Diospyros kaki</i>
Menüsküs hastalığı tedavisi	• <i>Cynara cardunculus</i> subsp. <i>flavescens</i>	
Parkinson hastalığı tedavisi	• <i>Heliotropium dolosum</i>	
Pişik tedavisi	• <i>Inula viscosa</i>	• <i>Arbutus unedo</i>
Prostat hastalığı tedavisi	• <i>Arbutus andrachne</i>	• <i>Platanus orientalis</i>
Saç uzatma tedavisi	• <i>Vicia faba</i>	
Sakinleştirici ve uyku problemleri tedavisi	• <i>Quercus coccifera</i>	• <i>Asphodelus aestivus</i>
Sarılık hastalığı tedavisi	• <i>Juniperus drupacea</i>	• <i>Viscum album</i> subsp. <i>album</i>
Sigara bırakma tedavisi	• <i>Cotoneaster nummularius</i>	
Romatizma hastalığı tedavisi	• <i>Vitis</i> spp. (1)	
Sıtma hastalığı tedavisi	• <i>Foeniculum vulgare</i>	• <i>Bellis perennis</i>
Sinüzit hastalığı tedavisi	• <i>Anthemis chia</i>	• <i>Lavandula stoechas</i> subsp. <i>stoechas</i> *
	• <i>Berberis crataegina</i>	• <i>Platanus orientalis</i>
	• <i>Citrullus lanatus</i>	• <i>Rubus canescens</i> var. <i>canescens</i>
	• <i>Satureja cuneifolia</i>	
	• <i>Lavandula stoechas</i> subsp. <i>stoechas</i>	
	• <i>Nerium oleander</i>	• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>
	• <i>Brassica oleracea</i>	• <i>Platanus orientalis</i>
	• <i>Anthemis chia</i>	• <i>Bellis perennis</i>
	• <i>Artemisia absinthium</i>	
	• <i>Anthemis chia</i>	• <i>Ecballium elaterium</i>
	• <i>Bellis perennis</i>	• <i>Sideritis congesta</i>
	• <i>Cirsium leucopsis</i>	

Çizelge 5.3(devamı) İnsan hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılan bitkiler

Kullanım Amacı	Kullanılan Bitki Türleri
Mide hastalıkları tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pistacia palaestina</i> (1)• <i>Rhus coriaria</i>• <i>Arum dioscoridis</i> var. <i>dioscoridis</i>• <i>Anthemis chia</i>• <i>Bellis perennis</i>• <i>Chondrilla juncea</i>• <i>Cistus creticus</i>• <i>Cistus salviifolius</i>• <i>Quercus coccifera</i>• <i>Quercus cerris</i>• <i>Hypericum montbretii</i>• <i>Hypericum perforatum</i>• <i>Marrubium globosum</i> subsp. <i>globosum</i>• <i>Mentha longifolia</i> subsp. <i>typhoides</i>• <i>Origanum majorana</i> (1)• <i>Satureja cuneifolia</i> (2)• <i>Sideritis libanotica</i> subsp. <i>linearis</i>• <i>Thymbra spicata</i> subsp. <i>spicata</i>• <i>Malva neglecta</i>• <i>Malva nicaeensis</i>• <i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i> (1)• <i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i>• <i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>• <i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i> (3)• <i>Celtis australis</i>• <i>Vitex agnus-castus</i> (1)
Öksürük tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Raphanus sativus</i>• <i>Cupressus sempervirens</i>• <i>Juniperus drupacea</i>• <i>Erica manipuliflora</i> (1)• <i>Ceratonia siliqua</i> (2)• <i>Mentha longifolia</i> subsp. <i>typhoides</i>• <i>Laurus nobilis</i> (1)• <i>Persea americana</i>• <i>Viscum album</i> subsp. <i>album</i>• <i>Alcea biennis</i>• <i>Zea mays</i> L. Subsp. <i>mays</i>• <i>Nigella sativa</i> (3)• <i>Cydonia oblonga</i> (1)• <i>Pyrus elaeagnifolia</i> subsp. <i>kotschyana</i> (1)• <i>Rosa canina</i>• <i>Verbascum</i> sp.• <i>Celtis australis</i>• <i>Zingiber officinale</i>
Siğil tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Euphorbia davisii</i>• <i>Ficus carica</i> subsp. <i>carica</i>• <i>Euphorbia kotschyana</i>• <i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>

Çizelge 5.3(devamı) İnsan hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılan bitkiler

Kullanım Amacı	Kullanılan Bitki Türleri
Sancı giderici tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pimpinella anisum</i> (1)• <i>Achillea santolinoides</i> subsp. <i>wilhelmsii</i>• <i>Anthemis chia</i>• <i>Bellis perennis</i>• <i>Dianthus orientalis</i>• <i>Cuscuta planiflora</i>• <i>Glycyrrhiza glabra</i> L. var. <i>glandulifera</i>• <i>Satureja cuneifolia</i>• <i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>• <i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>• <i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>• <i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>• <i>Cerasus avium</i>• <i>Tilia</i> spp.• <i>Vitex agnus-castus</i>
Şeker hastalığı tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pistacia palaestina</i>• <i>Rhus coriaria</i>• <i>Ferulago trachycarpa</i>• <i>Seseli gummiferum</i> subsp. <i>corymbosum</i>• <i>Artemisia absinthium</i>• <i>Lactuca sativa</i>• <i>Berberis crataegina</i>• <i>Brassica oleracea</i>• <i>Eruca sativa</i>• <i>Amygdalus orientalis</i> (1)• <i>Diospyros kaki</i>• <i>Arbutus andrachne</i>• <i>Arbutus unedo</i>• <i>Ceratonia siliqua</i> (1)• <i>Juglans regia</i> (1)• <i>Satureja cuneifolia</i>• <i>Asphodelus aestivus</i>• <i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>• <i>Punica granatum</i>• <i>Paliurus spina-christi</i>• <i>Amygdalus orientalis</i> (1)• <i>Eriolobus trilobatus</i> (1)• <i>Urtica dioica</i>
Uçuk tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Paeonia mascula</i> subsp. <i>mascula</i>
Üreme ile ilgili hastalıkların tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Ferulago trachycarpa</i>• <i>Seseli gummiferum</i> subsp. <i>corymbosum</i>• <i>Capparis spinosa</i>• <i>Ceratonia siliqua</i>• <i>Opuntia ficus-barbarica</i>

Çizelge 5.3(devamı) İnsan hastalıklarında tedavi amaçlı kullanılan bitkiler

Kullanım Amacı	Kullanılan Bitki Türleri
Tansiyon hastalığı tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Ferulago trachycarpa</i>• <i>Seseli gummiferum</i> subsp. <i>corymbosum</i>• <i>Brassica oleracea</i>• <i>Eruca sativa</i>• <i>Elaeagnus angustifolia</i>• <i>Arachis hypogaea</i> (2)• <i>Hypericum montbretii</i>• <i>Hypericum perforatum</i>• <i>Origanum majorana</i>• <i>Lavandula stoechas</i> subsp. <i>stoechas</i>• <i>Erica manipuliflora</i>• <i>Rosmarinus officinalis</i>• <i>Sideritis congesta</i>• <i>Allium sativum</i>• <i>Morus nigra</i>• <i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>• <i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>• <i>Punica granatum</i>• <i>Amygdalus orientalis</i>• <i>Cotoneaster nummularius</i>• <i>Citrus limon</i>• <i>Vitis</i> spp.
Verem hastalığı tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>• <i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>
Yanık tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Quercus coccifera</i> (1)• <i>Musa acuminata</i>• <i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>• <i>Solanum lycopersicum</i>
Zatürre hastalığı tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Celtis australis</i>
Tırnakta oluşan dolama tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Allium cepa</i>
Kadın hastalıkları tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Dianthus orientalis</i>• <i>Vitex agnus-castus</i> (1)
Cilt hastalıklarının tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Euphorbia davisii</i>• <i>Euphorbia kotschyana</i>• <i>Rosa</i> spp. (1)• <i>Cydonia oblonga</i> (1)• <i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>
El ve ayak şişliği tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Opuntia ficus-barbarica</i>• <i>Punica granatum</i>
Zayıflama tedavisi	<ul style="list-style-type: none">• <i>Petroselinum crispum</i>• <i>Juglans regia</i>• <i>Allium cepa</i>• <i>Cerasus avium</i>• <i>Urtica dioica</i>• <i>Citrus paradisi</i>

Çizelge 5.4 Hayvan hastalıklarında kullanılan bitki türleri ve hastalıkları

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanılan kısım	Hastalık
ACANTHACEAE	<i>Acanthus hirsutus</i>	Akdiken	Ayı pençesi, Kılılı ayı pençesi	Tohum	Soğuklama
AMARYLLIDACEAE	<i>Allium cepa</i>	Soğan	Soğan	Rizom gövde	Karın şişmesi, Soğuklama(1)
AMARYLLIDACEAE	<i>Allium sativum</i>	Sarımsak	Sarımsak	Tohum	Tavuk hastalıkları
APIACEAE	<i>Ferulago trachycarpa</i>	Yayla çağşırı, çaşır, çakşır	Kuzu kişnişi	Yaprak	Üreme
APIACEAE	<i>Seseli gummiferum</i> subsp. <i>corymbosum</i>	Çağşır, çaşır, çakşır	Akçaşır	Yaprak	Üreme
APOCYNACEAE	<i>Nerium oleander</i>	Zakkum, ağu, ağı	Zakkum	Dal	Parazit (1)
ASTERACEAE	<i>Artemisia absinthium</i>	Acı yavşan	Pelin otu	Yaprak, toprak üstü aksam	Soğuklama, Sancı giderici, Açık yara
BERBERIDACEAE	<i>Berberis crataegina</i>	Karamık, karamuk, garamık, garamuk	Karamuk	Kök	Parazit, Ciğer ağrıları
CUPRESSACEAE	<i>Cupressus sempervirens</i>	Ardıç	Servi	Katran	Parazit
CUPRESSACEAE	<i>Juniperus drupacea</i>	Andız	Andız	Tohum	Öksürük
EUPHORBIACEAE	<i>Euphorbia kotschyana</i>	Sütlük, sütleğen	Sütlüce	Lateks	Açık yara, parazit
FABACEAE	<i>Lathyrus sativus</i>	Burçak	Burçak	Tohum	Üreme

Çizelge 5.4 (Devam) Hayvan hastalıklarında kullanılan bitki türleri ve hastalıkları

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanılan kısım	Hastalık
FABACEAE	<i>Ceratonia siliqua</i>	Keçiboynuzu, buynuzu, Harnup	Keçi Keçiboynuzu	Meyve	Mal eskidiği zaman(Hayvan düşünceli bir hal ağız çevresinde yaralar oluşması)
FABACEAE	<i>Lens culinaris</i>	Mercimek	Mercimek	Tohum	Soğuklama (1)
LAMIACEAE	<i>Satureja cuneifolia</i>	Yayla kekiği, kara kekik	Kaya kekiği	Toprak üstü aksam	Soğuklama, parazit(1)
LAMIACEAE	<i>Thymus cherlerioides</i>	Geven dikenli, dikenli kekik	Kaz kekiği	Toprak üstü aksam	Soğuklama
MORACEAE	<i>Morus nigra</i>	Karadut, gara dut	Karadut	Meyve	Ağız içi yaraları
MORACEAE	<i>Ficus carica</i> subsp. <i>carica</i>	İncir, yemiş	İncir	Meyve	Soğuklama
MYRTACEAE	<i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>	Murt, kara murt, gara murt	Mersin	Meyve, yaprak	Develer eskiği zaman
OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>	Sitin, zeytin	Zeytin	Meyve	Zehirlenme, Karın şişmesi, Soğuklama, Boz yürümesi (körlük)
OLEACEAE	<i>Phillyrea latifolia</i>	Kesme	Kesme	Yaprak	Boz yürümesi (körlük)

Çizelge 5.4 (Devam) Hayvan hastalıklarında kullanılan bitki türleri ve hastalıkları

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanılan kısım	Hastalık
PINACEAE	<i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>	Katran, Ardiç	Sedir	Gövde	Soğuklama (2), Uyuz, Mantar, Parazit (1), Zehirlenme
PINACEAE	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>	Çam, işam, gara şam,	Karaçam	Dal, gövde	Soğuklama(1), Cembere(gaitadan kan gelmesi),Doğum sıkıntısı, Parazit
PINACEAE	<i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>	Çam, İşam, Kızılaşam, Kızılaşam, Gızılaşam, Gızılaşam	Kızılaşam, pür çam	Dal, gövde	Soğuklama(1), Parazit Cembere, Doğum sıkıntısı
POACEAE	<i>Zea mays</i> subsp. <i>mays</i>	Mısır, darı	Mısır	Tohum, püskül	Bağırsak rahatsızlıkları, siğgin (idrarla vücudunu islatma)
RANUNCULACEAE	<i>Nigella sativa</i>	Otçam, çüçcem, çörek otu	Çörek otu	Tohum	Ezilme- burkulma, karın ağrısı
RUTACEAE	<i>Citrus limon</i>	Limon	Limon	Meyve	Zehirlenme, Göze boz yürümesi (geçici körlük)

Çizelge 5.4 (Devam) Hayvan hastalıklarında kullanılan bitki türleri ve hastalıkları

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi	Kullanılan kısım	Hastalık
THYMELAEACEAE	<i>Daphne gnidioides</i>	Havaza	Develik, havaza	Dal	Soğuklama
THYMELAEACEAE	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i>	Havaza	Gövçek	Dal	Soğuklama
VITACEAE	<i>Vitis spp.</i>	Üzüm, asma, tefek	Üzüm	Meyve	Tavuklarda gaga kararması, Titreme

Çizelge 5.5 Gıda olarak kullanılan bitki türler

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
AMARANTHACEAE	<i>Chenopodium folisum</i>	Öküz göbeği	İt üzümü
AMARYLLIDACEAE	<i>Allium cepa</i>	Soğan	Soğan
AMARYLLIDACEAE	<i>Allium curtum</i>	Körmen	Ala soğan
AMARYLLIDACEAE	<i>Allium sativum</i>	Sarımsak	Sarımsak
ANACARDIACEAE	<i>Pistacia palaestina</i>	Sakızlak, Meneviş, Menevşe, Çıtlık	Menengiç, sakız ağacı
ANACARDIACEAE	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak	Sumak
APIACEAE	<i>Ferulago trachycarpa</i>	Yayla çağşırı, Çaşır, Çakşır	Kuzu kişnişi
APIACEAE	<i>Foeniculum vulgare</i>	Rezene, Erezdene, Erezene	Rezene
APIACEAE	<i>Petroselinum crispum</i>	Maydunuz, Maydanoz, Maydonoz	Maydanoz
APIACEAE	<i>Pimpinella anisum</i>	Anason	Anason
APIACEAE	<i>Scandix australis</i> subsp. <i>grandiflora</i>	İğnelik, İğnelice	
APIACEAE	<i>Seseli gummiferum</i> subsp. <i>corymbosum</i>	Çağşır, Çaşır, Çakşır	Akçaşır
ARACEAE	<i>Arum dioscoridis</i> var. <i>dioscoridis</i>	İlan purçalağı, Yılan purçalağı, Kabargan, Ölüm körü	Yılanıyastığı
ASPLENIACEAE	<i>Asplenium ceterach</i>	Kınalı parmak, Gınalı parnak, Altın otu, Kınalıca parmak	Altın otu
ASTERACEAE	<i>Achillea santolinoides</i> subsp. <i>wilhelmsii</i>	El kurtaran otu	Civanperçemi
ASTERACEAE	<i>Anthemis chia</i>	Papatya, Babaçya	Papatya
ASTERACEAE	<i>Bellis perennis</i>	Papatya, Babaçya	Koyungözü
ASTERACEAE	<i>Chondrilla juncea</i>	Sakız otu, Keklik otu	Çengel sakızı
ASTERACEAE	<i>Cirsium leucopsis</i>	Gök diken, Gök tiken, Mor diken, Mor tiken	Boz kobuk

Çizelge 5.5 (Devamı) Gıda olarak kullanılan bitki türler

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
ASTERACEAE	<i>Cynara cardunculus</i> subsp. <i>flavescens</i>	Enginar	Enginar
ASTERACEAE	<i>Helichrysum plicatum</i> subsp. <i>plicatum</i>	Düvenci çiçeği, Altın otu, Yılan otu, Göt çiçeği	Ölmez çiçek, Altın otu
ASTERACEAE	<i>Lactuca sativa</i>	Marul	Marul
ASTERACEAE	<i>Scorzonera laciniata</i> subsp. <i>laciniata</i>	Dede sakalı, Deke sakalı, Tekesakalı	Tekesakalı, Yemlik
ASTERACEAE	<i>Senecio vernalis</i>	Sarıpatatya, Gelin yemiş	Ekin otu
ASTERACEAE	<i>Taraxacum officinale</i>	Hindibah, Güneyik, Hindiba, Sütlü ot	Hindiba
BERBERIDACEAE	<i>Berberis crataegina</i>	Karamık, Karamuk, Garamık, Garamuk	Karamuk
BORAGINACEAE	<i>Anchusa azurea</i> var. <i>azurea</i>	Balcık	Sığırdili
BORAGINACEAE	<i>Cynoglossum creticum</i>	Yapışkan, Demir puturağı, Demir puturak	Pisik tetiği, Mavi köpek dili
BORAGINACEAE	<i>Echium plantagineum</i>	Ballı ot, Ballica	Engerek otu
BORAGINACEAE	<i>Onosma aucheranum</i>	Balcık, Arı çiçeği	Emzik otu
BORAGINACEAE	<i>Onosma lycaonicum</i>	Balcık, Arı çiçeği	Emzik otu
BRASSICACEAE	<i>Arabis verna</i>	İğnecik	
BRASSICACEAE	<i>Brassica oleracea</i>	Lahana, İlaana	Lahana
BRASSICACEAE	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Çobançantası, Deli gerdeme	Çobançantası, Kuşkuş otu
BRASSICACEAE	<i>Raphanus raphanistrum</i>	Turp otu	Turp otu
BRASSICACEAE	<i>Raphanus sativus</i>	Siyah turp	Siyah turp
BRASSICACEAE	<i>Eruca sativa</i>	Roka	Roka
CACTACEAE	<i>Opuntia ficus-barbarica</i>	Mart yemişi, Mart inciri	Frenk inciri

Çizelge 5.5 (Devamı) Gıda olarak kullanılan bitki türler

Familiya İsmi	Latince İsmi	Yöresel İsmi	Genel İsmi
CAMPANULACEAE	<i>Michauxia campanuloides</i>	Keçi biciği, Geçibiciği	Keçi biciği
CANNABACEAE	<i>Celtis australis</i>	Dağan	Çitlembik
CAPPARACEAE	<i>Capparis spinosa</i>	Kapari, Gebere, kedi cırnağı, Kedi tırnağı	Kebere
CARYOPHYLLACEAE	<i>Dianthus orientalis</i>	Yayla karanfili	Yar karanfili, Yabani karanfil
CISTACEAE	<i>Cistus creticus</i>	Kara karaan, Gara garaan	Laden
CISTACEAE	<i>Cistus salviifolius</i>	Sarı karaan, Sarı garaan	Laden
CONVOLVULACEAE	<i>Cuscuta planiflora</i>	Ökse otu	Cinsaçı
CUCURBITACEAE	<i>Citrullus lanatus</i>	Karpuz	Karpuz
CUPRESSACEAE	<i>Cupressus sempervirens</i>	Ardıç	Ardıç
CUPRESSACEAE	<i>Juniperus drupacea</i>	Andız	Andız
CUPRESSACEAE	<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>oxycedrus</i>	Katran ardıcı	Katran ardıcı
CYPERACEAE	<i>Cyperus rotundus</i>	Topalak	Kara topalak
EBENACEAE	<i>Diospyros kaki</i>	Yer elması, Trabzon hurması, Hatay hurması	Trabzon hurması
ELAEAGNACEAE	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	İğde	İğde
ERICACEAE	<i>Arbutus andrachne</i>	Dağ çileği, Sandal ağacı	Çılak, Sandal ağacı
ERICACEAE	<i>Arbutus unedo</i>	Dağ çileği, Sandal ağacı	Çılak, Koca yemiş,
ERICACEAE	<i>Erica manipuliflora</i>	Püren, Piren	Süpürge otu
FABACEAE	<i>Arachis hypogaea</i>	Yer fıstığı, Fıstık	Yer fıstığı
FABACEAE	<i>Calicotome villosa</i>	Azgan, Deve diken, Kör diken, Sarıdiken	Keçi boğan
FABACEAE	<i>Cicer arietinum</i>	Nohut	Nohut
FABACEAE	<i>Lathyrus sativus</i>	Burçak	Burçak

Çizelge 5.5 (Devamı) Gıda olarak kullanılan bitki türler

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
FABACEAE	<i>Ceratonia siliqua</i>	Keçiboynuzu, Keçi buynuzu, Buynuz, Harnup	Keçiboynuzu
FABACEAE	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>siliquastrum</i>	Çitlevik, Çiçceli, Çitleli, Erguvan, Çiçekli keçi ağacı, Yalancı keçi,	Erguvan
FABACEAE	<i>Lens culinaris</i>	Mercimek	Mercimek
FABACEAE	<i>Glycyrrhiza glabra</i> var. <i>glandulifera</i>	Karanfil, Meyan	
FABACEAE	<i>Spartium junceum</i>	Ulama borcak, Porcak, Sırım borcak, Katirkuyruğu, Borcak	Katırtırnağı
FABACEAE	<i>Vicia faba</i>	Bakla	Bakla
FABACEAE	<i>Vigna radiata</i>	Maş	
FAGACEAE	<i>Quercus coccifera</i>	Ger pelit, Mazı meşesi	Kermes meşesi, Kızıl meşe
FAGACEAE	<i>Quercus cerris</i>	Kara pelit, Palamut meşesi	Saçlı meşe, Türk meşesi
HYPERICACEAE	<i>Hypericum</i> <i>montbretii</i>	Sarı küpecik, Kantaron otu, Sütlüce ot	Çay kantaron
HYPERICACEAE	<i>Hypericum</i> <i>perfoliatum</i>	Sarıçiçekli ot, Sarı kantaron	Bin bir delik otu
IRIDACEAE	<i>Gladiolus anatolicus</i>	Çiğdem, Horozibiği	Ekin otu
JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i>	Ceviz	Ceviz
LAMIACEAE	<i>Cyclotrichium</i> <i>origanifolium</i>	Su nanesi	Dağ nanesi
LAMIACEAE	<i>Lavandula stoechas</i> subsp. <i>stoechas</i>	Karabaş otu, Oğul otu	Karabaş otu
LAMIACEAE	<i>Lamium garganicum</i> subsp. <i>reniforme</i>	Çay	Ballıbaba

Çizelge 5.5 (Devamı) Gıda olarak kullanılan bitki türler

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
LAMIACEAE	<i>Marrubium globosum</i> subsp. <i>globosum</i>	Kokulu çay	Bozcaboğum
LAMIACEAE	<i>Marrubium parviflorum</i> subsp. <i>oligodon</i>	Çalba çayı	Küllü boz otu
LAMIACEAE	<i>Melissa officinalis</i> subsp. <i>officinalis</i>	Tülübişme, Öküz otu, Melisa	Oğul otu
LAMIACEAE	<i>Mentha longifolia</i> subsp. <i>typhoides</i>	Yayla yarpuzu, Yarpız, Yarpuz	İt nanesi, Tüylü nane
LAMIACEAE	<i>Ocimum basilicum</i>	Feslikan, Fesleğen	Fesleğen
LAMIACEAE	<i>Origanum majorana</i>	Eşek kekiği, Köy kekiği, Ak kekik	Mercan köşk
LAMIACEAE	<i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye, Mezmeri	Biberiye
LAMIACEAE	<i>Satureja cuneifolia</i>	Yayla kekiği, Kara kekik	Kaya kekiği
LAMIACEAE	<i>Phlomis grandiflora</i> var. <i>fimbrilligera</i>	Çalba, Sığirkuyruğu, Sarı balcık, Arı bitkisi, Çoban çırası	Çalba
LAMIACEAE	<i>Sideritis congesta</i>	Adaçayı	Kaya kekiği
LAMIACEAE	<i>Sideritis libanotica</i> subsp. <i>linearis</i>	Yarpuz kokulu çay	Toros çayı, acem arpası
LAMIACEAE	<i>Sideritis syriaca</i> subsp. <i>nusairiensis</i>	Yayla çayı	Amanos çayı
LAMIACEAE	<i>Teucrium polium</i>	Elkurtaran otu	Acı yavşan
LAMIACEAE	<i>Thymus cherlerioides</i>	Geven dikenli, Dikenli kekik	Kaz kekiği
LAMIACEAE	<i>Thymus longicaulis</i> subsp. <i>longicaulis</i>	Kara çalba	Aş kekiği
LAMIACEAE	<i>Thymbra spicata</i> subsp. <i>spicata</i>	Seel karakekiği	Zahter
LAURACEAE	<i>Cinnamomum verum</i>	Tarçın	Tarçın

Çizelge 5.5 (Devamı) Gıda Olarak Kullanılan Bitki Türleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
LAURACEAE	<i>Persea americana</i>	Avokado, Avakado	Avokado
LYTHRACEAE	<i>Punica granatum</i>	Nar	Nar
LYTHRACEAE	<i>Punica granatum</i>	Ekşi nar	Nar
MALVACEAE	<i>Alcea biennis</i>	Hatmi, Ayı gülü	Hatmi
MALVACEAE	<i>Malva neglecta</i>	Ebegömeçi, Ebeömeç	Ebe gümeçi
MALVACEAE	<i>Malva nicaeensis</i>	Ebegömeçi, Ebeömeç	Ebe gümeçi
MALVACEAE	<i>Tilia spp.</i>	İhlamur, Ehlamur	İhlamur
MORACEAE	<i>Ficus carica</i> L. Subsp. <i>carica</i>	İncir, Yemiş	İncir
MORACEAE	<i>Morus nigra</i>	Karadut, Gara dut	Karadut
MORACEAE	<i>Morus alba</i>	Dut, Akdut, Beyaz dut	Akdut
MUSACEAE	<i>Musa acuminata</i>	Muz	Muz
MYRTACEAE	<i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>	Murt, Kara murt, Gara murt	Mersin
OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>	Sitin, Zeytin	Zeytin
PAPAVERACEAE	<i>Glaucium</i> <i>leiocarpum</i>	Yayla mümülsü, Yayla gelinciği	Boynuzlu gelincik
PAPAVERACEAE	<i>Papaver pilosum</i> subsp. <i>pilosum</i>	Yayla mümülsü, Yayla gelinciği	Gelincik
PAPAVERACEAE	<i>Papaver rhoeas</i>	Gelincik	Gelincik
PEDALIACEAE	<i>Sesamum indicum</i>	Susam	Susam
PINACEAE	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i>	İledin, iladin	Adana köknarı
PINACEAE	<i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>	Çam, İşam, Kızılaşam, Kızılaşam, Gızılaşam, Gızılaşam	Kızılaşam, pür çam
PINACEAE	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>	Çam, İşam, Karaçam, Gara çam, Gara şam, Kara şam	Karaçam

Çizelge 5.5 (Devamı) Gıda olarak kullanılan bitki türleri

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
PLANTAGINACEAE	<i>Plantago lanceolata</i>	7 damar otu, Damar otu, Damarlı ot, Sınır otu	Damarlıca, Yılandili, bağa
PLANTAGINACEAE	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	Su teresi, Gerdeme, Bağla	Su gedemesi
POACEAE	<i>Panicum miliaceum</i>	Darı, akdarı, Süpürge darısı	Darı
POACEAE	<i>Panicum miliaceum</i>	Darı, akdarı, Süpürge darısı	Darı
POACEAE	<i>Secale cereale</i> var. <i>cereale</i>	Çavdar	Çavdar
POACEAE	<i>Zea mays</i> subsp. <i>mays</i>	Mısır, Darı	Mısır
POLYGONACEAE	<i>Polygonum cognatum</i>	Mazmaza	Madımak
POLYGONACEAE	<i>Rumex acetosella</i>	Kuzukulağı, Ekşimik, Ekşimek	Kuzukulağı
POLYGONACEAE	<i>Rumex crispus</i>	İlabada, Labada, Pancarcık	Lâbada
PORTULACEAE	<i>Portulaca oleracea</i>	Tokmakan, Hava otu, Semizotu, Temiz otu, Pırpır otu, Toomakan	Semizotu
RANUNCULACEAE	<i>Nigella sativa</i>	Otçam, Çüçcem, çörek otu	Çörek otu
ROSACEAE	<i>Amygdalus orientalis</i>	Acı badem, Acı payam	Badem
ROSACEAE	<i>Cerasus avium</i>	Kiraz	Kiraz
ROSACEAE	<i>Crataegus monogyna</i> var. <i>monogyna</i>	Alıç, aluç	Alıç
ROSACEAE	<i>Cotoneaster nummularius</i>	Kürk ağacı, Kürt ağacı	Tavşan elması
ROSACEAE	<i>Cydonia oblonga</i>	Ayva, Hayva	Ayva
ROSACEAE	<i>Eriolobus trilobatus</i>	Geyik elması	At elması

Çizelge 5.5 (Devamı) Gıda olarak kullanılan bitki türleri

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
ROSACEAE	<i>Eriobotrya japonica</i>	Muşmala, Yenidünya	Malta eriği, yenidünya
ROSACEAE	<i>Pyrus elaeagnifolia</i> <i>subsp. kotschyana</i>	Deli armut, Taş armut, Daş Armud, Zingit, Ahlat	Ahlat
ROSACEAE	<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu, öküz götü, öküz göbeği	Yabani gül, it gülü, köpek gülü, asker gülü
ROSACEAE	<i>Rosa spp.</i>	Gül	Gül
ROSACEAE	<i>Rubus canescens var.</i> <i>canescens</i>	Böğürtlen, böğürtlen diken	Böğürtlen
RUTACEAE	<i>Citrus limon</i>	Limon	Limon
RUTACEAE	<i>Citrus paradisi</i>	Greyfurt	Greyfurt
SANTALACEA	<i>Arceuthobium</i> <i>oxycedri</i>	Andız göveleği, Ökse otu	Ardıç burcu
SANTALACEA	<i>Viscum album subsp.</i> <i>album</i>	Gövelek, İladin göveleği	Burç
SCROPHULARIACEAE	<i>Verbascum spp.</i>	Sığırkuyruğu, süpürgelik, boz kulak	Sığırkuyruğu
SOLANACEAE	<i>Solanum</i> <i>lycopersicum</i>	Domates, Tomati	Domates
SOLANACEAE	<i>Solanum tuberosum</i>	Patates, Patati, Gumpir	Patates
URTICACEAE	<i>Parietaria lusitanica</i>	Isırgan	Yapışkan otu
URTICACEAE	<i>Parietaria judaica</i>	Yapışkan	Yapışkan otu, Duvar Fesleğeni
URTICACEAE	<i>Urtica dioica</i>	Yayla ısırganı	Acı ısırgan
VITACEAE	<i>Vitis spp.</i>	Üzüm, Asma, Tefek	Üzüm
XANTHORRHOEACEAE	<i>Asphodelus aestivus</i>	Çiriş, Kiriş	Çiriş otu
ZINGIBERACEAE	<i>Zingiber officinale</i>	Zencefil, Eğil	Zencefil

Çizelge 5.6 Hayvan yemi olarak kullanılan bitki türleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
ACANTHACEAE	<i>Acanthus hirsutus</i>	Akdiken	Ayı pençesi, kıllı ayı pençesi
ASTERACEAE	<i>Anthemis chia</i>	Papatya, babaçya	Papatya
ASTERACEAE	<i>Bellis perennis</i>	Papatya, babaçya	Koyungözü
BORAGINACEAE	<i>Cynoglossum creticum</i>	Yapışkan, puturağı, puturak	Demir Pisik tetiği, Mavi köpek dili
BRASSICACEAE	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Çobançantası, gerdeme	Deli Çobançantası, Kuşkuş otu
BRASSICACEAE	<i>Raphanus raphanistrum</i>	Turp otu	Turp otu
CARYOPHYLLACEAE	<i>Agrostemma githago</i>	Ekin otu	Buğday çiçeği
ERICACEAE	<i>Arbutus andrachne</i>	Dağ çileği, Çılak, Sandal ağacı	Sandal ağacı
ERICACEAE	<i>Arbutus unedo</i>	Dağ çileği, Çılak, Sandal ağacı	Koca yemiş, ağacı
FABACEAE	<i>Arachis hypogaea</i>	Yer fıstığı, Fıstık	Yer fıstığı
FABACEAE	<i>Calicotome villosa</i>	Azgan, Deve diken, Sarıdiken	Keçi boğan
FABACEAE	<i>Ceratonia siliqua</i>	Keçiboynuzu, buynuzu, Harnup	Keçi Keçiboynuzu
FABACEAE	<i>Cicer arietinum</i>	Nohut	Nohut
FABACEAE	<i>Securigera cretica</i>	Tosbaa otu, Dilfir	Tosbağa otu
FABACEAE	<i>Lathyrus sativus</i>	Burçak	Burçak
FABACEAE	<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Sarı dilfir, Tosbaa otu, Tosbağa otu	Sepik, gazel boynuzu
FABACEAE	<i>Vicia cracca subsp. stenophylla</i>	Yayla yoncası, Yonca çiçeği	Meşe fiği
FABACEAE	<i>Spartium junceum</i>	Ulama borcak, Sırım borcak, Katırkuyruğu, Borcak	Katırtırnağı

Çizelge 5.6 (devam) Hayvan yemi olarak kullanılan bitki türleri

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
FAGACEAE	<i>Quercus coccifera</i>	Ger pelit, Mazı meşesi	Kermes meşesi, kızıl meşe
FAGACEAE	<i>Quercus cerris</i>	Kara pelit, Palamut meşesi	Saçlı meşe, Türk meşesi
LAMIACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i>	Hayıt	Hayıt
MORACEAE	<i>Morus alba</i>	Dut, Akdut, Beyaz dut	Akdut
OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>	Sitin, zeytin	Zeytin
OLEACEAE	<i>Phillyrea latifolia</i>	Kesme	Kesme
PAPAVERACEAE	<i>Fumaria officinalis</i> subsp. <i>cilicica</i>	Yalancı geçi	Şahtere otu
POACEAE	<i>Avena sterilis</i> subsp. <i>ludoviciana</i>	İhram, Eğrilce, Evram	Horaz otu
POACEAE	<i>Briza maxima</i>	Çıldırak, Çingirak	Kuş yüreği
POACEAE	<i>Polypogon monspeliensis</i>	Tuğlu ot	Hitir
POLYGONACEAE	<i>Rumex crispus</i>	İlabada, Pancarcık	Labada, Lâbada
SMILACACEAE	<i>Smilax aspera</i>	Silcan	Silcan
STYRACACEAE	<i>Styrax officinalis</i>	Tesbi, tesbih ağacı, tepsi ormanı	Ayı fındığı

Çizelge 5.7 Baharat olarak kullanılan bitki türleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
ANACARDIACEAE	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak	Sumak
APIACEAE	<i>Foeniculum vulgare</i>	Rezene, erezdene, erezene	Rezene
LAMIACEAE	<i>Cyclotrichium origanifolium</i>	Su nanesi	Dağ nanesi
LAMIACEAE	<i>Melissa officinalis</i> subsp. <i>officinalis</i>	Tülübişme, öküz otu, melisa	Oğul otu
LAMIACEAE	<i>Mentha longifolia</i> subsp. <i>typhoides</i>	Yayla yarpuzu, yarpız, yarpuz	İt nanesi, tüylü nane
LAMIACEAE	<i>Ocimum basilicum</i>	Feslikan, fesleğen	Fesleğen
LAMIACEAE	<i>Origanum majorana</i>	Eşek kekiği, köy kekiği, ak kekik	Mercan köşk
LAMIACEAE	<i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye, mezmeri	Biberiye
LAMIACEAE	<i>Satureja cuneifolia</i>	Yayla kekiği, kara kekik	Kaya kekiği
LAMIACEAE	<i>Thymbra spicata</i> subsp. <i>spicata</i>	Seel karakekiği	Zahter
LAURACEAE	<i>Cinnamomum verum</i>	Tarçın	Tarçın
LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i>	Defne, tehnel, tehni	Defne
MORACEAE	<i>Morus nigra</i>	Karadut, gara dut	Karadut
PEDALIACEAE	<i>Sesamum indicum</i>	Susam	Susam
RANUNCULACEAE	<i>Nigella sativa</i>	Otçam, çüçcem, çörek otu	Çörek otu

Çizelge 5.8 Biyolojik mücadelede kullanılan bitki türleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
ANACARDIACEAE	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak, Mavru	Sumak
APOCYNACEAE	<i>Nerium oleander</i>	Zakkum, Ağu, Ağı	Zakkum
ASTERACEAE	<i>Artemisia absinthium</i>	Acı yavşan	Pelin otu
ASTERACEAE	<i>Helichrysum plicatum</i> subsp. <i>plicatum</i>	Düvenci çiçeği, Altın otu, Yılan otu, Göt çiçeği	Ölmez çiçek, Altın otu
ASTERACEAE	<i>Inula viscosa</i>	Zinbit, Zinebit, Zimbit	Yapışkan andızotu, Zimbit, Zimerit, zinebit
EUPHORBIACEAE	<i>Euphorbia davisii</i>	Yayla sütlüğü, Yayla sütleğeni	Sütleğen
EUPHORBIACEAE	<i>Euphorbia kotschyana</i>	Sütlük, sütleğen	Sütlüce
FABACEAE	<i>Calicotome villosa</i>	Azgan, Deve diken, Kör diken, Sarıdiken	Keçi boğan
LAMIACEAE	<i>Ocimum basilicum</i>	Feslikan, Fesleğen	Fesleğen
LAMIACEAE	<i>Origanum majorana</i>	Eşek kekiği, Köy kekiği, Ak kekik	Mercan köşk
LAMIACEAE	<i>Satureja cuneifolia</i>	Yayla kekiği, Kara kekik	Kaya kekiği
LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i>	Defne, Tehnel, Tehni	Defne
LYTHRACEAE	<i>Punica granatum</i>	Nar	Nar
MYRTACEAE	<i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>	Murt, Kara murt, Gara murt	Mersin
OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>	Sitin, Zeytin	Zeytin
PINACEAE	<i>Cedrus libani</i> var. <i>libani</i>	Katran, Ardiç	Sedir
PINACEAE	<i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>	Çam, İşam, Kızılaşam, Kızılaşam, Gızılaşam, Gızılaşam	Kızılaşam, pür çam
PINACEAE	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>	Çam, İşam, Karaçam, Gara çam, Gara şam, Kara şam	Karaçam

Çizelge 5.8 (devam) Biyolojik mücadelede kullanılan bitki türleri

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
RHAMNACEAE	<i>Paliurus spina-christi</i>	Çaltı diken, Aslanpençesi	Karaçalı
VITACEAE	<i>Vitis spp.</i>	Üzüm, Asma, Tefek	Üzüm
XANTHORRHOEACEAE	<i>Asphodelus aestivus</i>	Çiriş, Kiriş	Çiriş otu

Çizelge 5.9 Boya olarak kullanılan bitki türleri

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
ANACARDIACEAE	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak, Mavru	Sumak
ASTERACEAE	<i>Anthemis chia</i>	Papatya, Babaçya	Papatya
ASTERACEAE	<i>Bellis perennis</i>	Papatya, babaçya	Koyungözü
ASTERACEAE	<i>Tanacetum argenteum</i> subsp. <i>flabellifolium</i>	Gannık	Pire otu
BERBERIDACEAE	<i>Berberis crataegina</i>	Karamık, Karamuk, Garamık, Garamuk	Karamuk
BORAGINACEAE	<i>Alkanna tinctoria</i>	Kannık, Gannık	Havacıva
CISTACEAE	<i>Cistus creticus</i>	Kara karaan, Gara garaan	Laden
CISTACEAE	<i>Cistus salviifolius</i>	Sarı karaan, Sarı garaan	Laden
FABACEAE	<i>Ceratonia siliqua</i>	Keçiboynuzu, buynuzu, Harnup	Keçi Keçiboynuzu
JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i>	Ceviz	Ceviz
LAMIACEAE	<i>Sideritis congesta</i>	Adaçayı	Dağ çayı
PLATANACEAE	<i>Platanus orientalis</i>	Buladan, Biladan	Çınar

Çizelge 5.10 Ev malzemeleri olarak kullanılan bitki türleri

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
APIACEAE	<i>Ferulago trachycarpa</i>	Yayla çağşırı, çaşır, çakşır	Kuzu kişnişi
APIACEAE	<i>Seseli gummiferum</i> subsp. <i>corymbosum</i>	Çağşır, çaşır, çakşır	Akçaşır
APOCYNACEAE	<i>Nerium oleander</i>	Zakkum, Ağu, Ağı	Zakkum
BERBERIDACEAE	<i>Berberis crataegina</i>	Karamık, Karamuk, Garamık, Garamuk	Karamuk
BUXACEAE	<i>Buxus balearica</i>	Şimşir	Şimşir, ada şimşiri
CANNABACEAE	<i>Celtis australis</i>	Dağan	Çitlembik
CISTACEAE	<i>Cistus creticus</i>	Kara karaan, Gara garaan	Laden
CISTACEAE	<i>Cistus salviifolius</i>	Sarı karaan, Sarı garaan	Laden
CUPRESSACEAE	<i>Cupressus sempervirens</i>	Ardıç	Servi
CUPRESSACEAE	<i>Juniperus drupacea</i>	Andız	Andız
CUPRESSACEAE	<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>oxycedrus</i>	Katran ardıcı	Katran ardıcı
ERICACEAE	<i>Arbutus andrachne</i>	Dağ çileği, Çılak, Sandal ağacı	Sandal ağacı
ERICACEAE	<i>Arbutus unedo</i>	Dağ çileği, Çılak, Sandal ağacı	Koca yemiş,
ERICACEAE	<i>Erica manipuliflora</i>	Püren, piren	Süpürge otu
FABACEAE	<i>Spartium junceum</i>	Ulama borcak, Porcak, Sırım borcak, Katırkuyruğu, Borcak	Katırtırnağı
FAGACEAE	<i>Quercus coccifera</i>	Ger pelit, Mazi meşesi	Kermes meşesi, kızıl meşe
JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i>	Ceviz	Ceviz
LAMIACEAE	<i>Phlomis grandiflora</i> var. <i>fimbrilligera</i>	Çalba, Sığırkuyruğu, Sarı balcık, Arı bitkisi, Çoban çırası	Çalba
LAMIACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i>	Hayıt	Hayıt

Çizelge 5.10 (devamı) Ev malzemeleri olarak kullanılan bitki türleri

Familya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i>	Defne, Tehnel, Tehni	Defne
OLEACEAE	<i>Phillyrea latifolia</i>	Kesme	Kesme
PINACEAE	<i>Cedrus libani var. libani</i>	Katran, Ardiç	Sedir
PINACEAE	<i>Pinus brutia var. brutia</i>	Çam, İşam, Kızılçam, Kızılçam, Gızılçam, Gızılçam	Kızılçam, pür çam
PINACEAE	<i>Pinus nigra subsp. pallasiana var. pallasiana</i>	Çam, İşam, Karaçam, Karaşam, Garaçam, Garaşam	Karaçam
PLATANACEAE	<i>Platanus orientalis</i>	Buladan, Biladan	Çınar
POACEAE	<i>Panicum miliaceum</i>	Darı, Akdarı, Süpürge darısı	Darı
RHAMNACEAE	<i>Paliurus spina-christi</i>	Çaltı diken, Aslanpençesi	Karaçalı
ROSACEAE	<i>Cotoneaster nummularius</i>	Kürk ağacı, Kürt ağacı	Tavşan elması
ROSACEAE	<i>Cydonia oblonga</i>	Ayva, Hayva	Ayva
ROSACEAE	<i>Pyrus elaeagnifolia subsp. kotschyana</i>	Deli armut, armut, Daş Armud, Zingit, Ahlat	Ahlat
SALICACEAE	<i>Populus nigra subsp. caudina</i>	Kavak, gavak	Karakavak
SCROPHULARIACEAE	<i>Verbascum sp.</i>	Sığirkuyruğu, Süpürgelik, Boz kulak	Sığirkuyruğu
STYRACACEAE	<i>Styrax officinalis</i>	Tesbi, tesbih ağacı, tepsi ormanı	Ayı fındığı
TAMARICAEAE	<i>Tamarix smyrnensis</i>	Havıt otu	İlgın
THYMELAEACEAE	<i>Daphne gnidioides</i>	Havaza	Develik, havaza
THYMELAEACEAE	<i>Daphne oleoides subsp. oleoides</i>	Havaza	Gövçek
ULMACEAE	<i>Ulmus canescens</i>	Karaağaç, ağaç	Karaağaç

Çizelge 5.11 Süs olarak kullanılan bitki türleri

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
FABACEAE	<i>Acacia longifolia</i>	Sarı akasya, Sarı orman	Uzun akasya
OLEACEAE	<i>Fontanesia phillyraoides</i>	Sarı dut ağacı	Cılbırtı
POACEAE	<i>Briza maxima</i>	Çıldırak, Çingirak	Kuş yüreği
POACEAE	<i>Polypogon monspeliensis</i>	Tuğlu ot	Hıtır
RHAMNACEAE	<i>Paliurus spina-christi</i>	Çaltı diken, Aslanpençesi	Karaçalı
STYRACACEAE	<i>Styrax officinalis</i>	Tesbi, Tesbih ağacı, Tepsi ormanı	Ayı fındığı

Çizelge 5.12 Ticari öneme sahip bitki türleri

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
AMARYLLIDACEAE	<i>Galanthus elwesii</i>	Dağ nergisi	Soğancık, Kardelen
ANACARDIACEAE	<i>Pistacia palaestina</i>	Sakızlak, Meneviş, Menevşe, Çıtlık	Menengiç, Sakız ağacı
ANACARDIACEAE	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak, Mavru	Sumak
ASTERACEAE	<i>Cirsium leucopsis</i>	Gök diken, Mor diken, Mor tiken, Gök tiken	Boz kobuk
ASTERACEAE	<i>Cynara cardunculus</i> subsp. <i>flavescens</i>	Enginar	Enginar
CAPPARACEAE	<i>Capparis spinosa</i>	Kapari, Gebere, Kedi cırnağı, Kedi tırnağı	Kebere
CISTACEAE	<i>Cistus creticus</i>	Kara karaan, Garaaraan	Laden
CISTACEAE	<i>Cistus salviifolius</i>	Sarı karaan, Sarı garaan	Laden
CUPRESSACEAE	<i>Juniperus drupacea</i>	Andız	Andız
EBENACEAE	<i>Diospyros kaki</i>	Yer elması, Trabzon hurması,	Trabzon hurması
ERICACEAE	<i>Arbutus andrachne</i>	Dağ çileği, Çılak, Sandal	Sandal ağacı
ERICACEAE	<i>Arbutus unedo</i>	Dağ çileği, Çılak, Sandal	Koca yemiş,
FAGACEAE	<i>Quercus cerris</i>	Kara pelit, Palamut meşesi	Saçlı meşe, Türk meşesi

Çizelge 5.12 (devamı) Ticari öneme sahip bitki türleri

Familiya ismi	Latince ismi	Yöresel ismi	Genel ismi
JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i>	Ceviz	Ceviz
LAMIACEAE	<i>Satureja cuneifolia</i>	Yayla kekiği, Kara kekik	Kaya kekiği
LAMIACEAE	<i>Sideritis congesta</i>	Adaçayı	Dağ çayı
LAMIACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i>	Hayıt, Mor çiçekli hayıt	Hayıt
LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i>	Defne, Tehnel, Tehni	Defne
LAURACEAE	<i>Persea americana</i>	Avokado, Avakado	Avokado
LYTHRACEAE	<i>Punica granatum</i>	Nar	Nar
MELIACEAE	<i>Melia azedarach</i>	Gilik	Yalancı tesbih ağacı
MUSACEAE	<i>Musa acuminata</i>	Muz	Muz
MYRTACEAE	<i>Myrtus communis</i> subsp. <i>communis</i>	Murt, Kara murt, Gara murt	Mersin
PEDALIACEAE	<i>Sesamum indicum</i>	Susam	Susam
OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> var. <i>europaea</i>	Sitin, Zeytin	Zeytin
PINACEAE	<i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i>	Çam, İşam, Kızılşam, Kızılçam, Gızılşam, Gızılçam	Kızılçam, pür çam
PINACEAE	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i>	Çam, İşam, Karaçam, Gara çam, Gara şam, Kara şam	Karaçam
POACEAE	<i>Arundo donax</i>	Kargı, Gargı	Kargı
POACEAE	<i>Zea mays</i> subsp. <i>mays</i>	Mısır, Darı	Mısır
POLYGONACEAE	<i>Rumex crispus</i>	İlabada, Labada, Pancarcık	Lâbada
ROSACEAE	<i>Amygdalus orientalis</i>	Acı badem, Acı payam	Badem
ROSACEAE	<i>Eriobotrya japonica</i>	Muşmala, Yenidünya	Malta eriği, Yenidünya
ROSACEAE	<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu, Öküz götü, Öküz göbeği	Yabani gül, İt gülü, Köpek gülü, Asker gülü
ROSACEAE	<i>Rubus canescens</i> var. <i>canescens</i>	Böğürtlen, Böğürtlen diken	Böğürtlen
SALICACEAE	<i>Populus nigra</i> subsp. <i>caudina</i>	Kavak, Gavak	Karakavak

6. KAYNAKLAR

- Baytop, T. (1999), Türkiye’de Bitkiler ile Tedavi, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul.
- Bulut, G.E. (2008), Bayramiç (Çanakkale) Yöresinde Etnobotanik Araştırmalar, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bulut, Y. (2006), Manavgat (Antalya) Yöresinin Faydalı Bitkileri, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Davis, P.H., 1965-85., Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol I-IX., Edinburgh University Press, Edinburgh.
- Davis, P.H., Mill, R.R. ve Tan, K. 1988., Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol. X, Supplement, Edinburgh University Press, Edinburgh.
- Demirelma, H. (2006), Derebucak (Konya), İbradı-Cevizli (Antalya) Arasında Kalan Bölgenin Florası, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Duran, A. (1998), Akseki (Antalya) İlçesindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları Ve Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, **5**, 77-92.
- Ekim T, Koyuncu M, Vural M, Duman H, Aytaç Z, Adıgüzel, N., 2000. Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı. Ankara: TTKD ve Van 100. Yıl Üniversitesi Yayını.
- Elçi, B., Sadık, E. (2006), Güdül(Ankara) ve Çevresinin Etnobotanik Özellikleri, Hacettepe Üniversitesi, *Eczacılık Fakültesi Dergisi*, **26**, 2
- Erdoğan, R. (2011), Sarıveliler (Karaman) VE Çevresinde Yetişen Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ertuğ, F. (2004). Wild edible plants of the Bodrum area (Muğla, Turkey). *Turkish Journal of Botany*, **28**(1-2), 161-174.
- Ertuğ, F. , Tümen, G., Çelik, A. , Dirmenci, T. (2003), Buldan (Denizli) Etnobotanik Alan Araştırması, *TÜBA Kültür Envanteri Dergisi* **2** .
- Esen B. (2008), Aydınlar Köyü Ve Çevresinin (Erdemli / Mersin) Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Gez, S. Ve Simsek, S. (1999), Babadağ'ın Tıbbi Bitkileri Denizli adlı makalesi I. Babadağ Sempozyumu, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M.T., (edlr.), 2012. Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını, İstanbul.
- Güner, A., Özhatay, N., Ekim, T. Ve Başer, K.H.C., 2000., Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol. XI, Supplement – II, Edinburgh University Press, Edinburgh.
- Güneş S. (2010). Karaisalı (Adana) Ve Köylerinde Halkın Kullandığı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Yönden Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Gürdal, B. (2010), Marmaris (Muğla) İlçesinde Etnobotanik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kendir, G. Ve Güvenç A. (2010), Etnobotanik ve Türkiye'de Yapılmış Etnobotanik Çalışmalara Genel Bir Bakış, *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi Dergisi*, **30**, **1**, 49 – 80.
- Keskin M. Alpınar K. , 2002, Kışlak (Yayladağı-Hatay) Hakkında Etnobotanik Bir Araştırma, *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, **9**, **2**, 91-100.
- Keskin, L. (2011), Kadınhanı (Konya) Ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kıran Ö. (2006), Kozan Yöresi Florasındaki Tıbbi Bitkiler Ve Bunların Halk Tıbbında Kullanılışı, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Koyuncu O. (2005), Geyve (Sakarya) Ve Çevresinin Floristik Ve Etnobotanik Açından İncelenmesi, Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Mart S. (2006), Bahçe Ve Hasanbeyli (Osmaniye) Halkının Kullandığı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Yönden Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.

- Metin A. (2009), Mut Ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin (Mersin) Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Onar, S. (2006), Bandırma (A1(A), Balıkesir) ve Çevresinin Etnobotaniği, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Oral, D.Ç. (2007), Konya İlinde Kullanılan Halk İlaçları Üzerinde Etnobotanik Araştırmalar, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özçelik, H. Ve Balabanlı, C. (2006), Burdur İlinin Tıbbi Ve Aromatik Bitkileri, I. Burdur Sempozyumu, 1127-1136, Burdur.
- Saday H. (2009),Güzeloluk Köyü ve Çevresinin (Erdemli / Mersin) Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sargın, S.A. (2013), Alaşehir Ve Çevresinde (Manisa) Tarımsal Biyoçeşitlilik Ve Etnobotanik Araştırmaları, Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Tüfekçi, S., Savran, A., Bağcı, Y. ve Özkurt, N. (2002), Aladağlar Milli Parkının Florası, Tarp Destekli, Orman Bakanlığı Yayın no:206, DAO Yayın no:27, Konya
- Urbaş, C. (2008), Silifke Yöresinde Yetişen Bazı Ürünlerin Geleneksel Hazırlama, Saklama, Tüketim Şekillerinin Saptanması, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Uysal, Y. (2008), Gazipaşa'da Folklor Ve Halk Edebiyatı Ürünleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Vural, G. (2008), Honaz Dağı ve Çevresindeki Bazı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Yeni, E. (2001), Ermenek (Karaman) VE Yöresinde Yetişen Tıbbi Bitkiler Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Yıldırım, İ.H., Kargıoğlu, M. (2015). Alanya ve Gazipaşa (Antalya)'da Doğal Keçiboynuz (*Ceratonia siliqua* L.) Pekmezinin Üretimi ve Kullanımı. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, Baskıda.

6.1 İnternet Kaynakları

	Erişim Tarihi
1. http://etnofertug.blogspot.com.tr/	02.12.2014
1. http://en.wikipedia.org/	12.11.2013
3. http://tr.wikipedia.org/	25.10.2012
4. http://www.mesmap.org/	19.08.2014
5. http://www.tubives.com/	05. 03. 2012

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Hacer İrem Yıldırım
Doğum Yeri ve Tarihi : 25.07.1989,Gazipaşa
Yabancı Dili : İngilizce
İletişim (Telefon/e-posta) : yldrmirem@hotmail.com

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : Gazipaşa Çok Programlı Lisesi, 2006
Lisans : Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2012
Yüksek Lisans : Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2015

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl :---

Yayınları (SCI ve diğer) :

Yıldırım, İ.H., Kargıoğlu, M. (2015). Alanya ve Gazipaşa (Antalya)'da Doğal Keçiboynuz (*Ceratonia siliqua* L.) Pekmezinin Üretimi ve Kullanımı. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, Baskıda.

Diğer konular :

1. 2011 A.K.Ü. Konuşma teknikleri ve Yönetici Asistanlığı Eğitimi
2. 2011 O.D.T.Ü Evrim kongresi
3. 2012 Ankara Üniversitesi Biyoteknoloji Günleri
4. 2012 Hacettepe Üniversitesi ulusal Ekoloji Kongreleri
5. 2013 Doğu Akdeniz Üniversitesi Mesmap Kongreleri, Alanya ve Gazipaşa (Antalya)' da Halk Tarafından Kullanılan Bazı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri isimli Sözlü Sunum.

7.EKLER

Ek-1: Çalışma Alanından Bazı Görüntüler

Şekil 7.1 *Galanthus elwesii* Hooker Fil.

Şekil 7.2 *Chenopodium foliosum* (Moench) Asch

Şekil 7.3 *Pistacia palaestina* Boiss.

Şekil 7.4 *Pistacia palaestina* Boiss.

Şekil 7.5 *Pistacia palaestina* Boiss.

Şekil 7.6 *Rhus coriaria* L.

Şekil 7.7 *Ferulago trachycarpa* Boiss.

Şekil 7.8 *Nerium oleander* L.

Şekil 7.9 *Arum dioscoridis* SM. var. *dioscoridis*

Şekil 7.10 *Asplenium ceterach* L.

Şekil 7.11 *Achillea santolinoides* Lag. subsp. *wilhelmsii* (K.Koch) Greuter

Şekil 7.12 *Artemisia absinthium* L.

Şekil 7.13 *Chondrilla juncea* L.

Şekil 7.14 *Berberis crataegina* D.C.

Şekil 7.15 *Heliotropium dolosum* DeNot.

Şekil 7.16 *Onosma* sp.

Şekil 7.17 *Opuntia ficus-barbarica* A. Berger

Şekil 7.18 *Capparis spinosa* L.

Şekil 7.19 *Celtis australis* L.

Şekil 7.20 *Agrostemma githago* L.

Şekil 7.21 *Dianthus orientalis* Adams

Şekil 7.22 *Cistus creticus* L.

Şekil 7.23 *Cistus salviifolius* L.

Şekil 7.24 *Cuscuta planiflora* Ten

Şekil 7.25 *Juniperus oxycedrus* L. subsp. *oxycedrus*

Şekil 7.26 *Diospyros kaki* L. Fil.

Şekil 7.27 *Arbutus andrachne* L.

Şekil 7.28 *Arbutus andrachne* L.

Şekil 7.29 *Erica manipuliflora* Salisb.

Şekil 7.30 *Cercis siliquastrum* L. subsp. *siliquastrum* L.

Şekil 7.31 *Euphorbia kotschyana* Fenzl.

Şekil 7.32 *Quercus cerris* L.

Şekil 7.33 *Quercus coccifera* L.

Şekil 7.34 *Cyclotrichium organifolium* (Bill.) Manden & Scheng

Şekil 7.35 *Lavandula stoechas* L. subsp. *stoechas* L.

Şekil 7.36 *Melissa officinalis* L. subsp. *officinalis*

Şekil 7.37 *Mentha longifolia* (L.) L. subsp. *typhoides* (Briq.) Harley

Şekil 7.38 *Origanum majorana* L.

Şekil 7.39 *Phlomis grandiflora* H.S. Thompson var. *fimbrilligera* (Hub.-Mor.) Hub.-Mor.

Şekil 7.40 *Satureja cuneifolia* Ten.

Şekil 7.41 *Sideritis congesta* P. H. Davis & Hub.-Mor.

Şekil 7.42 *Sideritis syriaca* L. subsp. *nusairiensis* (Post) Hub.-Mor.

Şekil 7.43 *Vitex agnus-castus* L.

Şekil 7.44 *Thymra spicata* L. subsp. *spicata*

Şekil 7.45 *Laurus nobilis* L.

Şekil 7.46 *Alcea biennis* Winterl

Şekil 7.47 *Ficus carica* L. subsp. *carica* (All.) Schinz Et Thell.

Şekil 7.48 *Melia azedarach* L.

Şekil 7.49 *Morus nigra* L.

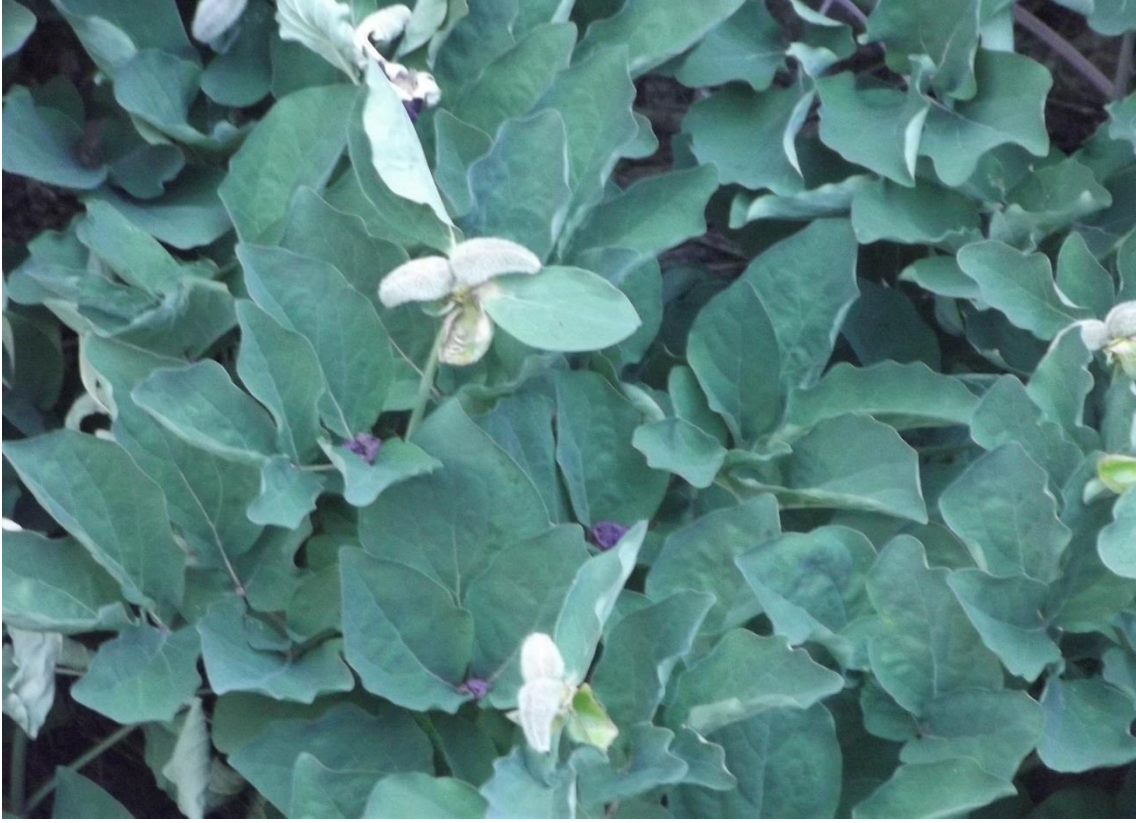
Şekil 7.50 *Phillyrea latifolia* L.

Şekil 7.51 *Myrtus communis* L. subsp. *communis* L.

Şekil 7.52 *Sesamum indicum* L.

Şekil 7.53 *Paeonia mascula* (L.) Mill. subsp. *masculata* (L.) Mill.

Şekil 7.54 *Cedrus libani* A. Rich var. *libani*

Şekil 7.55 *Pinus brutia* Ten. var. *brutia*

Şekil 7.56 *Portulaca oleracea* L.

Şekil 7.57 *Paliurus spina-christi* Mill.

Şekil 7.58 *Crataegus monogyna* Jacq. var. *monogyna*

Şekil 7.59 *Cydonia oblonga* Mill.

Şekil 7.60 *Rosa canina* L.

Şekil 7.61 *Rosa damascena* Mill.

Şekil 7.62 *Cotoneaster nummularius* Fisch. & C.A.Mey.

Şekil 7.63 *Arceuthobium oxycedri* (DC.) M. Bieb.

Şekil 7.64 *Smilax aspera* L.

Şekil 7.65 *Styrax officinalis* L.

Şekil 7.66 *Asphodelus aestivus* Brot.

Şekil 7.67 *Daphne gnidioides* Jaub. & Spach.

Şekil 7.68 Arazi çalışmalarından örnekler-1

Şekil 7.69 Arazi çalışmalarından örnekler-2

Şekil 7.70 Arazi çalışmalarından örnekler-3

Şekil 7.71 Arazi çalışmalarından örnekler-4

Şekil 7.72 Arazi çalışmalarından örnekler-5

Şekil 7.73 Kirmen (Yün inceltme aleti)

Şekil 7.74 Yannık (Tereyağı elde etmek için kullanılan keçi derisinden yapılan tuluk)

Şekil 7.75 Bışek (Yanlık içerisinde sütün yağ elde edilirken kullanılan karıştırıcı)

Şekil 7.76 Culfalık(Halı Dokuma Makinesi)